

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060203

DOM
2022-11-10
Stockholm

Mål nr
M 15353-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, deldom 2021-11-24 i mål nr M 3912-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

Stora Enso Paper Aktiebolag

Ombud: Bolagsjurist U.J.

Motpart

1. Länsstyrelsen i Hallands län
2. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
3. Naturvårdsverket

SAKEN

Provisorisk föreskrift P3 angående mätning av utsläpp av dioxiner och furaner från panna 2 respektive panna 4 vid ansökan om nytt tillstånd för befintlig och ändrad verksamhet vid Stora Enso Paper AB:s verksamhet i Hyltebruk i Hallands län

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att den provisoriska föreskriften P3 ska ha följande lydelse.

P3. Till dess semikontinuerlig provtagare är i drift ska utsläpp av dioxiner och furaner från panna 2 respektive 4 mätas sex gånger per år. Därefter ska fyra

Dok.Id 1873486

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

manuella mätningar per år ske på panna 4 och två manuella mätningar på panna 2, utöver de mätningar som sker med de semikontinuerliga provtagarna på respektive panna.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Stora Enso Paper Aktiebolag (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra den provisoriska föreskriften P3 och att den ska få följande lydelse.

P3. Till dess semikontinuerlig provtagare är i drift ska utsläpp av dioxiner och furaner från panna 2 respektive 4 mätas sex gånger per år. Därefter ska fyra manuella mätningar per år ske på panna 4 och två manuella mätningar på panna 2, utöver de mätningar som sker med de semikontinuerliga provtagarna på respektive panna.

Länsstyrelsen i Hallands län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Naturvårdsverket har alla medgett den begärda ändringen.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har anfört i huvudsak följande. Genom installation av utrustning för semikontinuerlig mätning kommer verksamhetens mätresultat att baseras på längre tidsperioder än vad som är fallet vid dagens manuella mätning. Mätningarna blir därför mer tillförlitliga. Med de semikontinuerliga provtagningarna i bruk är det inte motiverat med samma stora antal manuella mätningar för att få ett tillförlitligt underlag. Det är därför varken rimligt eller meningsfullt med sex manuella mätningar på panna 2 och 4 parallellt med den semikontinuerliga provtagningen. Rekvisiten som mark- och miljödomstolen ställt upp för att reducera antalet manuella mätningar är i princip omöjliga att uppfylla. Det är rimligare att det sker en reduktion som inte är beroende av att några särskilda villkor är uppfyllda.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Myndigheterna har medgett bolagets yrkande om ändring av den provisoriska föreskriften P3 i den överklagade deldomen. Det har inte framkommit något som ger skäl att ifrågasätta ändringen. Överklagandet ska därför bifallas och den provisoriska föreskriften P3 ändras på det sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2022-12-08

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Marianne Wikman Ahlberg, referent, och Petra Bergman samt tekniska rådet Torbjörn Johansson.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Peder Mühlenbock.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2021-11-24
meddelad i
Vänerns borg

Sid 1 (111)
Mål nr M 3912-18

PARTER

Sökande

Stora Enso Paper AB

Ombud: Jur.kand. U.J.

SAKEN

Ansökan om nytt tillstånd för befintlig och ändrad verksamhet vid Stora Enso Paper AB:s verksamhet i Hyltebruk i Hallands län.

Verksamhetskod: 21.10-i, 21.30-i, 25.50, 40.51, 90.30, 90.200-i, 90-435-i

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen lämnar Stora Enso Paper AB, Hylte Mill, tillstånd enligt miljöbalken att vid bolagets anläggningar i Hylte uppföra, ta i drift anläggningar för följande verksamhet.

1. Produktion av högst 300 000 årston papper och 300 000 årston mekanisk massa.
2. Samförbränning av icke farligt avfall i panna 2 och 4 till en mängd av 220 000 årston RT-flis jämte egengenererade avfall i form av bark och korkavfall (avfallskategori 03 03 01) och annat slam från avloppsbehandling på produktionsstället än det som anges i 03 03 10 (avfallskategori 03 03 11) samt annat bränsle, räknat som totalvikt vid en torrsbstanshalt om ca 70 %. Med RT-flis avses härvid följande avfallstyper: annat trä än det som anges i avfallskategori 20 01 37 (avfallskategori 20 01 38), trä (avfallskategori 17 02 01), annat trä än det som anges i 19 12 06 (avfallskategori 19 12 07) och träförpackningar (avfallskategori 15 01 03). RT-flis till en mängd som motsvarar ett energiinnehåll av högst 240 GWh per år får ersättas med lämpligt bränsle i form av icke farligt avfall bestående av trä, papper,

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070	Hamngatan 6	0521-27 02 00	finns ej	måndag –
462 28 Vänerns borg		E-post: mmd.vanersborg@dom.se		fredag
		www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/		08:00–16:00

textilier, plast och gummi enligt nedan angivna avfalls-koder. Mängden gummiavfall får inte överstiga den mängd som motsvarar ett energiinnehåll av 30 GWh per år.

02 01 03 Växtdelar

02 01 04 Plastavfall (utom förpackningar)

02 01 07 Skogsbruksavfall

02 01 99 Annat avfall än det som anges i 02 01 01 — 02 01 10

03 01 01 Bark- och korkavfall

03 01 05 Annat spån, spill, trä och fanér och andra spånskivor än de som anges i 03 01 04

03 01 99 Annat avfall än det som anges i 030101-03 01 05

03 03 08 Avfall från sortering av papper och papp för återvinning

03 03 10 Fiberrejekt, fibrer-, fyllmedels- och ytbeläggningsslam från mekanisk avskiljning

03 03 99 Annat avfall än det som anges i 03 03 01— 03 03 11

04 02 09 Sammansatt material (impregnerade textilier, elastomer, plastomer)

04 02 21 Oförädlade textilfibrer

04 02 22 Förädlade textilfibrer

04 02 99 Annat avfall än det som anges i 04 02 09 — 04 02 22

12 01 05 Fil- och svarvspån av plast

15 01 01 Pappers- och pappförpackningar

15 01 02 Plastförpackningar

15 01 05 Förpackningar av kompositmaterial

15 01 06 Blandade förpackningar

15 01 09 Textilförpackningar

16 01 03 Uttjänta däck

16 01 19 Plast

17 02 03 Plast

19 12 01 Papper och papp

19 12 04 Plast och gummi

19 12 08 Textilier

19 12 10 Brännbart avfall (avfallsfraktion behandlad för förbränning, RDF)

- 19 12 12 Annat avfall (även blandningar av material) från mekanisk
 behandling av avfall än det som anges i 19 12 11
- 20 01 10 Papper och papp
- 20 10 10 Kläder
- 20 01 11 Textilier
- 20 01 39 Plaster

3. Drift av kondensturlinen för ett ångunderlag om högst 80 t/h

För punkterna 2 och 3 är tillståndet tidsbegränsat att gälla under fem år från det att den i punkt 2 och 3 angivna verksamheten togs i drift. Efter angivna tid – förutsatt att inte tillstånd till permanentad drift ges – gäller att samförbränning i panna 2 och 4 får ske med intill 160 000 årston RT-flis jämte egengenererade avfall och annat bränsle. Av mängden RT-flis får därvid en mängd motsvarande 175 GWh per år ersättas med lämpligt bränsle i form av icke farligt avfall i enlighet med uppräkningsen ovan, varav mängden gummiavfall inte får överstiga ett energiinnehåll motsvarande 30 GWh per år.

4. Tillstånd ges för att få permanenta tillverkning av klordioxid i liten skala för att motverka svavelvätebildning, utöka befintlig TMP-anläggning genom att anlägga och driva en kompletterande tillverkningsenhet för TMP alternativt genomföra produktionshöjande åtgärder i befintlig anläggning inom ramen för tillåten TMP-kapacitet enligt ovan, att få anlägga och driva verksamhet med produktion av kompositmaterial och extruderade produkter intill en produktion om 200 000 årston färdiga produkter samt att få utveckla och producera format papper till en mängd av högst 20 000 ton per år.

Specifik miljöbedömning

Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken så att den specifika miljöbedömningen kan slutföras.

För tillståndet ska gälla följande slutliga villkor.

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten utformas och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har uppgett eller åtagit sig.
2. Bolaget ska anmäla till mark- och miljödomstolen samt tillsynsmyndigheten när tillståndet tas i anspråk.
3. I det renade processavloppsvattnet som släpps ut i Nissan ska pH ligga inom intervallet 7-8,5.
4. Som målsättning ska gälla att syrehalten i Nissan nedströms Hyltebruk – varmed avses den naturliga åfåran och inte vattenvägarna för Hylte kraftverk – inte understiger 7 mg/l som månadsmedelvärde och 5 mg/l som momentanvärde.
5. Då vattenföringen i Nissan via Jakobs sjö understiger 6 m³/s ska bolaget begränsa utflödet av kylvatten från kondensturbinen i proportion till det aktuella flödet via Jakobs sjö. Om flödet underskrider 1 m³/s får kylvatten inte släppas ut från verksamheten.
6. Utsläpp av dagvatten från hårdgjorda ytor till recipient efter varje oljeavskiljare får, räknat som årsmedelvärde, inte innehålla nedan angivna föroreningar i halter som överskrider följande värden.

Suspenderande ämnen 50 mg/l

Olja i vatten (mätt som oljeindex) 5 mg/l

De angivna värdena avser årsmedelvärden och ska kontrolleras minst en gång per kvartal genom provtagning i utsläppspunkten direkt efter oljeavskiljarna.

Utgående dagvatten från oljeavskiljarna ska även provtas och analyseras med avseende på pH, totalkväve, totalfosfor, metaller och plastpartiklar. Omfattningen av kontrollen för dessa ämnen ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten.

7. Stoftutsläppet från panna 2 och 4 får som årsmedelvärde inte överstiga 10 mg/m³ norm torr gas vid 6 % O₂-halt.

8. Utsläppet av svavel från pannorna får sammantaget som årsmedelvärde och gränsvärde inte överstiga 0,03 g S/MJ tillfört bränsle.

9. Följande processgränsvärden ska gälla som dygnsmedelvärden vid tillämpning av förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.

Stoft 15 mg/Nm³ vid 6 % O₂

SO₂ 75 mg/Nm³ vid 6 % O₂

CO 500 mg/Nm³ vid 6 % O₂

TOC 15 mg/Nm³ vid 6 % O₂

HCl 15 mg/Nm³ vid 6 % O₂

HF 1,5 mg/Nm³ vid 6 % O₂

10. Verksamheten ska drivas med hög energieffektivitet och god hushållning. Bolaget ska i skälig utsträckning vidta åtgärder för att förbättra energieffektivitet och hushålla med energi. Bolaget ska senast tre år efter att detta tillstånd har vunnit laga kraft ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. Av planen ska framgå vilka åtgärder som – inom ramen för gällande tillstånd – är tekniskt möjliga att genomföra, samt kostnaderna, energibesparingen och återbetalningstiden för var och en av dessa. Åtgärdsplanen ska därefter revideras fortlöpande och vart fjärde år, eller med annat intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer för att samordna redovisningen med den energikartläggning som bolaget är skyldigt att ta fram eller av annat skäl som tillsynsmyndigheten finner godtagbart, sändas till tillsynsmyndigheten. Åtgärder som är uppenbart orimliga behöver inte redovisas.

11. Bolaget ska vidta åtgärder för att i möjligaste mån förhindra att för omgivningen besvärande lukt uppkommer. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt spridning av lukt från avloppsreningsanläggningen.

12. Bolaget ska vidta åtgärder för att i möjligaste mån förhindra spill från asktransporter mellan verksamheten och Borabo avfallsanläggning. Särskild

uppmärksamhet ska därvid ägnas åt att bilarna är rena när de lämnar verksamheten och att lasten är väl täkt under transport.

13. Bolaget ska i samråd med Länsstyrelsen gå igenom användningen av kemikalier i avsikt att byta ut kemikalier mot mindre miljöfarliga. Bolaget ska medverka till att dokumentation tas fram där sådan saknas.

14. För hantering och förvaring av kemiska produkter, farligt avfall och bränslen till förbränning ska riskbedömningar genomföras och redovisas till tillsynsmyndigheten minst vart femte år.

15. All hantering utomhus av fasta kemiska produkter och fast avfall, som kan ge upphov till förorening ska ske på hårdgjorda täta ytor med uppsamling av dagvatten. Tillsynsmyndigheten får medge mildring av kravet om samma skyddsnivå kan uppnås på annat sätt.

16. Kemiska produkter och avfall ska förvaras och hanteras så att spill och läckage inte riskerar att orsaka förorening av mark, yt- och grundvatten. Ämnen som kan avdunsta ska förvaras så att risken för avdunstning minimeras. Förvaring ska ske så att sinsemellan reaktiva ämnen inte kan blandas.

17. Förvaring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall (i små behållare såsom IBC, fat, dunkar) ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd. Tillsynsmyndigheten får medge att tidpunkten för när villkoret ska vara uppfyllt anges till senast ett år efter att tillståndet vunnit laga kraft i denna del.

18. Nya fasta tankar och nya förvaringsplatser för lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på en för aktuella ämnen tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym

plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

19. Skyddsanordningar såsom säkerhetsventiler, påkörningsskydd, uppsamlingsanordningar, saneringsutrustning etc. ska finnas i den utsträckning som kan behövas för att begränsa konsekvenser av ofrivilliga utsläpp eller spill vid hantering av hälso- och miljöfarliga kemiska produkter, inklusive eldningsoljor och farligt avfall.

20. Släckvatten ska hanteras så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Tekniska anordningar eller andra lösningar ska finnas och användas för att förebygga/förhindra att släckvatten förorenar mark, yt- och grundvatten. Det ska finnas en uppdaterad släckvattenplan i vilken beskrivs hur omhändertagande och analys av släckvatten ska ske.

21. Bolaget ska ha en riskanalys med insatsplan avseende brandsäkerhet, inklusive släckvattenhantering, för hela verksamheten. Vid behov ska riskanalysen och insatsplanen uppdateras i samråd med tillsynsmyndigheten och räddningstjänsten i Hylte.

22. Bolaget ska i god tid innan planerade gräv- och schaktarbeten eller annan markexploatering av betydelse avses genomföras anmäla åtgärden till tillsynsmyndigheten samt om så behövs lämna förslag till undersökning av om marken inom områden som berörs av förändringen är förorenad. Bolaget ska därefter utföra sådan undersökning som tillsynsmyndigheten bestämmer. Med anledning av resultaten från undersökningarna ska bolaget inge en plan för avhjälpande till tillsynsmyndigheten för godkännande.

23. Bolaget ska i god tid före en nedläggning av hela eller delar av verksamheten inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten för godkännande. Avsikten med åtgärderna i planen ska vara att säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas för att undvika föroreningsrisker och att återställa platsen i ett från hälso- och miljösynpunkt tillfredställande skick.

24. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Ett förslag till program - i vilket beskrivs hur besiktning och kontroll, avseende emissioner och miljöpåverkan med angivande av mätmetod, frekvens och utvärderingsmetod, ska ske av verksamheten - ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att denna dom vunnit laga kraft i aktuell del.

Delegerade villkor

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att meddela följande villkor.

D1. Villkor om övervakning samt, vid sådant behov, begränsning av utsläpp av partiklar av plast från verksamhetsprocesserna och med dagvatten till recipient.

D2. Villkor om mätning och utsläpp av klor från klordioxidtillverkningen.

D3. Villkor som kan behövas för att begränsa spridning av Legionellabakterier.

D4. Villkor om vilka åtgärder, framtagna inom ramen för energihushållningsplanen, som ska genomföras och inom vilken tid.

D5. Ytterligare villkor som behövs gällande förvarings- och lagringsplatser för flytande avfall och kemikalier jämte omhändertagande av förorening från dessa.

D6. Ytterligare villkor som behövs avseende bränslelagring, brandsäkerhet och släckvattenhantering.

D7. Villkor om askhantering inne på området samt utmed de vägar som nyttjas för transport av aska mellan området och plats för bortskaffande eller återvinning.

D8. Villkor om kontroll av verksamheten samt av utsläpp och påverkan från denna.

Prövotider

Med stöd av 22 kap. 27 § första stycket miljöbalken skjuter mark- och miljödomstolen upp fastställandet av slutliga villkor för buller, för utsläpp till luft

av stoft från komposit- och extruderingsanläggningen, för utsläpp till luft av dioxiner och furaner samt kväveoxider och ammoniak från samförbränning av avfall, för energihushållning samt för utsläpp till vatten från processavloppsvattenreningen.

Mark- och miljödomstolen ålägger bolaget att under prövotiden genomföra följande utredningar m.m.

Buller

U1. Bolaget ska utreda möjligheterna att minska buller från verksamheten vid bostäder, vård- och undervisningslokaler. Åtgärder som bör beaktas kan vara, men är ej begränsat till, bullerdämpande åtgärder på källorna, ändrade handhavanden, rutiner och transportvägar, bullerskärmar och fastighetsnära åtgärder såsom avskärmade uteplatser. För de bostäder samt vård- och undervisningslokaler där riktvärden för utomhusmiljö inte kan innehållas, eller som exponeras för påtagligt lågfrekvent buller, ska bolaget i samråd med fastighetsägare utreda förutsättningarna att vidta åtgärder som säkerställer att riktvärden för inomhusmiljö, enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13) uppfylls.

Målet med åtgärderna ska vara att buller utomhus från verksamheten inte överskrider de nivåer som anges i Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (Naturvårdsverkets rapport 6538). I det fall det inte är möjligt kan andra målnivåer beaktas så att en rimlighetsbedömning kan göras vid fastställandet av slutliga villkor.

Utredningen ska innehålla förslag på slutliga villkor för buller utomhus och en tidplan för genomförande av de åtgärder som krävs för att klara de föreslagna villkoren eller för att nå gällande riktvärden för inomhusmiljö.

Utredningen ska redovisa antal bostäder, vård- och undervisningslokaler som exponeras för buller över värdena i Naturvårdsverkets vägledning vid fasad och uteplats, samt bullernivåer före och efter att möjliga åtgärder vidtagits. Utredningen

ska också belysa om bostäder, vård- eller undervisningslokaler exponeras för påtagligt lågfrekvent buller.

Utsläpp till luft

U2. Bolaget ska utreda de tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningarna att minimera utsläppen av stoft från komposit- och extruderingsanläggningen.

U3. Bolaget ska senast ett år efter meddelad dom avgöra om både panna 2 och 4 fortsatt ska användas för samförbränning av avfall och installera semikontinuerlig provtagare på den eller de pannor som framgent avses användas för samförbränning av avfall för att under en längre provtagningstid följa upp variationer i utsläpp av dioxiner och furaner i rökgaserna. Bolaget ska med hjälp av den utökade provtagningen utvärdera hur utsläppen varierar samt, vid behov, föreslå åtgärder för att säkerställa att utsläppen inte överstiger begränsningsvärdena i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.

Utredningen ska innehålla förslag på villkor för utsläpp av dioxiner i rökgaserna vid all drift med samförbränning av icke farligt avfall.

U4. Bolaget ska utreda effekterna av den förändrade bränslesammansättningen på utsläpp av kväveoxider och ammoniakslip från samförbränningen av avfall samt utifrån det optimera driften med hänsyn till nämnda parametrar. Hänsyn ska därvid även tas till utsläppet av totalkväve.

Energihushållning

U5. Bolaget ska närmare utreda förutsättningarna för att genomföra följande åtgärder.

- Uppvärmning av verkstäder, kontor och matsal med intern fjärrvärme istället för direktverkande el.
- Värmning av kondensat med spillvatten.
- Upptining av ved med annat än färsånga.

I redovisningen ska, utöver vad som anges nedan, ingå vilken energibesparing som kan uppnås samt vilka övriga tekniska och miljömässiga aspekter som påverkas.

Utsläpp till vatten

U6. Bolaget ska under en prøvotid utreda lämpliga körsätt för reningsanläggningen samt trimma in processerna för att utsläppen till vatten av samtliga föroreningar av relevans ska minimeras. I utredningen ska ingå att undersöka hur stor mängd av kväve från komplexbildaren som kan tas omhand och nyttiggöras i avloppsvattenreningen. Bolaget ska under prøvotiden även utreda grad av reduktion av komplexbildare över bioreningen samt hur reduktionen påverkas av olika driftparametrar.

Utförande och redovisning av ovannämnda prøvotidsutredningar

Utredningarna ska planeras och utföras i samråd med tillsynsmyndigheten och bolaget ska i god tid inför samråd ge tillsynsmyndigheten ett program för hur bolaget avser att genomföra respektive utredning. Samrådet ska dokumenteras.

Resultaten av utredningarna ska innehålla tekniska beskrivningar av möjliga åtgärder, miljö- och kostnadsmässiga effekter samt i förekommande fall uppfyllnad av gällande BAT-slutsatser och övriga föreskrifter. Vid redovisning av kostnader för utredda och föreslagna åtgärder ska beräkning av investeringskostnader, inklusive ingående kalkylparametrar (såsom teknisk livslängd, antagen ränta och driftskostnader), redovisas tydligt. Baserat på utredningarna ska bolaget lämna förslag till åtgärder med tidplaner samt förslag till slutliga villkor eller åtaganden om åtgärder. Förslag till villkor med begränsningsvärden ska presenteras tillsammans med den statistiska analys som bolagets förslag grundas på.

Prövotidsutredningarna ska redovisas så snart som frågan är väl utredd och ett tillförlitligt underlag för de bedömningar som ska göras föreligger, dock senast vid nedan angivna tidpunkter. Utredningar enligt punkterna U1, U2, U3, U4 och U5 ska redovisas senast två år och punkten U6 senast tre år från det att dom i målet vunnit laga kraft i aktuell del eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tagits i anspråk.

Provisoriska föreskrifter

Under prövotiden och till dess mark- och miljödomstolen beslutat annat gäller följande provisoriska föreskrifter.

Buller

P1. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än 50 dB(A). Det momentana ljudet från verksamheten får inte överstiga 55 dB(A) nattetid (22.00-06.00).

Kontroll av den ekvivalenta ljudnivån ska ske genom immissionsmätningar två gånger per år samt genom närfältsmätningar och beräkningar när det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökad bullernivå eller efter tillsynsmyndighetens begäran. Närfältsmätningar och beräkningar ska ske enligt Naturvårdsverkets vägledning eller annan standardiserad metod som kommer i dess ställe.

Utsläpp till luft

P2. Utsläpp av stoft från komposit- och extruderingsanläggningens ventilation får som årsmedelvärde inte överstiga 20 mg/Nm³ torr gas.

P3. Utsläpp av dioxiner och furaner i rökgaserna från P2 och P4 ska mätas minst 6 gånger per år.

Tillsynsmyndigheten får medge att mätningarna begränsas till minst 4 gånger per år för P4 och 2 gånger per år för P2 under den tid som semikontinuerlig mätare är i drift,

- om det p.g.a. svårförutsägbara driftbetingelser visar sig vara svårt att genomföra sex mätningar per år,
- om det kan ske utan att kontrollen av utsläppen riskerar att bli missvisande samt
- om bolaget kan visa att utsläppen varaktigt och stabilt kan hållas under 0,07 ng/Nm³.

P4. Utsläpp av kväveoxider, mätt som NO₂, från verksamheten får uppgå till högst 190 ton per år. Utsläppet av kväveoxider, mätt som NO₂, och ammoniakslip från

vardera panna 2 och 4 får som årsmedelvärde inte överstiga 220 mg/Nm³ respektive 20 mg/Nm³, båda avser torr gas vid 6 % syrehalt.

Utsläpp till vatten

P5. Utsläpp till vatten får under provotiden inte överstiga följande värden.

Årsmedelvärde och gränsvärde

TOC	1,3 t/d
SÄ	0,2 t/d
N-tot	80 kg/d
P-tot	6 kg/d
Komplexbildare (100-%ig syra)	1,5 kg/t väteperoxidblekt massa

Månadsmedelvärde och riktvärde

TOC	2,0 t/d
SÄ	0,3 t/d
N-tot	140 kg/d
P-tot	10 kg/d

Med riktvärde avses ett värde, som om det överskrids, medför skyldighet för bolaget att, i samråd med tillsynsmyndigheten, vidta de åtgärder som behövs för att förhindra att överskridandet upprepas.

Yrkanden som avslås

Borabo

Mark- och miljödomstolen avslår sökandens yrkande om att få ta emot och rena lakvatten från Borabo avfallsdeponi i bolagets avloppsreningsanläggning.

Ekonomisk säkerhet

Mark- och miljödomstolen avslår Naturvårdsverkets och länsstyrelsens yrkanden om att göra tillståndets giltighet beroende av att ekonomisk säkerhet ställs.

Verkställighet

Mark- och miljödomstolen avslår sökandens yrkande om omedelbar verkställighet.

BAKGRUND

Stora Enso Paper AB är ett dotterbolag inom Stora Enso-koncernen. Bolaget har tillverkningsenheter i Nymölla, Hylte och Kvarnsveden. Denna ansökan berör endast verksamheten i Hylte.

Hylte bruk är idag inriktat på produktion av tidningspapper, huvudsakligen baserat på mekanisk massa och returpappersmassa från egen tillverkning. Efter kapacitetsanpassningar på grund av stagnerande efterfrågan på tidningspapper och kapacitetsöverskott på marknaden, består verksamheten av två pappersmaskiner (PM3 och PM4), en fabrik för tillverkning av termomekanisk massa, en returpappersmassafabrik i drift (den andra är lagd i malpåse tills vidare) samt anläggningar för energiproduktion och avloppsvattenrening samt andra mindre stödfunktioner.

Nuvarande tillstånd medger en produktion om 950 000 årston papper och 550 000 årston mekanisk massa samt 550 000 årston returpappersmassa. Den möjliga produktionskapaciteten med nuvarande verksamhet är dock betydligt lägre och ser ut enligt följande.

Papper	500 000 årston
Mekanisk massa	550 000 årston (inklusive de ändringar som omfattas av denna ansökan)
Returpappersmassa	300 000 årston

Idag bedrivs, med stöd av anmälan till tillsynsmyndigheten, försöks- och utvecklingsverksamhet avseende framställning av kompositgranulat och extruderade produkter. Båda verksamheterna är i sig att klassa som anmälningspliktiga enligt miljöprövningsförordningen (13 kap. 6 § med verksamhetskod 25.50 för båda).

Befintliga tillstånd

Deldom av den 10 december 2008 (M 2794-07)

I deldom den 10 december 2008 fick bolaget tillstånd enligt miljöbalken att vid verksamheten i Hyltebruk producera intill 950 000 årston papper, 550 000 årston returpappersmassa och 550 000 årston mekanisk massa.

Dom av den 7 mars 2012 (M 2794-07)

I dom av den 7 mars 2012 avslutade Mark- och miljödomstolen provotiden avseende utsläpp till luft av NOx och ammoniakslip samt för ramförbränning av avfall och för buller.

Deldomar av den 24 september 2012, och dom den 26 februari 2014 (M 1746-12), och samt dom den 12 februari 2016 (M 4576-14)

Genom avgöranden den 24 september 2012, den 26 februari 2014 och den 12 februari 2016 har bolaget getts tillstånd att stegvis öka förbränningen av icke farligt avfall. Dessa domar innebär sammanfattningsvis att bolaget idag har tillstånd att vid pannorna P2 och P4 förbränna sammanlagt 220 000 ton RT-flis per år, räknat som totalvikt vid en ts-halt om ca 70 %.

RT-flis till en mängd som motsvarar ett energiinnehåll av högst 240 GWh per år får ersättas med lämpligt bränsle i form av icke farligt avfall bestående av trä, papper, textilier och gummi enligt närmare uppräknning i domen.

Mängden gummiavfall får inte överstiga den mängd som motsvarar ett energiinnehåll av 30 GWh per år.

I domen den 12 februari 2016 (M 4576-14) gavs även tillstånd för bolaget att uppföra och driva en kondensator för ett ångunderlag om högst 80 t/h med tillhörande utrustning. Tillståndet tidsbegränsades att gälla under 5 år efter det att verksamheten tagits i drift. Kondensatorn togs i drift den 26 november 2018.

För verksamheten gäller följande villkor.

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten — inklusive åtgärder för att reducera vatten- och luftföroreningar och andra störningar för omgivningen — bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i målet angett eller åtagit sig.
2. I det renade processavloppsvattnet som släpps ut i Nissan får pH inte understiga åvattnets naturliga pH uppströms Hyltebruk.

3. Som målsättning ska gälla att syrehalten i Nissan nedströms Hyltebruk – varmed avses den naturliga åfåran och inte vattenvägarna för Hylte kraftverk – inte understiger 7 mg/l som månadsmedelvärde och 5 mg/l som momentanvärde.
4. Utsläppet av organisk substans, mätt som TOC, får uppgå till högst 3,6 ton/dygn som riktvärde och månadsmedelvärde samt högst 2,9 ton/dygn som gränsvärde och årsmedelvärde.
5. Utsläppet av suspenderade ämnen mätt som SÄ, GF/A, får inte överstiga 0,6 ton/dygn som riktvärde och månadsmedelvärde samt högst 0,3 ton/dygn som gränsvärde och årsmedelvärde.
6. Utsläppet av totalkväve och fosfor får uppgå till högst 0,17 resp. 0,018 ton/dygn som riktvärde och månadsmedelvärde samt högst 0,14 resp. 0,014 ton/dygn som gränsvärde och årsmedelvärde.
7. Stoftutsläppet från panna 2 och 4 får som riktvärde inte överstiga 30 mg/m³ norm torr gas vid 6 % O₂.
8. Utsläppet av svavel från pannorna får sammantaget som årsmedelvärde och gränsvärde inte överstiga 0,03 g 5/MJ tillfört bränsle.
9. Bolaget ska i samråd med Länsstyrelsen gå igenom användningen av kemikalier i avsikt att byta ut kemikalier mot mindre miljöfarliga. Bolaget ska medverka till att dokumentation tas fram där sådan saknas.
10. Bolaget ska senast 6 månader efter det att detta tillstånd (*dom den 10 december 2008*) tagits i anspråk till tillsynsmyndigheten redovisa vilka förvarings- och lagringsplatser för flytande avfall och kemikalier som finns inom verksamheten samt hur dessa är utformade med avseende på invallningar och avledande jämte omhändertagande av ev. föroreningar från invallningar (*upphävts i dom den 12 februari 2016*).
11. Bolaget ska vidta åtgärder för att i möjligaste mån förhindra att för omgivningen besvärande lukt uppkommer. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt spridning av lukt från avloppsreningsanläggningen.
12. Bolaget ska med hänsyn till vid var tidpunkt gällande produktionsförutsättningar driva verksamheten på ett från energisynpunkt effektivt sätt och även aktivt beakta möjligheten till energibesparingar/-

optimeringar vid varje förändring av verksamheten med relevans för energihushållningen.

13. Utsläppet av ammoniakslip från vardera panna 2 respektive pannan 4 får som årsmedelvärde och begränsningsvärde inte överstiga 35 mg/Nm³. Mätvärdet skall behandlas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2004:6 eller likvärdig metod.
14. Det totala utsläppet av kväveoxider, mätt som NO₂, från anläggningen får uppgå till högst 250 ton/år.
15. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ljudnivå utomhus vid bostäder än:

Ekvivalent

Nattetid, 22.00-07.00 52 dB(A)

Övrig tid 55 dB(A)

Momentant

Nattetid, 22.00-07.00 55 dB(A)

Om bullret nattetid överstiger 50 dB(A) mätt som ekvivalentvärde ska bolaget omedelbart anmäla detta till tillsynsmyndigheten och vidta tillräckliga åtgärder för att angivna nivåer inte överskrids och så att en upprepning av överskridandet förhindras. Åtgärder ska vidtas och resultatet av dem kontrolleras så snart det är möjligt. Tillsynsmyndigheten får medge att åtgärder vidtas vid senare tillfälle om ett snabbt genomförande är oskäligt.

Kontroll ska ske genom immissionsmätning eller närfältsmätning i kombination med beräkning och med frekvens och vid tillfällena som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Närfältsmätning i kombination med beräkning eller immissionsmätning ska utföras enligt de mätstrategier som anges i Naturvårdsverkets remissversion från 2009 av "Allmänna råd om begränsning av externt buller från industrier och likartad miljöfarlig verksamhet (till 2 kap. och 26 kap. 19 § Miljöbalken)" eller de riktlinjer som kan komma i dess ställe.

16. Bolaget ska senast 3 månader efter denna dom (Dom den 7 mars 2012) fått laga kraft till tillsynsmyndigheten lämna förslag till reviderat kontrollprogram avseende i denna dom reglerade frågor.
17. Följande processgränsvärden ska gälla som dygnsmedelvärden vid tillämpning av förordningen (2013:253) om förbränning av avfall

Stoft	15 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂
Svaveldioxid	75 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂
Kolmonoxid	500 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂
TOC	15 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂
Väteklorid	15 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂
Väteflourid	1,5 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂

18. Bolaget ska efter samråd med räddningstjänsten i Hylte kommun och tillsynsmyndigheten (länsstyrelsen) ta fram en riskanalys/insatsplan avseende brandsäkerhet inklusive släckvattenhantering för pågående och genom denna dom (Dom den 26 februari 2014) tillåten lagring och hantering av bränslen. Senast ett år efter att denna dom vunnit laga kraft ska bolaget redovisa framtagen plan till tillsynsmyndigheten.
19. Då vattenföringen i Nissan via Jakobs sjö understiger 6 m³/s ska bolaget begränsa utflödet av kylvatten från kondensturlinen i proportion till det aktuella flödet via Jakobs sjö. Om flödet underskrider 1 m³/s får kylvatten inte släppas ut från verksamheten (Dom den 12 februari 2016).
20. Bolaget ska senast tre månader efter denna dom fått laga kraft (Dom den 12 februari 2016) lämna förslag till de eventuella förändringar av kontrollprogrammet för verksamheten som kan föranledas av detta tillstånd.
21. Dioxiner och furaner i rökgaserna från panna P2 och P4 ska mätas minst 6 gånger per år. Tillsynsmyndigheten får medge att mätningarna begränsas till minst 4 gånger per år om det p.g.a. svårförutsägbara driftbetingelser, visar sig särskilt svårt att genomföra sex mätningar per år, om det kan ske utan att kontrollen av utsläppen riskerar att bli missvisande samt om bolaget kan visa att utsläppen varaktigt och stabilt kan hållas under 0,07 ng/Nm³ (Dom den 12 februari 2016).

Till tillsynsmyndigheten har följande frågor delegerats.

- a) Att medge tillfälliga avsiktligt framkallade högre utsläpp av närsalter och suspenderade ämnen än riktvärdesnivån för månadsmedelvärden
- b) Att meddela villkor som kan behövas för att begränsa smittspridning till omgivningen av legionellabakterier
- c) Att meddela villkor som behövs gällande förvarings- och lagringsplatser för flytande avfall och kemikalier jämte omhändertagande av föroreningar från dessa
- d) Att fastställa de ytterligare villkor som kan behövas avseende bränslelagring, brandsäkerhet och släckvattenhantering
- e) Att efter anmälan av bolaget meddela villkor för hantering av andra slag av icke farligt avfall än de som omfattas av tillståndet får förbrännas i bolagets panna 2 och 4
- f) Att meddela villkor om kontroll av verksamheten samt av utsläpp och påverkan från denna

YRKANDEN MM

Stora Enso Paper AB, Hylte Mill har yrkat

att tillstånd meddelas för bolagets verksamhet i Hylte i enlighet med vad som anges i ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen innebärande följande.

1. Produktion av högst 300 000 årston papper och högst 300 000 årston mekanisk massa.
2. Samförbränning av icke farligt avfall i panna 2 och 4 till en mängd av 220 000 årston RT-flis jämte egengenererade avfall i form av bark och korkavfall (avfallskategori 03 03 01) och annat slam från avloppsbehandling på produktionsstället än det som anges i 03 03 10 (avfallskategori 03 03 11) samt annat bränsle, räknat som totalvikt vid en torrsubstanshalt om ca 70 %. Med RT-flis avses härvid följande avfallstyper: annat trä än det som anges i avfallskategori 20 01 37 (avfallskategori 20 01 38), trä (avfallskategori 17 02 01), annat trä än det som anges i 19 12 06 (avfallskategori 19 12 07) och träförpackningar (avfallskategori 15 01 03). RT-flis till en mängd som

motsvarar ett energiinnehåll av högst 240 GWh per år får ersättas med lämpligt bränsle i form av icke farligt avfall bestående av trä, papper, textilier, plast och gummi enligt nedan angivna avfallskoder. Mängden gummiavfall får inte överstiga den mängd som motsvarar ett energiinnehåll av 30 GWh per år.

02 01 03 Växtdelar

02 01 04 Plastavfall (utom förpackningar)

02 01 07 Skogsbruksavfall

02 01 99 Annat avfall än det som anges i 02 01 01 — 02 01 10

03 01 01 Bark- och korkavfall

03 01 05 Annat spån, spill, trä och fanér och andra spånskivor än de som anges i 03 01 04

03 01 99 Annat avfall än det som anges i 030101-03 01 05

03 03 08 Avfall från sortering av papper och papp för återvinning

03 03 10 Fiberrejekt, fibrer-, fyllmedels- och ytbeläggningsslam från mekanisk avskiljning

03 03 99 Annat avfall än det som anges i 03 03 01— 03 03 11

04 02 09 Sammansatt material (impregnerade textilier, elastomer, plastomer)

04 02 21 Oförädlade textilfibrer

04 02 22 Förädlade textilfibrer

04 02 99 Annat avfall än det som anges i 04 02 09 — 04 02 22

12 01 05 Fil- och svarvspån av plast

15 01 01 Pappers- och pappförpackningar

15 01 02 Plastförpackningar

15 01 05 Förpackningar av kompositmaterial

15 01 06 Blandade förpackningar

15 01 09 Textilförpackningar

16 01 03 Uttjänta däck

16 01 19 Plast

17 02 03 Plast

19 12 01 Papper och papp

19 12 04 Plast och gummi

- 19 12 08 Textilier
- 19 12 10 Brännbart avfall (avfallsfraktion behandlad för förbränning, RDF)
- 19 12 12 Annat avfall (även blandningar av material) från mekanisk
behandling av avfall än det som anges i 19 12 11
- 20 01 10 Papper och papp
- 20 10 10 Kläder
- 20 01 11 Textilier
- 01 39 Plaster

3. Drift av kondens turbinen för ett ångunderlag om högst 80 t/h

För punkterna 2 och 3 gäller att tillståndet avses vara fortsatt tidsbegränsat att gälla under fem år från det att den i punkt 2 och 3 angivna verksamheten togs i drift. Efter angivna tid – förutsatt att inte tillstånd till permanentad drift ges – gäller att samförbränning i panna 2 och 4 får ske med intill 160 000 årston RT-flis jämte egengenererade avfall och annat bränsle. Av mängden RT-flis får därvid en mängd motsvarande 175 GWh per år ersättas med lämpligt bränsle i form av icke farligt avfall i enlighet med uppräkningsen ovan, varav mängden gummiavfall inte får överstiga ett energiinnehåll motsvarande 30 GWh per år.

4. Att tillstånd ges för att få

- permanenta tillverkning av klordioxid i liten skala för att motverka svavelvätebildning,
- utöka befintlig TMP-anläggning genom att anlägga och driva en kompletterande tillverkningsenhet för TMP alternativt genomföra produktionshöjande åtgärder i befintlig anläggning inom ramen för tillåten TMP-kapacitet enligt ovan,
- att få anlägga och driva verksamhet med produktion av kompositmaterial och extruderade produkter intill *i första hand* en produktion om 300 000 årston färdiga produkter. Bolaget har *i andra hand* yrkat att mängden tillverkat format papper får uppgå till högst 20 000 årston,

- att få utveckla och producera format papper inom ramen för tillåten produktionsvolym papper enligt ovan och
- att få ta emot och rena lakvatten från Borabo avfallsdeponi i bolagets avloppsreningsanläggning för det fall anläggningen för rening av lakvatten vid Borabo avfallsdeponi inte kan upprätthålla en godtagbar rening.

Verkställighetsförordnande

Bolaget har yrkat att dom i målet ska gälla med omedelbar verkan utan hinder av att den inte vunnit laga kraft.

Slutliga villkor

Bolaget har föreslagit att följande slutliga villkor ska meddelas för verksamheten.

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten utformas och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har uppgett eller åtagit sig.
2. Bolaget ska anmäla till mark- och miljödomstolen samt tillsynsmyndigheten när tillståndet tas i anspråk.
3. I det renade processavloppsvattnet som släpps ut i Nissan får pH inte understiga åvattnets naturliga pH uppströms Hyltebruk.
4. Som målsättning ska gälla att syrehalten i Nissan nedströms Hyltebruk – varmed avses den naturliga åfåran och inte vattenvägarna för Hylte kraftverk – inte understiger 7 mg/l som månadsmedelvärde och 5 mg/l som momentanvärde.
5. Då vattenföringen i Nissan via Jakobs sjö understiger 6 m³/s ska bolaget begränsa utflödet av kylvatten från kondensturbinen i proportion till det aktuella flödet via Jakobs sjö. Om flödet underskrider 1 m³/s får kylvatten inte släppas ut från verksamheten.

6. Utsläpp av dagvatten till recipienten från hårdgjorda ytor efter oljeavskiljare får inte som årsmedelvärde överskrida nedan angivna värden. Provtagning ska ske i utsläppspunkten direkt efter oljeavskiljare och ske minst två gånger per år.

Suspenderade ämnen	50 mg/l
Olja i vatten (mätt som oljeindex)	5 mg/l

Utgående vatten från oljeavskiljarna ska även provtas med avseende på pH, totalkväve, totalfosfor och metaller. Provtagning ska ske minst en gång per år om inte tillsynsmyndigheten i samråd med bolaget bestämmer annat.

7. Stoftutsläppet från panna 2 och 4 får som validerat årsmedelvärde inte överstiga 15 mg/m³ norm torr gas vid 6 % O₂.

8. Utsläppet av svavel från pannorna får sammantaget som årsmedelvärde och gränsvärde inte överstiga 0,03 g S/MJ tillfört bränsle.

9. Följande processgränsvärden ska gälla som dygnsmedelvärden vid tillämpning av förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.

Stoft 15 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂
SO ₂ 75 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂
CO 500 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂
TOC 15 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂
HCl 15 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂
HF 1,5 mg/Nm ³ vid 6 % O ₂

10. Verksamheten ska drivas med hög energieffektivitet och god hushållning. Bolaget ska i skälig utsträckning vidta åtgärder för att förbättra energieffektivitet och hushålla med energi.

Bolaget ska senast tre år efter att detta tillstånd har vunnit laga kraft ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. Av planen ska framgå vilka åtgärder som – inom ramen för gällande tillstånd – är tekniskt möjliga att

genomföra, samt kostnaderna, energibesparingen och återbetalningstiden för var och en av dessa. Åtgärdsplanen ska därefter revideras fortlöpande och vart fjärde år, eller med annat intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer för att samordna redovisningen med den energikartläggning som bolaget är skyldigt att ta fram eller av annat skäl som tillsynsmyndigheten finner godtagbart, sändas till tillsynsmyndigheten.

Åtgärder som är uppenbart orimliga behöver inte redovisas.

11. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än 50 dB(A).

Det momentana ljudet från verksamheten får inte överstiga 55 dB(A) nattetid (22.00-06.00).

Kontroll av den ekvivalenta ljudnivån ska ske genom immissionsmätningar två gånger per år samt genom närfältsmätningar och beräkningar när det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökad bullernivå eller efter tillsynsmyndighetens begäran. Närfältsmätningar och beräkningar ska ske enligt standardiserade metoder.

12. Bolaget ska vidta åtgärder för att i möjligaste mån förhindra att för omgivningen besvärande lukt uppkommer. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt spridning av lukt från avloppsreningsanläggningen.

13. Bolaget ska vidta åtgärder för att i möjligaste mån förhindra spill från asktransporter mellan verksamheten och Borabo avfallsanläggning. Särskild uppmärksamhet ska därvid ägnas åt att bilarna är rena när de lämnar verksamheten och att lasten är väl täkt under transport.

14. Bolaget ska i samråd med Länsstyrelsen gå igenom användningen av kemikalier i avsikt att byta ut kemikalier mot mindre miljöfarliga. Bolaget ska medverka till att dokumentation tas fram där sådan saknas.

15. För hantering och förvaring av kemiska produkter, farligt avfall och bränslen till förbränning ska riskbedömningar genomföras och redovisas till tillsynsmyndigheten minst vart femte år.

16. All hantering utomhus av fasta kemiska produkter och fast avfall, som kan ge upphov till förorening, ska ske på hårdgjord yta med uppsamling av dagvatten eller lagras på annat sätt med motsvarande skyddsnivå.

Flytande kemiska produkter och flytande avfall ska förvaras och hanteras så att oönskade reaktioner eller förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Lättflyktiga flytande kemiska produkter eller dito avfall ska förvaras på sätt att spridning till luft undviks.

17. Nya fasta tankar och förvaringsplatser för lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande säkerhetssystem för uppsamling av vätska. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

18. Bolaget ska ha en riskanalys/insatsplan avseende brandsäkerhet, inklusive släckvattenhantering, för hela verksamheten. Vid behov ska riskanalysen/insatsplanen uppdateras i samråd med tillsynsmyndigheten och räddningstjänsten i Hylte.

Delegationer

D1. Att meddela villkor för övervakning samt, vid sådant behov, för begränsning av utsläpp av mikrokräp och plastflagor.

D2. Meddela villkor avseende eventuella begränsningar i mottagande samt kontroll av lakvatten från Borabodeponin.

D3. Meddela villkor för mätning och utsläpp av klor från klordioxidtillverkningen.

D4. Meddela villkor som kan behövas för att begränsa spridning av Legionellabakterier.

D5. Meddela villkor om vilka åtgärder, framtagna inom ramen för energihushållningsplanen, som ska genomföras och inom vilken tid.

D6. Meddela de ytterligare villkor som behövs gällande förvarings- och lagringsplatser för flytande avfall och kemikalier jämte omhändertagande av förorening från dessa.

D7. Meddela de ytterligare villkor som behövs avseende bränslelagring, brandsäkerhet och släckvattenhantering.

D8. Efter anmälan av bolaget meddela villkor för hantering av andra slag av icke farligt avfall än de som omfattas av tillståndet får förbrännas i bolagets panna 2 och 4.

D9. Meddela villkor om kontroll av verksamheten samt av utsläpp och påverkan från denna.

Uppskjutna frågor med utredningsdirektiv

Utsläpp till luft

U1. Bolaget ska under en provotid utreda de tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningarna att minska utsläppen av stoft från komposit- och extruderingsanläggningen.

Utredningen ska redovisas senast två år från det att dom i målet vunnit laga kraft eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.

U2. Bolaget ska senast ett år efter meddelad dom avgöra om både panna 2 och 4 fortsatt ska användas för samförbränning av avfall och installera semikontinuerlig provtagare på den eller de pannor som framgent avses användas för samförbränning av avfall för att under en längre provtagningstid följa upp variationer i utsläpp av dioxiner i rökgaserna. Bolaget ska med hjälp av den utökade provtagningen

utvärdera hur utsläppen varierar samt, vid behov, föreslå åtgärder för att säkerställa att utsläppen inte överstiger begränsningsvärdena i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.

Utredningen ska innehålla förslag på villkor för utsläpp av dioxiner i rökgaserna vid all drift med samförbränning av icke farligt avfall.

Prövotidsutredningen ska redovisas senast två år från det att dom vunnit laga kraft eller den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.

U3. Bolaget ska under en provotid utreda effekterna på utsläpp av kväveoxider och ammoniakslip av den förändrade bränslesammansättningen samt utifrån det optimera driften med hänsyn till nämnda parametrar. Hänsyn ska därvid även tas till utsläppet av totalkväve.

Utredningen ska tillsammans med förslag till slutliga villkor ges in till mark- och miljödomstolen senast två år från det att dom i målet vunnit laga kraft eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.

Energihushållning

U4. Bolaget ska under en provotid närmare utreda förutsättningarna för att genomföra följande åtgärder.

- Uppvärmning av verkstäder, kontor och matsal med intern fjärrvärme istället för direktverkande el.
- Värmning av kondensat med spillvatten.
- Upptining av ved med annat än färsånga.

I redovisningen ska ingå vilken energibesparing som kan uppnås, en lönsamhetskalkyl baserad på teknisk livslängd med angivande av investeringskostnad, driftskostnader, antagen ränta samt vilka övriga tekniska och miljömässiga aspekter som bör beaktas. Utredningen ska redovisas senast två år

från det att dom i målet vunnit laga kraft eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.

Utsläpp till vatten

U5. Bolaget ska under en provotid utreda lämpliga körsätt för reningsanläggningen samt trimma in processerna för att utsläppen till vatten ska minimeras. I utredningen ska ingå att undersöka hur stor mängd av kväve från komplexbildaren som kan tas omhand och nyttiggöras i avloppsvattenreningen. Bolaget ska under provotiden även utreda grad av reduktion av komplexbildare över bioreningen samt hur reduktionen påverkas av olika driftparametrar.

Utredningen ska innehålla förslag på villkor för utsläpp till vatten och ska redovisas senast tre år från det att dom i målet vunnit laga kraft eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.

Provisoriska föreskrifter

Utsläpp till luft

P1. Utsläpp av stoft från komposit- och extruderingsanläggningens ventilation får som årsmedelvärde inte överstiga 20 mg/Nm³ tg

P2. Till dess semikontinuerlig provtagare är i drift ska utsläpp av dioxiner och furaner från panna 2 respektive 4 mätas sex gånger per år. Därefter ska fyra mätningar per år ske på panna 4 och två mätningar på panna 2.

P3. Utsläpp av kväveoxider, mätt som NO₂, från verksamheten får uppgå till högst 220 t/år. Utsläppet av ammoniakslip från vardera panna 2 och 4 får som årsmedelvärde inte överstiga 20 mg/Nm³ vid 6 % syrehalt.

Utsläpp till vatten

P4. Utsläpp till vatten får under provotiden inte överstiga följande värden.

Årsmedelvärde och gränsvärde

TOC	1,3 t/d
SÄ	0,4 t/d
N-tot	110 kg/d
P-tot	9 kg/d

Komplexbildare (100-%ig syra) 1,5 kg/t väteperoxidblekt massa

Månadsmedelvärde och riktvärde

TOC	2 t/d
SÄ	0,6 t/d
N-tot	140 kg/d
P-tot	12 kg/d

Åtgärder i anledning av miljöriskbedömningen

I anledning av miljöriskbedömningen har bolaget aviserat att det kommer att vidta följande åtgärder.

1. Förvaring av kemikalier och flytande kemikalierester kommer att förvaras i behållare som står på uppsamlingstråg i enlighet med rekommendationerna i invallningsutredningen.
2. Lagring av borol, hydrosulfit och natriumhydroxid kommer att hanteras på sätt som anges nedan i anledning av invallningsutredningen.
3. Lagringen av ammoniak, lagringsplats 15, kommer inte att bli föremål för ytterligare utredning i enlighet med rekommendationen i invallningsutredningen.
4. Angående hantering av färgsystem finns det hanteringsrutiner och dessa kommer att ses över för säkerhets skull. När det gäller lagring hänvisas till invallningsutredningen.
5. Bolaget åtar sig att se över biocidhanteringen och behovet av att skyddsroren kompletteras eller ersätts i enlighet med rekommendationen. Häri ingår även att utreda möjligheten att stänga golvbrunnen i doseringsrummet.

6. Beträffande lagring av natriumhydroxid och polyaluminiumklorid ser bolaget kontinuerligt över gällande rutiner för kemikalielosning och kommer att beakta vad WSP angett i miljöriskbedömningen. När det gäller invallning hänvisar bolaget till vad man nedan angett avseende WSP:s rekommendationer i invallningsutredningen.
7. Angående lagring av aluminiumsulfat (lagringsplats 35) hänvisar bolaget till vad man nedan angett avseende invallning i anledning av invallningsutredningen. I övrigt kommer WSP:s rekommendationer att följas.
8. Beträffande lagring av olja inom ramen för tillverkningen av format papper kommer oljefat att ställas på uppsamlingstråg enligt rekommendation.
9. När det gäller användning av fettsyra- och avsvärtningskemikalier i returpappersmassaframställningen kommer det att avvecklas i samband med att returpappersmassaproduktionen avvecklas.
10. Lagring av väteperoxid tas upp nedan avseende invallningsutredningen.
11. När det gäller översvämningsrisker kommer bolaget att arbeta vidare utifrån WSP:s rekommendationer för att utforma en strategi avseende översvämningsrisker baserad på riskanalyser för utsatta områden.
12. Beträffande risk för skred och sättningar kommer bolaget att beakta de rekommendationer som WSP lämnat. Detta är emellertid något som redan tidigare beaktats vid anläggning av fabriksbyggnader m.m.
13. Övriga rekommendationer kommer att beaktas av bolaget.

Åtgärder i anledning av invallningsutredningen

I anledning av invallningsutredningen har bolaget åtagit sig följande åtgärder.

Uppsamlingstråg

Bolaget åtar sig att installera uppsamlingstråg enligt nedan. Det kan ske senast sex månader från lagakraftvunnen dom. Förvaringsplats 54 och 63 faller dock bort i och med att PM3 avvecklas. Lagringsplatsnumreringen följer den som används i invallningsutredningen.

Lagringsplats 23: Förvaring av oljefat i kraftblocket

- Lagringsplats 24: Förvaring av spillolja i kraftblocket
- Lagringsplats 25: Förvaring av monopropylenglykol i IBC-behållare i kraftblocket
- Lagringsplats 27: Förvaring av kemikalier inom avdelning materialsupport
- Lagringsplats 29: Förvaring av spillolja utomhus under tak inom avdelning materialsupport
- Lagringsplats 30: Förvaring av kemikalierester (farligt avfall) i container inomhus inom avdelning materialsupport
- Lagringsplats 52: Förvaring av kalciumnitrat i IBC-behållare i pappersbruket (PM4)
- Lagringsplats 55: Förvaring av oljefat i pappersbruket (PM4)
- Lagringsplats 56: Förvaring av smörjolja i fat i pappersbruket (PM4)
- Lagringsplats 58: Förvaring av lim i fat i pappersbruket (PM2)
- Lagringsplats 70: Förvaring av rengöringsmedel i fat i renseriet
- Lagringsplats 71: Förvaring av oljefat i renseriet
- Lagringsplats 74: Förvaring av oljefat i renseriet
- Lagringsplats 90: Förvaring av oljefat i returpappersfabriken
- Lagringsplats 92: Förvaring av oljefat i TMP-fabriken
- Lagringsplats 103: Förvaring av oljefat i valsverkstaden
- Lagringsplats 106: Förvaring av oljefat i valsverkstaden
- Lagringsplats 107: Förvaring av dieselolja i tank i kraftblocket.

Övriga i invallningsutredningen föreslagna åtgärder

Lagringsplats 8: Förvaring av dieselolja i två tankar om vardera 0,8 m³ i kraftblocket. Tankarna saknar invallning. Eventuellt utsläpp sker till processvattenavlopp och kan isoleras i utjämningsbassängen.

Invallning av cisternerna motsvarande en volym om 0,9 m³. Invallningen ska vara utförd i vattentät betong och tätad med oljebeständig fogmassa mellan betongmur och golv.

Lagringsplats 11: Natriumhydroxidtank vid vattenverket. Invallning finns som rymmer hela volymen. Nederbördsskydd saknas, men det finns tillfredställande system och rutiner för hantering av regnvatten.

Det bör åstadkommas en gemensam lösning för tank 11 och 12 (lagringsplats 11 och 12), se nedan.

Lagringsplats 12: Polyaluminiumkloridtank i anslutning till ovan nämnd tank för natriumhydroxid vid vattenverket. Tanken står inom invallning som rymmer 30 m³.

Invallningen utökas till 50 m³.

Bolaget avser genomföra föreslagen åtgärd, eller annan likvärdig, beroende på vad som är tekniskt mest lämpligt. Utredning krävs innan slutligt ställningstagande kan tas.

Lagringsplats 17: Hydrosulfittank om 20 m³ i kraftblocket. Tanken är invallad och försedd med tak som nederbördsskydd. Från invallningen går ett avloppsrör till snäckpumpgropen före försedimenteringsbassängerna. Hydrosulfittanken är försedd med larm, som ger utslag vid onaturlig sänkning av nivån i tanken. Därmed upptäcks ett läckage i tidigt skede och då stoppas utloppet från aktuell försedimenteringsbassäng till avloppsvattenreningsverket.

Lagringsplats 18: Tank för natriumborhydrid löst i natriumhydroxid om 50 m³ i kraftblocket. Tanken står i samma invallning som tank 17 och 19.

WSP har föreslagit att ytterligare åtgärder vidtas avseende skyddet för läckage från tank 17 och 18. I första hand att invallningen utökas till 52 m³ och i andra hand att invallningen utökas till 40 m³

Redan idag finns det ett sekundärt skydd i form av invallning och möjlighet till uppsamling i sedimenteringsbassängerna. Möjligheten att genomföra de av WSP föreslagna utökningarna av invallningskapaciteten är behäftade med betydande osäkerhet och kräver ytterligare utredning. Nyttan med en åtgärd måste också vägas mot sannolikheten för ett miljöpåverkande utsläpp och kostnaderna för åtgärden. Sammanfattningsvis krävs det ytterligare utredningar innan ställning kan tas till behovet av föreslagna åtgärder.

Lagringsplats 35: Två tankar för aluminiumsulfat om vardera 28 m³ i pappersbruket. Invallning finns i form av en gummiduk som rymmer ena tankens volym och tankarna är nederbördsskyddade.

WSP anser inte att invallningen i form av gummiduk erbjuder ett tillräckligt skydd och bör ersättas med en sedvanlig invallning.

Bolaget delar WSP:s slutsats och är berett att genomföra föreslagen åtgärd.

Lagringsplats 81: Tank för väteperoxid om 150 m³ i returpappersmassafabriken.

Här har WSP föreslagit att bolaget utför en egen utredning med avseende på om lagringen uppfyller gällande föreskrifter, vilket kommer att ske. Miljöriskerna är dock små. Här är det primärt fråga om risk för egendomsskador och skador på människor inom verksamhetsområdet. Det är således en fråga om arbetsmiljö och inte påverkan på den externa miljön. Frågan hanteras därför utanför miljöprövningen.

Åtgärder i anledning av släckvattenutredningen

I anledning av släckvattenutredningen har bolaget åtagit sig följande åtgärder.

- Anläggande av nya kanter längs gator och på en bro för att hindra vatten att nå Nissan. Fasta kanter kan dock ge upphov till andra risker med stillastående vatten och risk för halka om det fryser. Alternativ till fasta kanter, helt eller delvis, är tillfällig avledning i händelse av släckningsinsats, till exempel att lägga ut bark, en uppblåsbar barriär eller en vattenfylld slang. Det finns god vana vid bruket av att lägga ut bark för att styra eventuella vattenflöden.
- Utföra en översyn av färgmarkeringar på brunnar och brunnslock för att rätt åtgärder snabbt ska kunna vidtas i händelse av brand eller kemikalieutsläpp.
- Anordna platser för förvaring av utrustning för att täta brunnar och brunnslock.

- Vid övning med räddningstjänsten särskilt belysa risken med vissa byggnaders placering i omedelbar närhet till Nissan och diskutera tillvägagångssätt i händelse av brand.

- Utredda om den bassäng som ligger mellan försöksverksamheten med komposit och renseri 1 går att utnyttja för att samla upp förorenat släckvatten.

- Säkerställa kunskapsöverföring hos personalen gällande rutiner för omhändertagande av förorenat släckvatten vid en brand samt delge personalen resultatet av släckvattenutredningen och inarbeta det i befintliga insatsplaner.

Åtgärder på energiområdet

Bolaget har åtagit sig att vidta åtgärder på pumpar med en energieffektiviseringseffekt om 120 MWh/år. Åtgärder för energibesparingen ska vara vidtagna senast inom 2 år från lagakraftvunnen dom eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.

Naturvårdsverket har tillstyrkt att tillstånd ges till sökt verksamhet, dock utan att ta ställning till yrkandet om tillstånd att få ta emot och rena lakvatten från Borabo deponi, under förutsättning att erforderliga villkor föreskrivs.

Naturvårdsverket har

1. yrkat att mängden tillverkat format papper ska begränsas och härvid få uppgå till högst 20 000 årston,
2. motsatt sig att begränsningsvärden anges som validerade värden (stoft och ammoniak),
3. yrkat att uttrycket 'standardiserade metoder' ska användas istället för 'Naturvårdsverkets vägledning' i sökandens förslag till **villkor 11** om buller

Naturvårdsverket har utöver eller med ändring av Bolagets villkorsförslag yrkat att följande villkor, prövotidsredovisningar och provisoriska föreskrifter föreskrivs.

I fall som avser ändring av bolagets förslag markerar kursiv stil det som skiljer sig.

Slutliga villkor (NV1-8)

NV5 Stoftutsläpp från panna 2 och 4 får som årsmedelvärde inte överstiga 15 mg/Nm³ tg vid 6 % syrehalt [*ej validerat värde*].

NV9 Åtgärder för optimering av elanvändning i pumpar ska genomföras med en besparingseffekt i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett i ansökan. *Åtgärderna ska vara genomförda ett år efter det att dom i målet vunnit laga kraft eller efter den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.*

NV11 Tillståndet är för sin giltighet beroende av att det för verksamheten ställs en ekonomisk säkerhet till ett värde om [XX*] för kostnaderna för avhjälpandeåtgärder enligt 10 kap miljöbalken. Säkerheten ska prövas av mark- och miljödomstolen och ska ha getts in till domstolen senast 4 månader efter att tillståndet vunnit laga kraft eller vid den tidigare tid tillståndet tas i anspråk.

(*Beloppet i villkoret är utelämnat då Naturvårdsverket överlåter bedömningen av lämpligt belopp till domstolen.)

Prövotidsredovisningar

NVU3 Bolaget ska under en provotid närmare utreda förutsättningarna för att genomföra följande åtgärder.

- a) Uppvärmning av verkstäder, kontor och matsal med intern fjärrvärme istället för direktverkande el.
- b) Värmning av kondensat med spillvatten.
- c) Upptining av ved med annat än färskånga.

I redovisningen ska ingå vilken energibesparing som kan uppnås, en lönsamhetskalkyl baserad på teknisk livslängd med angivande av investeringskostnad, driftskostnader, antagen ränta samt vilka övriga tekniska och miljömässiga aspekter

som bör beaktas. Utredningen ska redovisas senast *ett år* från det att dom i målet vunnit laga kraft eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.

NVU4 Bolaget ska under en prøvotid utreda möjligheterna att minska buller från verksamheten vid bostäder, vård- och undervisningslokaler. Åtgärder som bör beaktas kan vara, men är ej begränsat till, bullerdämpande åtgärder på källorna, ändrade handhavanden, rutiner och transportvägar, bullerskärmar och fastighetsnära åtgärder såsom avskärmade uteplatser.

Prövotidsredovisningen ska innehålla kostnader och effekter av möjliga och utförda åtgärder. Kostnadsredovisningen ska minst innehålla investeringskostnad, driftkostnad och teknisk livslängd.

Målet med åtgärderna ska vara att buller från verksamheten inte överskrider de nivåer som anges i Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (Naturvårdsverkets rapport 6538). I det fall det inte är möjligt kan andra målnivåer beaktas så att en rimlighetsbedömning kan göras vid fastställandet av slutliga villkor.

Utredningen ska innehålla förslag på slutliga villkor för buller utomhus och en tidplan för genomförande av de åtgärder som krävs för att klara de föreslagna villkoren. Utredningen ska redovisa antal bostäder, vård- och undervisningslokaler som exponeras för buller över värdena i Naturvårdsverkets vägledning vid fasad och uteplats, samt bullernivåer före och efter att möjliga åtgärder vidtagits. Utredningen ska också belysa om bostäder, vård- eller undervisningslokaler exponeras för påtagligt lågfrekvent buller. För de bostäder där riktvärden för utomhusmiljö inte kan innehållas, eller som exponeras för påtagligt lågfrekvent buller, ska bolaget i samråd med fastighetsägare undersöka och ta ställning till åtgärder för att säkerställa att riktvärden för inomhusmiljö uppfylls.

Utredningen ska redovisas senast två år från det att dom i målet vunnit laga kraft eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.

NVU5 Bolaget ska under en prövotid utreda lämpliga körsätt av reningsanläggningen samt trimma in processerna för att utsläppen till vatten ska *minska*. I utredningen ska ingå att undersöka hur stor mängd av kväve från komplexbildaren som kan tas omhand och nyttiggöras i avloppsvattenreningen. Bolaget ska även under prövotiden utreda grad av reduktion av komplexbildare över bioreningen samt hur reduktionen påverkas av olika driftparametrar. Utredningen ska innehålla förslag på villkor för utsläpp till vatten och ska redovisas senast tre år från det att dom i målet vunnit laga kraft eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.

NVU6 Bolaget ska under en prövotid utreda effekterna på utsläpp av kväveoxider och ammoniakslip av den förändrade bränslesammansättningen samt *ta fram den ur miljösynpunkt optimala nivån för utsläppen*. Hänsyn ska därvid även tas till utsläppet av totalkväve. Utredningen ska tillsammans med förslag till slutliga villkor ges in till mark- och miljödomstolen senast två år från det att dom i målet vunnit laga kraft eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk.

Provisoriska föreskrifter

NVP2 Utsläpp av dioxiner och furaner i rökgaserna från P2 och P4 ska mätas *minst 6 gånger per år*. Tillsynsmyndigheten får medge att mätningarna begränsas till minst 4 gånger per år för P4 och 2 gånger per år för P2 *under den tid som semikontinuerlig mätare är i drift, om det p.g.a. svårförutsägbara driftbetingelser, visar sig vara svårt att genomföra sex mätningar per år, om det kan ske utan att kontrollen av utsläppen riskerar att bli missvisande samt om bolaget kan visa att utsläppen varaktigt och stabilt kan hållas under 0,07 ng/Nm³*.

NVP3 Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ljudnivå utomhus vid bostäder än:

Ekvivalent

Alla tider: 50 dB(A)

Momentant

Nattetid: 55 dB(A)

Kontroll ska ske genom immissionsmätning eller närfältsmätning i kombination med beräkning och med frekvens och vid tillfällena som tillsynsmyndigheten bestämmer. Närfältsmätningar i kombination med beräkning eller immissionsmätning ska utföras enligt standardiserade metoder.

NVP4 Utsläppet till vatten får under provotiden inte överstiga följande värden.

P4. Utsläpp till vatten får under provotiden inte överstiga följande värden.

Årsmedelvärde och gränsvärde

TOC	1,3 t/d
SÄ	0,2 t/d
N-tot	80 kg/d
P-tot	6 kg/d
Komplexbildare (100-%ig syra)	1,5 kg/t väteperoxidblekt massa

Månadsmedelvärde och riktvärde

TOC	2 t/d
SÄ	0,3 t/d
N-tot	140 kg/d
P-tot	12 kg/d

NVP5 Utsläppet av kväveoxider, mätt som NO₂, från anläggningen får uppgå till högst *190 ton per år*. För panna 2 respektive panna 4 gäller dessutom att utsläppet räknat som årsmedelvärde får uppgå till högst 220 mg/Nm³ tg vid 6 % syrehalt.

Utsläppet av ammoniakslip från panna 2 respektive panna 4 får som årsmedelvärde inte överstiga 20 mg/Nm³ tg vid 6 % syrehalt [*ej validerat värde*].

Delegerade frågor

NVD1 Villkor för övervakning samt begränsning av utsläpp av plastpartiklar till recipient samt de åtgärder som kan behöva vidtas för att minska utsläppen.

NVD2 Villkor för att minimera spridning av aska från lastbilstransporter med aska från verksamheten till Borabo deponi.

Länsstyrelsen har inget att invända mot att tillstånd ges till Stora Enso Paper AB för de ändringar som yrkas i ansökan under förutsättning att följande beaktas.

Länsstyrelsen har härvid

1. motsatt sig att sökanden ska beviljas tillstånd till att ta emot och rena lakvatten från Borabo avfallsdeponi i bolagets avloppsreningsanläggning för det fall anläggningen för rening av lakvatten vid Borabo avfallsdeponi inte kan upprätthålla en godtagbar rening,
 - om domstolen anser att mottagning och rening av lakvatten är tillåtligt bör detta tydligt regleras i tillståndet och ytterligare villkor krävs då vad avser t.ex. koppar och arsenik; villkoren bör sättas på samma sätt som för Borabo deponi och det bör tydliggöras att det handlar om en tillfällig lösning.
2. yrkat att produktionen av formpressat papper bör begränsas i tillståndet,
3. motsatt sig att sökandens föreslagna **villkor 7** och provisoriska föreskrift **P3** anges med validerade värden,
4. yrkat att uttrycket 'standardiserade metoder' ska användas istället för 'Naturvårdsverkets vägledning' i sökandens förslag till **villkor 11** om buller,
5. yrkat att det ska föreskrivas som **delegationsvillkor** att tillsynsmyndigheten får bestämma villkor för att i möjligaste mån förhindra spill från asktransporter mellan verksamheten och Borabo avfallsanläggning,
6. yrkat att av sökanden föreslaget **villkor 14** ska utgå,
7. yrkat att åtgärder bör genomföras så att vatten inte kan gå bakvägen till försedimenteringen,
8. yrkat att tillståndet för sin giltighet ska vara beroende av att det för verksamheten ställs en ekonomisk säkerhet till ett värde om [XX] för kostnaderna för avhjälpandeåtgärder enligt 10 kap miljöbalken. Säkerheten ska godkännas av mark- och miljödomstolen innan tillståndet får tas i anspråk. Länsstyrelsen har lämnat till domstolen att bestämma beloppet men gjort gällande att av sökanden vitsordade 9 miljoner kronor är för lågt samt

påpekat att kostnaden för sanering i Rydöbruk uppgick till 35 miljoner kronor.

9. yrkat att delegerat villkor (**D1**) ska lyda enligt följande (kursiverat ord skiljer sig från sökandens förslag till lydelse).

”Att meddela villkor för övervakning samt, vid sådant behov, för begränsning av utsläpp av mikrokröp och plastflagor från *verksamheten* till recipient.”

10. yrkat att utsläpp till vatten under provotiden (**P4**) ska regleras i enlighet med Naturvårdsverkets förslag. Därutöver yrkar länsstyrelsen att TOC ska regleras med 1,5 t/d som begränsningsvärde avseende månadsmedelvärde och riktvärde samt att NH₄ ska regleras åtminstone sommartid.

Länsstyrelsen har utöver eller med ändring av bolagets villkor yrkat att följande villkor och provisoriska föreskrifter ska föreskrivas.

Slutliga villkor (LST1-10)

LST 1. All hantering av avfall utomhus som ska gå till förbränning och som kan ge upphov till förorening ska ske på hårdgjorda täta ytor med uppsamling av dagvatten.

LST 2. Kemiska produkter och avfall ska förvaras och hanteras så att spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Ämnen som kan avdunsta ska förvaras så att risken för avdunstning minimeras. Förvaring ska ske så att sinsemellan reaktiva ämnen inte kan blandas.

LST 3. Förvaring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall (i små behållare såsom IBC, fat, dunkar) ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska.

Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning.

Vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd. Nya fasta tankar och nya förvaringsplatser för lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska.

Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens

volym plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning.

Vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

LST 4. Skyddsanordningar såsom säkerhetsventiler, påkörningsskydd, uppsamlingsanordningar, saneringsutrustning etc. mot ofrivilliga utsläpp eller spill vid hantering av hälso- och miljöfarliga kemiska produkter, inklusive eldningsoljor och farligt avfall, ska finnas.

LST 5. Släckvatten ska hanteras så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Tekniska anordningar eller andra lösningar ska finnas och användas för att förebygga/ förhindra att släckvatten förorenar mark, yt- och grundvatten. Det ska finnas en uppdaterad släckvattenplan för omhändertagande och analys av släckvatten.

LST 6. Utsläpp av dagvatten från hårdgjorda ytor till recipient efter varje oljeavskiljare får inte överskrida följande värden. Värdena ska räknas som årsmedelvärde med minst en mätning varje kvartal. De angivna värdena ska kontrolleras genom provtagning i utsläpps-punkten direkt efter oljeavskiljarna.

Suspenderande ämnen	50 mg/l
---------------------	---------

Olja i vatten (mätt som oljeindex)	5 mg/l
------------------------------------	--------

Utgående vatten ska även provtas och analyseras med avseende på pH, totalkväve, totalfosfor och metaller. Omfattningen av kontrollen för dessa ämnen ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten och framgå i kontrollprogrammet.

LST 7. Väteperoxid ska lagras på lagringsplats som uppfyller SÄIFS 1999:2.

LST 8. Bolaget ska i god tid, minst åtta veckor, innan planerade gräv- och schaktarbeten av betydelse inge ett program för undersökning av om marken inom områden som berörs av förändringen är förorenad. Bolaget ska därefter utföra sådan undersökning som tillsynsmyndigheten bestämmer. Med anledning av resultaten från undersökningarna ska bolaget inge en plan för avhjälpan till tillsynsmyndigheten för godkännande. Avsikten med åtgärderna i dessa planer ska vara att uppfylla de krav som följer av 2 kap. 8 § och 10 kap. miljöbalken.

LST 9. Bolaget ska i god tid före en nedläggning av hela eller delar av verksamheten inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten för godkännande. Avsikten med åtgärderna i planen ska vara att säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas för att undvika föroreningsrisker och att återställa platsen i ett från hälso- och miljösynpunkt tillfredställande skick.

LST 10. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Kontrollprogrammet ska möjliggöra en bedömning av om villkoren och annan relevant lagstiftning följs. Det ska även ingå periodiska besiktningar varje år. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Bolaget ska skicka in ett reviderat kontrollprogram för verksamheten till tillsynsmyndigheten inom tre månader från det att detta tillstånd har vunnit laga kraft. Tillsynsmyndigheten får medge avsteg från årliga periodiska besiktningar.

Länsstyrelsen har yrkat att begränsningsvärdet avseende månadsmedelvärde för utsläpp av TOC sätts till 1,5 t/d samt att begränsningsvärde bestäms för utsläpp ammonium.

Delegerade frågor

LSTD1. Delegation bör ges för att föreskriva ytterligare villkor som kan behövas avseende askhantering inne på området samt transportvägen till och från Borabo deponi.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har inget att invända mot att tillstånd meddelas men förespråkar att fasta passiva barriärer istället för något som aktivt måste placeras ut.

Sökandens inställning till parternas yrkanden

Borabo

Bolaget har vidhållit sitt yrkande. Om domstolen finner att villkor bör sättas har bolaget vitsordat att samma villkor sätts som för Borabo deponi.

Plastpartiklar och mikrokräp

Bolaget har medgett att 'mikrokräp och plastflagor' ersätts med 'plastpartiklar'.
Däremot har det invänt mot att ta bort preciseringen "från verksamhetsprocesserna".

*Åtaganden i anledning av miljöriskbedömning, invallnings- och
släckvattenutredning*

De åtgärder bolaget har åtagit sig att genomföra i anledning av miljörisk-
bedömningen och invallningsutredningen framgår ovan. Detta åtagande står fast.
Beträffande väteperoxidtanken kommer invallning att etableras. Den närmare
utformningen är föremål för utredning. Bolaget har motsatt sig ett krav på fasta
barriärer. De åtgärder bolaget är villigt att vidta utifrån släckvattenutredningen
framgår ovan. Åtagandet står fast.

Mängden tillverkat format papper

Bolaget har framställt den av Naturvårdsverket yrkade begränsningen, att mängden
tillverkat format papper får uppgå till högst 20 000 årston, som ett eget
andrahandsyrkande (se ovan under yrkanden).

Ekonomisk säkerhet

Bolaget har motsatt sig yrkandet om att ställa säkerhet men har vitsordat ett belopp
på 9 miljoner kronor som i och för sig skäligt.

Begränsningsvärden i villkor och föreskrifter

Bolaget har vidhållit att begränsningsvärden för utsläpp av stoft från pannorna 2 och
4 ska anges som validerade värden (föreslagna **villkor 7**) men accepterat att
begränsningsvärdet avseende ammoniak (prövotidsföreskrift **P3**) inte ska avse
validerade värden.

Vidare har bolaget motsatt sig de strängare begränsningsvärden för utsläpp till luft
och vatten som föreslagits av länsstyrelsen och Naturvårdsverket. Bolaget har i
första hand motsatt sig en provisorisk föreskrift med haltvärde för kväveoxidhalt att

gälla under prövotiden, men har i andra hand godtagit Naturvårdsverkets förslag till begränsningsvärde.

Uppskjutna frågor

Bolaget har motsatt sig att fråga om slutligt villkor för buller från verksamheten skjuts upp under en prövotid och vidhåller det av bolaget föreslagna slutliga villkoret.

Tidpunkt för prövotidsredovisning

Bolaget har vidhållit de av bolaget föreslagna tidpunkterna för redovisning.

Delegationsvillkor om asktransport

Bolaget har gjort gällande att av bolaget föreslagna villkor är tillräckliga.

Hantering utomhus av avfall som ska gå till förbränning, förvaring av kemiska produkter och avfall samt förvaring av flytande kemiska produkter och avfall i små behållare

Bolaget har gjort gällande att av bolaget föreslagna villkor är tillräckliga.

Skyddsanordningar och påkörningsskydd

Bolaget har gjort gällande att av bolaget föreslagna villkor är tillräckliga.

Släckvattenvillkor

Bolaget har gjort gällande att av bolaget föreslagna villkor är tillräckliga.

Avveckling och förorenad mark

Bolaget har motsatt sig att anmälan ska göras med av länsstyrelsen yrkad framförhållning. Bolaget har uppgett att det har rutiner för att hantera förorenad mark.

ANSÖKAN

Ansökan med kompletteringar, se domsbilaga 1-4. Nedan redovisas ansökan, exklusive förslag till villkor, endast avseende de delar av ansökan som föranlett olika inställningar och synpunkter samt vad bolaget anfört i dessa delar, i genmälen samt vid huvudförhandlingen.

Stora Enso Paper AB, Hylte Mill (bolaget), har om sin ansökan uppgett bla följande.

Befintlig verksamhet och utveckling av denna

Framgent finns det inte anledning att anta att pappersproduktionen kommer att öka. Möjligen kan den minska ytterligare på sikt på grund av strukturella förändringar i mediekonsumtionen. Bolaget har därför sedan några år arbetat intensivt med att finna alternativ avsättning för den produktion av fibrer som sker vid verksamheten. De två mest utvecklade projekten är tillverkning av granulat för komposit-tillverkning och tillverkning av extruderade produkter.

Ansökan omfattar dels befintlig försöks- och utvecklingsverksamhet för tillverkning av kompositgranulat och extruderade produkter, dels tillstånd att utveckla dessa verksamheter till fullstora kommersiella enheter, inklusive färdiga produkter av kompositgranulat.

Avsikten med ansökan om nytt grundtillstånd är att anpassa tillståndsgivna produktionsvolymerna till vad som är mer rättvisande för brukets nuvarande kapacitet dels att möjliggöra en utveckling av alternativ användning av den fiberråvara som produceras vid bruket. Att som idag låsa användningen till produktion av tidningspapper i den egna anläggningen är inte längre relevant. För att bruket ska kunna utvecklas måste det även finnas en möjlighet att nyttja fiberråvaran för annan förädling internt eller externt. Bruket vill således ta bort begränsningen av fiberanvändningen som finns i nuvarande tillstånd och därmed öppna för andra användningsområden. Som ett led i detta ingår även att utveckla den nuvarande TMP-fabriken med en ny kompletterande TMP-linje alternativt produktionshöjande åtgärder i befintlig anläggning, som då kapacitetsmässigt kommer att rymmas inom

volymen 550 000 årston. Det skulle underlätta avtappningen av fibrer jämfört med om samma TMP-process används till hela produktionsutbudet. Det behövs också en utökad TMP-kapacitet för att säkra massproduktionen för papperstillverkningen eftersom tillgången på returpapper är vikande. Bolaget fick i grundtillståndet från 2008 tillstånd att ersätta sliperiet med en TMP-linje. Detta har dock inte kommit till genomförande.

Vidare ansöks om tillstånd att permanenta tillverkningen av klordioxid i liten skala för att motverka svavelvätebildning i bakvatten, d.v.s. en ren miljöskyddsåtgärd.

Bolaget vill även få tillstånd att ta emot och rena lakvatten från avfallsdeponin i Borabo. Avfallsdeponin i Borabo drivs idag av Hytte kommun, men det är aska från Hylte bruk som är det helt dominerande avfallet som deponeras. Bruket kommer att ta över deponin senast 2021.

Det som föranleder bruket att redan nu vilja ha tillstånd att ta emot och rena lakvattnet från deponin är att det visat sig att lakvattnet från deponin kan ha en sådan pH-höjande effekt att det inte kan släppas ut på det sätt som idag sker utan pH-justering. Att anordna pH-justering vid deponin är besvärligt och skulle leda till arbetsmiljöproblem. En mer robust, säkrare och miljövänligare lösning skulle därför vara att leda vattnet till brukets avloppsvattenrening och där behandla det. Därmed skulle man åstadkomma en fullgod rening med lägre utsläpp inom ramen för befintlig anläggning. Det som behövs är en ledning från Borabo, som ligger i utkanten av Hyltebruks samhälle, till brukets avloppsrening.

Sedan tidigare har bolaget tillstånd att uppföra och driva en kondenssturbin. Investeringsmedel har beviljats och turbinen är under uppförande.

Den nu aktuella ansökan innebär inga större förändringar inom verksamheten. Den största förändringen är att tillåtna produktionsvolymerna kommer att anpassas till dagens lägre behov, vilket inte kräver några anläggningsåtgärder. De förändringar av anläggningskaraktär som avses ske är att tillverkning av klordioxid i låg halt för att motverka svavelvätebildning permanentas med anläggande av lagringstorn för Purate (blandning av natriumklorat och väteperoxid) och svavelsyra, vilket sker

inom befintliga byggnader, att bolaget ges möjlighet att komplettera nuvarande TMP-produktion med en ny linje alternativt produktionshöjande åtgärder i befintlig anläggning inom ramen för redan tillåten produktion om 550 000 årston i befintlig TMP-fabrik eller i byggnad i anslutning till den och att utveckla och kommersialisera tillverkning av kompositgranulat, inklusive färdiga produkter av granulat, och extruderade produkter, vilket avses ske dels i befintliga byggnader inom ramen för den nuvarande TMP-tillverkningen och tidigare slipmassaproduktion dels i de tomma lokalerna för de nedmonterade pappersmaskinerna PM1 och PM2.

Alla byggnadsåtgärder kommer att ske inom ramen för gällande detaljplaner.

Plastpartiklar och mikrokröp

Analysprotokoll avseende plastpartiklar i kylvattnet från biokompositen bifogas som bilaga 4. Provet visar viss förekomst av plastpartiklar, men det kan ha varit stört av teflontejp som använts för tätning. Tejpen är nu borttagen och nya prov kommer att tas ut för att få en bild av förekomsten av plastpartiklar i kylvattnet.

Mängden tillverkat format papper

Bolaget har ett långt utvecklat hushållningstänkande. Papperstillverkningen bygger på egen termomekanisk produktion av massa från jungfrulig fiber och massa från returpapper. Veden kommer i huvudsak från skogar i södra och sydvästra Sverige och returpappret främst från södra Sverige, Danmark och Norge. Genom den termomekaniska processen kan merparten av fibern användas för pappersproduktion och en stor del av den värme som utvecklas vid friläggningen av fibern återanvänds i framför allt pappersbruket som är en stor värmekonsument vid verksamheten. Genom att använda returpapper i massaframställningen recirkuleras fibern på ett effektivt sätt.

Genom att bolaget tidigt började använda icke farligt avfall för ångframställning har man kraftigt reducerat behovet fossila bränslen och även användningen av bark och GROT för ångproduktion. Barken som faller kan säljas till andra verksamheter och kommer därmed att i slutänden ersätta fossila bränslen eftersom det förutsätts vara

marginalbränslet i vårt energisystem. Detsamma gäller GROT, det kan antingen användas för energiproduktion någon annan stans eller lämnas kvar i skogen.

Bolaget producerar också elenergi vid en befintlig turbin och snart i den kondens-turbin som håller på att uppföras. Därmed kan bolaget nyttiggöra en betydande del av den värme som inte åtgår får pappersproduktionen och också minimera behovet av friblåsning av ånga.

Genom de nya produkterna kommer bolaget att kunna använda den fiber man har tillgång till och kunskap att processa till andra nyttigheter än enbart papper. Att producera bl.a. kompositgranulat i Hylte är fördelaktigt eftersom en stor del av den svenska plastindustrin finns i regionen. Det är också bra hushållning att kunna ersätta plast med biobaserad och förnybar råvara för produktion av samma typ av produkter som idag görs med 100 % plast. Det nya materialet kommer dessutom att vara 100 % återvinningsbart.

Bolaget anser att man har en god hushållning med de resurser man nyttjar i produktionen.

Begränsningsvärden i villkor och föreskrifter

Bolaget har en väl utvecklad teknik för att begränsa verksamhetens miljöpåverkan. Aktuell förändring kommer att kunna ske inom ramen för nu gällande villkor. Med hänsyn till att verksamheten idag storleksmässigt är påtagligt mindre än vad som tidigare varit fallet finns det dock skäl att göra vissa justeringar av gällande villkor enligt nedan.

Verksamheten uppfyller kraven på BAT enligt det BREF-dokument som gäller för massa- och pappersindustrin. Verksamheten uppfyller även de BAT-AEL som gäller enligt nämnda BREF.

Utsläpp till luft

Ingen av pannorna omfattas av förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar. Av 15 § 10 p. nämnda förordning framgår att

avfallsförbränning och samförbränning av avfall är undantaget från förordningens tillämpningsområde. Enligt Naturvårdsverkets vägledning gäller förordning vid förbränning av bränslen som inte är avfall i förbränningsanläggningar med en effekt över 50 MW. Panna 2 och 4 omfattas däremot av förordningen (2013:253) om förbränning av avfall. Panna 3 och 5 omfattas av förordningen (2018:471) om medelstora förbränningsanläggningar. Begränsningsvärdena enligt förordningen (2018:471) om medelstora förbränningsanläggningar börjar gälla 2025. Panna 2 och 4 omfattas av LCP BAT.

Den installerade tillförda effekten för P3 har klassats ner till 49 MW, vilket medför att anläggningseffekten understiger 50 MW. Enligt skorstensregeln summeras inte effekterna för panna 3 och 5 eftersom förbränningsanläggningar som panna 5 med en installerad tillförd effekt som är mindre än 15 MW inte ska ingå i beräkningen enligt 36 § SFS 2013:252. Nedklassningen av panna 3 är dokumenterad och kommunicerad med tillsynsmyndigheten.

I Hylte finns två samförbränningsanläggningar enligt SFS 2013:253, Panna 2 och panna 4. Rökgaserna släpps ut från två separata skorstenar. På grund av avståndet mellan panna 2 och 4 är det inte tekniskt möjligt att släppa ut rökgaserna från en gemensam skorsten. Därför anses panna 2 och 4 enligt 80 § SFS 2013:253 vara två separata samförbränningsanläggningar.

Hur verksamheten uppfyller tillämpliga förordningar samt LCP BAT och övriga BAT-slutsatser som verksamheten omfattas av: Panna 2 och 4 (samförbränning av avfall)

Utsläppsgränsvärden (dygnsmedelvärden) för svaveldioxid, kväveoxider, stoft och kolmonoxid i rökgaserna från samförbränning av avfall i panna 2 och 4 beräknas enligt blandningsberäkningen i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.

Kontinuerlig bestämning och övervakning av TOC från panna 2 och 4 sker genom mätning av CH₄. En omräkning sker mellan CH₄ och TOC samtidigt som den kalibreringsfunktion som fås fram vid ett QAL2-förfarande i enlighet med SS-EN 14181 används som kompensation för de kolväten som inte mäts kontinuerligt.

Kontinuerlig mätning av väteklorid och vätefluorid på panna 2 och 4 ersätts med periodiska mätningar två gånger/år enligt dispensbeslut från 2016. Metod enligt SS-EN911 samt SS-ISO 15713 genom våtkemisk provtagning av extern, SWEDAC-ackrediterad, konsult.

Tabell 4: Sammanställning av utsläppsgränsvärden för utsläpp enligt avfallsförbränningsförordningen, gällande samförbränning i panna 2 och 4.

Parameter	Gränsvärde		Gränsvärde*	
SO ₂	75**	75	75	75
NO _x	300**	300	300	300
Stoft	15**	15	15	15
TOC	15**	15	15	15
CO	500**	75	75-500	75-500
HCl	15**	15	15	15
HF	1,5**	1,5	1,5	1,5
Cd+Pb			0,05	
Hg			0,05	
Sb+As+Pb+Cri-Co+Cu+Mn+Ni+V+Zn			0,5	
Dioxiner och furaner			0,0000001	

* Gränsvärdena beräknas enligt blandningsberäkning, med utgångspunkt i bränsleanalyser och uppskattade bränslemängder

**Enligt dom

Dygnsmedelvärden beräknas för de dygn då minst 32 giltiga halvtimmesvärden finns, enligt två tredjedelsprincipen.

Giltiga halvtimmesmedelvärden är halvtimmar då mätsystemet har varit i funktion mer än två tredjedelar av halvtimmen.

Om fler än fem halvtimmesmedelvärden har förkastats på grund av fel i det kontinuerliga mätsystemet är dygnet ogiltigt och hanteras som mätbortfall.

Tid då underhåll utförts på det kontinuerliga mätsystemet redovisas inte som mätbortfall.

Mätbortfall kan inträffa på grund av funktionsfel eller underhåll på någon av analysatorerna för rökgasanalys.

- NO_x, SO₂ och NH₃ mäts på analysator AR600.
- CO och TOC mäts på analysator AR650.
- Stoft mäts på analysator Dr Födish.

Enligt Förordningen om förbränning av avfall 2013:253 godkänns inte mätningen av utsläpp till luft om analysatorn har ett mätbortfall >2,5 h. När mätningen inte godkänns förkastas dygnet. Per år får max 10 dygn förkastas.

Eventuella mätbortfall visas i dygnrapporterna för utsläpp till luft (se exempel nedan). Rapporterna kontrolleras dagligen och sammanställs månadsvis och årsvis.

Tabell 5: Sammanställning Panna 2

	Antal förkastade dygn pga mätbortfall > 2,5 h		
	AR600	AR650	Dr Födish
2014	1	1	2
2015	2	2	1
2016	0	0	0
2017	1	1	1
2018	0	1	1
2019 jan - maj	0	0	0

Tabell 6: Sammanställning Panna 4

	Antal förkastade dygn pga mätbortfall > 2,5 h		
	AR600	AR650	Dr Födish
2014	1	1	4
2015	0	0	0
2016	0	4	0
2017	0	0	0
2018	3	2	2
2019 jan - maj	0	0	0

Panna 3 och Panna 5 omfattas inte av krav på övervakning av mätbortfall. De är inte avfallspannor och har en installerad effekt <50 MW.

Bolagets pannor håller hög klass och klarar de krav som gäller för samförbränning av icke farligt avfall. Det har dock tidvis varit vissa problem med något förhöjda utsläpp av dioxin från panna 4. Det har framförallt handlat om perioder med låg last. Genom att höja lasten och anpassa bränsemixen på P4 har dock utsläppen gått ner.

Bolaget anser att man uppfyller kraven på teknik utifrån den skälighetsbedömning som ska göras avseende teknik och utsläpp i enlighet med vad som framgår av kraven på teknik och utsläpp i gällande BREF och kraven på utsläpp enligt reglerna om samförbränning av avfall.

Bolaget har svårt att förstå motståndet mot validerade värden. Genom att värdena är validerade är frågan om eventuell mätosäkerhet hanterad genom att utvärderingsmetoden redan är inbakad i det värde som redovisas. I 22 kap. 25 § 3. MB anges att mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod ska anges. Detta hanteras förvisso ofta genom att det regleras i kontrollprogrammet genom

delegation till tillsynsmyndigheten. Men i de fall utsläpp enligt gällande förordningar regleras med angivande av att validerade värden ska tillämpas är det märkligt om inte samma förfarande kan användas vid villkorsreglering av samma parameter. Några fördelar med att inte tillämpa validerade värden är svårt att se.

BAT-slutsatser för avfallsförbränning

Den 3 december 2019 kungjordes slutsatser om bästa tillgängliga teknik för avfallsförbränning (Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/2010 av den 12 november 2019 om fastställande av BAT-slutsatser för avfallsförbränning i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU). Redovisning önskas av sökandebolagets inställning till huruvida avfallsförbränningsanläggningen vid ansökt verksamhet i Hyltebruk omfattas av nämnda slutsatser eller inte samt, om så anses vara fallet, hur anläggningen och utsläpp från denna förhåller sig till dessa slutsatser.

I tabellen nedan redovisas hur bolagets panna 2 och 4 förhåller sig till BAT-slutsatser för avfallsförbränning. Tillämpningsområdet för BAT-slutsatserna anges i ett antal punkter (5.2, 5.3 och 5.1) relaterade till bilaga I i IED (2010/75/EU).

Tillämpningsområdet för BAT-slutsatserna för avfallsförbränning	Tillämpligheten på panna 2 och 4 i Hylte
5.2 Bortskaffande eller återvinning av avfall i avfallsförbränningsanläggningar a) för icke-farligt avfall med en kapacitet som överstiger 3 ton per timme, b) för farligt avfall med en kapacitet som överstiger 10 ton per dygn	Denna punkt avser avfallsförbränning och är således inte tillämplig på samförbränningen i panna 2 och 4 i Hylte. Ingen av pannorna är en avfallsförbränningsanläggning.

<p>5.2 Bortskaffande eller återvinning av avfall i samförbränningsanläggningar</p> <p>a) för icke-farligt avfall med en kapacitet som överstiger 3 ton per timme,</p> <p>b) för farligt avfall med en kapacitet som överstiger 10 ton per dygn,</p> <p>vars huvudsakliga ändamål inte är tillverkning av materiell produkter och där åtminstone ett av följande villkor är uppfyllt:</p> <ul style="list-style-type: none">- Enbart avfall, som inte utgörs av sådant avfall som definieras i artikel 3.31b i direktiv 2010/75/EU, förbränns. Mer än 40 % av den alstrade värmen kommer från farligt avfall.- Blandat kommunalt avfall förbränns.	<p>Samförbränningsanläggningarna panna 2 och 4 har vardera en kapacitet som överstiger 3 ton icke-farligt avfall per timme. Däremot förbränns inget farligt avfall i någon av pannorna.</p> <p>Det huvudsakliga ändamålet med samförbränningen är att producera ånga och inte att tillverka någon materiell produkt.</p> <p>Samförbränningen i panna 2 respektive 4 uppfyller dock inte något av de angivna villkoren.</p> <p>- I båda pannorna förbränns avfall som omfattas artikel 3.31b i IED.</p> <p>- Inget farligt avfall förbränns. Inget blandat kommunalt avfall förbränns.</p>
<p>5.3 a) Bortskaffande av icke-farligt avfall med en kapacitet som överstiger 50 ton per dygn där behandling* av slagg och/eller bottenaska från förbränning av avfall ingår</p>	<p>Ej tillämplig. Något sådant bortskaffande där behandling av slagg och/eller bottenaska ingår förekommer inte</p>

5.3 b) Återvinning, eller en kombination av återvinning och bortskaffande, av icke farligt avfall med en kapacitet som överstiger 75 ton per dygn där behandling* av slagg och/eller bottenaska från förbränning av avfall ingår.	Ej tillämplig. Någon sådan återvinning, eller kombination av återvinning och bortskaffande, där behandling av slagg och/eller bottenaska ingår förekommer inte.
5.1 Bortskaffande eller återvinning av farligt avfall med en kapacitet som överstiger 10 ton per dygn där behandling* av slagg och/eller bottenaska från förbränning av avfall ingår.	Ej tillämplig. Något bortskaffande eller återvinning av farligt avfall där behandling av slagg och/eller bottenaska ingår förekommer inte.

*De behandlingar av slagg och/eller bottenaska som beskrivs i BREF-dokumentet anges ske på delanläggningar. Syftet med behandlingen ska vara att återvinna den värdefulla fraktionen. Bolaget har ingen sådan anläggning. Många delanläggningar som ingår i BREF-dokumentet är eller ligger på återvinningscentraler.

Definitioner enligt BAT-slutsatser för avfallsförbränning.

Slagg och/eller bottenaska: Fasta restprodukter som avlägsnas från ugnen när avfall har förbränts

Delanläggning som behandlar slagg och/eller bottenaska: Delanläggning som behandlar slagg och/eller bottenaska från förbränning av avfall i syfte att avskilja och återvinna den värdefulla fraktionen och möjliggöra en nyttig användning av den kvarvarande fraktionen. I detta innefattas inte avskiljning av enbart metaller i förbränningsanläggningen.

Utsläpp av stoft

Utsläppen av stoft från befintlig verksamhet, d.v.s. från panna 2 och 4, är mycket små. Även villkorsvärdet är på en låg nivå, 30 mg/Nm³ vid 6 % O₂. Bolaget anser inte att det finns miljömässiga skäl att göra någon förändring av villkoret. Det bör således kvarstå men gälla som begränsningsvärde och årsmedelvärde. Att ha ett begränsningsvärde som momentanvärde är olämpligt med hänsyn till villkorets rättsverkan. Ett riktvärde som momentanvärde hade nog rent miljömässigt varit

mest korrekt, men nu finns ju tyvärr inte den möjligheten längre. Däremot finns det skäl att ha ett separat villkor för utsläpp från ventilationen vid den nya anläggningen för produktion av kompositmaterial och extruderade produkter. Här anser bolaget att det är rimligt att sätta villkoret till 30 mg/m³ norm torr gas som begränsningsvärde och årsmedelvärde. Mätning bör här ske periodiskt, t.ex. två gånger per år.

Utsläpp av kväveoxider och ammoniakslip

Dessa två villkor hör ihop eftersom ammoniakslipen är en konsekvens av tillämpningen av SNCR på panna 2 och 4 för reduktion av just kväveoxider. Utsläppet av kväveoxider har de senaste åren grovt legat i intervallet 110-120 t/år. Vid en utökad förbränning i anledning av idrifttagandet av kondens turbinen kan utsläppet av NO_x på årsbasis beräknas uppgå till 150-160 t/år. Ett villkor om 190 t/år förslås därför som begränsningsvärde för utsläpp av NO_x.

Ammoniakslipen är en driftparameter för att kunna reglera reduktionen av NO_x på ett optimalt sätt. Nuvarande nivå är därvid lämplig och bör inte justeras. Det är både önskvärt och nödvändigt att det finns ett visst körfönster för att optimera NO_x-reduktionen.

Utsläpp till vatten

Utsläpp av TOC

Villkor 4 reglerar utsläpp av organisk substans, mätt som TOC. Nuvarande utsläpp som årsmedelvärde pendlar över tid kring 1 t/d medan gällande villkorsvärde ligger på 2,9 t/d. Att bolaget skulle behöva en sådan marginal är inte realistiskt även om produktionen kan komma att öka i förhållande till vad som varit fallet de senaste fyra åren (2014-2017) och det bör finnas en viss säkerhetsmarginal för störda förhållanden och onormala förhållanden.

Bolaget anser att ett begränsningsvärde om 1,5 t/d som årsmedelvärde är lämpligt som villkor. Något begränsningsvärde på månads behövs inte. Däremot kan det vara lämpligt att bolaget har en skyldighet att vid månadsmedelvärden på 1,8 t/d ha en

rapporteringsskyldighet till tillsynsmyndigheten och ett åliggande för bolaget att ange och vidta lämpliga åtgärder för att begränsa utsläppen för att säkerställa att villkorsvärdet kan innehållas.

Utsläpp av suspenderade ämnen

Villkor 5 reglerar utsläpp av suspenderade ämnen, mätt som SÄ (GF/A). Nuvarande utsläpp ligger kring 0,2 t/d som årsmedelvärde över tid att jämföras med gällande begränsningsvärde på årsbasis om 0,3 t/d.

Detta villkor får anses ganska strängt och bör inte justeras ned. Det är rimligt att villkoret ligger kvar på denna nivå. När det gäller månadsvärdet är det i idag i likhet med vad som gäller för organisk substans reglerat som ett riktvärde. Med hänsyn till att dagens praxis inte medger riktvärden anser bolaget att villkorsvärdet bör utgå. Att ha ett begränsningsvärde på månadsbasis är mycket vanskligt, i synnerhet för en parameter som suspenderade ämnen, där det kan förekomma avsevärde variationer. Att ha ett begränsningsvärde riskerar att försätta bolaget i en omöjlig situation i samband med en störning i biologin. Bolaget skulle då tvingas stänga verksamheten med kort varsel. En sådan ordning är orimlig. Istället bör det finnas ett värde vid vilket bolaget, likt vad som ovan föreslås för TOC, ska informera tillsynsmyndigheten och ange vilka åtgärder som avses vidtas för att nedbringa utsläppen. Ett sådant värde skulle kunna ligga på 0,6 t/d som månadsmedelvärde. Därmed kan man snabbt fånga in situationer när det finns en risk för överskridande av årsvärdet och likaledes snabbt få till åtgärder, men utan den drakoniska effekten att hela verksamheten måste stängas.

Utsläpp av kväve och fosfor

När det gäller utsläpp av kväve har utsläppen under de senaste åren legat inom intervallet 50-70 kg/d som årsmedelvärde, att jämföras med gällande villkor för årsmedelvärde om 140 kg/d. Villkorsvärdet bör kunna sänkas till 90 kg/d som årsmedelvärde och med ett anmälnings-/åtgärdsvärde, likt vad som föreslås ovan, om 120 kg/d som månadsmedelvärde.

För fosfor har utsläppen legat i intervallet 4-6 kg/d som årsmedelvärde, medan villkorsvärdet som årsmedelvärde ligger på 14 kg/d. Även här är det befogat att göra en justering nedåt till 9 kg/d som årsmedelvärde och begränsningsvärde och med ett anmälning-/åtgärdsvärde om 12 kg/d.

Utsläpp till vatten BAT-AEL

För 2019 gäller följande (baserat på årsproduktionen 366 000 ton, faktor TOC/COD 3,14)

Parameter BAT-AEL	Utsläpp (årsmedel)	
COD	3,84 kg/t	2,40 kg/t
TOC	1,22 kg/t	0,77 kg/t
SÄ	0,38 kg/t	0,15 kg/t
N	0,10 kg/t	0,087 kg/t
P	0,01 kg/t	0,0058 kg/t

För 2020 gäller följande (t.o.m. nov produktion 235 000, faktor TOC/COD 3,14)

Parameter BAT-AEL	Utsläpp (årsmedel)	
COD	3,87 kg/t	2,50 kg/t
TOC	1,23 kg/t	0,80 kg/t
SÄ	0,38 kg/t	0,14 kg/t
N	0,10 kg/t	0,098 kg/t
P	0,01 kg/t	0,0056 kg/t

För 2021 med yrkade volymer, inkl. RP, gäller följande (baserat på årlig produktion 300 000 ton, faktor TOC/COD 3,3 samt med antagandet att TOC-halten ökar med faktor 2 jämfört med halten 2020)*.

Parameter BAT-AEL	Beräknat årsmedel vid full prod	
COD	4,05 kg/t	3,5 kg/t
TOC	1,2 kg/t	1,1 kg/t
SÄ	0,41 kg/t	0,1 kg/t
N	0,10 kg/t	0,08 kg/t
P	0,01 kg/t	0,004 kg/t

För framtiden utan RP med yrkade volymer gäller följande (baserat på årlig produktion 300 000 ton, faktor TOC/COD 3,5 samt med antagandet att TOC-halten ökar med faktor 2,3 jämfört med halten 2020)*

Parameter BAT-AEL	Beräknat årsmedel vid full prod	
COD	4,5 kg/t	4,2 kg/t
TOC	1,3 kg/t	1,2 kg/t
SÄ	0,45 kg/t	0,1 kg/t
N	0,10 kg/t	0,08 kg/t
P	0,01 kg/t	0,004 kg/t

* dessa antaganden angående faktor TOC/COD samt TOC-halt utgår från erfarenheter från liknande produktion med egen producerad TMP-massa för tillverkning av tryckpapper vid Stora Enso Paper, Kvarnsveden. Aktuell faktor TOC/COD kommer att bestämmas med parallell-mätningar när RP-produktionen lagts ned.

Uppskjutna frågor

Buller

Bolaget föreslår inte någon ändring av gällande villkor. Bullerutredningen omfattar inte buller från järnväg/rangerbangård. Den ligger utanför verksamhetsområdet. Från den 30 oktober 2020 går det dock inte längre några tåg till eller från verksamheten och det finns inte några planer på att för överskådlig tid återuppta dessa transporter. Med hänsyn härtill anser bolaget inte att det behöver ske någon särskild bullerutredning avseende järnvägen/rangerbangården. Bolaget har motsatt sig att frågan om slutliga villkor för buller sätts på provotid då det inte är möjligt för en tung industri belägen mitt i ett samhälle att nå Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller.

Släckvatten

Bolaget har uppdragit åt WSP att utföra en släckvattenutredningen. Utredningen visar att bruket har en bra kapacitet att ta hand om det släckvatten som kan uppkomma vid brand utifrån ett antal typscenarior. Bolaget är berett att vidta de

åtgärder som WSP förslagit (se under yrkanden). Bolaget har motsatt sig att anlägga fasta barriärer enligt MSB:s yrkande då det ökar risken för halkskador på ett oproportionerligt sätt relativt den risk som föreligger med släckvatten.

Avveckling och förorenad mark

Det har bedrivits skogsindustriell verksamhet på platsen sedan år 1907 och det är känt att det förekommer föroreningar från äldre verksamhet inom området. Skulle föroreningar upptäckas vid anläggningsarbeten kommer det att hanteras i enlighet med vad som gäller enligt 10 kap. MB, d.v.s. eventuell förorening som upptäcks kommer att anmälas till tillsynsmyndigheten, varefter eventuella åtgärder vidtas avseende föroreningen i enlighet med vid tiden gällande lagstiftning.

Ekonomisk säkerhet

Tillräckliga skäl för att ställa krav på säkerhet i detta fall föreligger inte i enlighet med vad som tidigare redovisats.

Bolaget har vidare anfört att det belopp som det skäligen kan hållas ansvarigt för när det gäller efterbehandling av området vid en eventuell nedläggning (9 miljoner kronor) inte kan anses vara så stort att krav på ställande av ekonomisk säkerhet kan komma i fråga.

Beräkningarna är grova, vilket har varit en nödvändighet, men de är konservativt gjorda för att hellre överskatta än underskatta mängden föroreningar och behov av urgrävning. Det är alltså mer sannolikt att kostnaderna skulle bli lägre än att de skulle bli högre.

Att det inte skulle beaktas att det kommer att ske en skälighetsbedömning utifrån föroreningarnas ålder är både fel och orimligt. Självklart måste man ta hänsyn till gällande lagstiftning i alla avseenden när man ska göra en kostnadsbedömning. Det gäller såväl skälighetsbedömning som vilka krav som finns för hantering av förorenade massor. Det senare avspeglar sig i de olika kostnaderna för farligt avfall respektive icke farligt avfall. Beträffande skälighetsbedömningen är det en realitet att kostnadsansvaret för föroreningar som uppkommit före 1960 ligger på staten.

Det finns dock en möjlighet att vältra över en del av ansvaret på verksamhetsutövare för det fall massor hanterats i senare skede och bolaget har tagit höjd för det i beräkningen genom att 20 % av dessa kostnader lagts på bolaget. I de fall föroreningar inte med bestämdhet kan anses ha uppkommit före 1960 har hela kostnaden antagits belasta bolaget av försiktighetsskäl. Bolaget anser därför att den konservativt gjorda beräkningen, som lagts till grund för skälighetsbedömningen, är rättvisande och gjord med avsikt att inte underskatta föroreningarna och saneringskostnaden utifrån den information som finns.

Lakvatten från Borabo

Kommunens avfallsanläggning Borabo ligger ca 2 km söder om Stora Enso Paper AB:s avloppsreningsanläggning i Hylte.

Varken bolagets mottagande, rening av eller utsläppande av det renade lakvattnet utgör vattenverksamhet.

Det sker en rening över bolagets avloppsvattenrening avseende ämnen i skrubbevattnet från bolagets pannor samt bedömd reningseffekt avseende PFAS-ämnen. Skrubbevattnet liknar i hög grad lakvattnet eftersom det kommer från samma källa som askan som deponeras på Borabo. Det bör därför ge en god indikation på nivån på reningsgraden. Det är inte fråga om utspädning.

Volym

En avloppsreningsanläggning är en skyddsåtgärd. Rening av avloppsvatten från IED-anläggningar är förvisso en tillståndspliktig verksamhet enligt 28 kap. 3 § miljöprövningsförordningen, men det innebär inte att det därför måste finnas en angiven högsta mängd för det avloppsvatten som tillförs anläggningen.

Den mängd lakvatten som bildas vid Borabo avfallsdeponi avgörs av hur mycket nederbörd som faller och det är det ingen som kan råda över. För rening av lakvatten förutsätts reningsanläggningen kunna ta hand om det lakvatten som uppkommer. Det finns ingen begränsning i tillståndet för avfallsanläggningen i Borabo som reglerar vare sig hur mycket lakvatten som får uppkomma eller hur

mycket som får renas. Tvärtom förutsätts reningsanläggningen kunna ta hand om den mängd lakvatten som genereras. Skulle det emellertid uppstå en situation där reningsanläggningen i Borabo av ett eller annat skäl inte förmår att ta hand om det lakvatten som bildas och rena det inom ramen för de begränsningsvärden som gäller, vore det, som en säkerhetsåtgärd, önskvärt att kunna rena lakvattnet i brukets reningsanläggning. Att då sätta upp en särskild begränsning i form av en tillståndsgiven mängd skulle i sådant fall endast vara till nackdel för miljön. Att ändra ett tillstånd tar lång tid. Ett villkor är då enklare att hantera i det hänseendet, även om också en sådan reglering är miljömässigt kontraproduktivt.

Till saken hör också att lakvattenmängderna från avfallsdeponin är små i sammanhanget. Mängden lakvatten som uppstår vid stopp/störning i lakvattenreningen vid avfallsanläggningen är knappt 10 m³ per timme eller knappt 0,003 m³/s. Detta ska jämföras med brukets övriga avloppsvattenvolym som uppskattas till ca 400 m³/timme i framtiden. Brukets avloppsvattenrening har kapacitet att rena ett flöde om knappt 1 100 m³/timme. Det finns alltså ingen brist på kapacitet. Däremot är det inte möjligt att närmare precisera en volym för det lakvatten som kan behöva renas eftersom det inte på förhand är känt vilka oförutsedda händelser som kan inträffa eller dess varaktighet.

För ett antal år sedan byggde Stora Enso en reningsanläggning för gruvvatten i Falun. Det fanns och finns fortfarande en konventionell reningsanläggning av typen HDS (*high density sludge*). Nackdelen med den processen är dock att den ger upphov till stora mängder slam genom att metallerna i gruvvattnet fälls ut genom tillsats av kalk. Ett sätt att minska mängden slam är att utvinna metaller direkt ur gruvvattnet och därmed minska mängden metaller som behöver fällas ut. Stora utvecklingsinsatser hade gjorts och man ansåg sig ha en så pass bra teknisk lösning att en reningsanläggning byggdes för att utvinna metallerna och i princip få bort avfallsproblematiken. Efter att anläggningen körts igång visade den sig emellertid inte fungera i praktiken. Trots stora insatser gick det inte att få anläggningen att fungera och hela processkonceptet har fått revideras. Hade det då inte funnits en backup i form av HDS-anläggningen hade vi inte haft något världsarv och metallutsläppen i Runn hade påverkats påtagligt.

Detta må vara ett drastiskt exempel, men visar på hur viktigt det kan vara att ha backup om det man inte förutser skulle inträffa. Förhållandena i Hylte är långt ifrån desamma men Skvallran är en liten recipient och det är svårt att förstå det vettiga i att bygga in en juridisk begränsning i kapaciteten att rena lakvattnet, när de tekniska förutsättningarna för en bra backup finns.

Som yrkandet idag är utformat ska inget lakvatten renas vid bruket om det kan renas vid Borabo. Att begränsa möjligheten till rening vid bruket för det fall att lakvattnet inte kan renas på ett fullgott sätt vid Borabo anser dock bolaget är både fel och dumt.

PFAS-ämnen

När det gäller PFAS-ämnen har bolaget inte någon erfarenhet av rening av sådana ämnen vid avloppsvattenreningen, eftersom de inte förekommer i avloppsvattnet. Utifrån de uppgifter bolaget inhämtat inför tidigare yttranden om PFAS-ämnenas karaktär och kunskapen om den egna avloppsvattenreningens funktion har det dock gjorts en uppskattning av en reningseffekt om 50 %. Därutöver har utspädningseffekt i reningsanläggningen samt utspädning i Jakobs sjö redovisats för att ge en bild av vilken storleksordning ett sådant utsläpp kan få.

Beträffande regleringen av tillåtligheten har bolaget angett att det ska regleras i tillståndet och att det endast ska avse perioder då reningsanläggningen vid Borabo inte kan upprätthålla en fullgod rening. Bolagets reningsanläggning ska således enbart fungera som backup och säkerhetsåtgärd. Bolaget har dock motsatt sig att i tillståndet ange en viss högsta mängd som får behandlas i bolagets reningsanläggning vid bruket. Skälet till det är att lakvattnet uppstår oavsett vilka åtgärder som vidtas. Att då riskera att stå utan lakvattenrening för att tillståndet för rening vid bruket skulle kunna överskridas är inte miljömässigt rimligt med hänsyn till recipienten Skvallran. Att ansöka om ändrat tillstånd är inget möjligt alternativ för att undvika bräddning till Skvallran på grund av tidsaspekten för att få ett ändrat tillstånd. Det skulle vara möjligt att ha en villkorsreglering av mängden eftersom det går fortare att få ändrat om ett onormalt långt stopp i Borabo skulle inträffa.

Kortsiktigt går det att lösa med rundpumpning av lakvatten, vilket sker idag vid störningar i Borabo.

Transport med lastbil

Lastbilstransporten kommer att ske med tankbil i enlighet med vad som redovisas på bifogad karta, se bilaga 1. Transporten kommer således att gå från lakvattendamm 2 inne på deponiområdet och sedan ut på allmän väg (Nyhemsgatan) och sedan svänga vänster ner genom det där belägna industriområdet och sedan svänga till vänster igen in på Hässlehultsgatan och därefter direkt till höger in på bolagets industriområde vid infarten till avloppsreningsanläggningen för att sedan färdas på körvägar inom industriområdet fram till vedgårdsbassängen. Där kommer vattnet att föras över från bilen och ner i vedgårdsbassängen med hjälp av lossningsslang. Längs vägen är det ca 20 bostadsfastigheter som kommer att passeras. Hur många transporter det blir är inte möjligt att ange eftersom det är helt beroende på hur driften av den kommunala reningsanläggningen på plats kommer att fungera.

Utpumpningen från reningsanläggningen i Borabo uppgår till ca 1 500 m³ /vecka. Detta är dock nederbördsberoende. En tankbil tar 30 m³ åt gången. Skulle det uppstå stopp under en vecka med ett utflöde av 1 500 m³ skulle det bli totalt ca 50 tanktransporter. Den störning som därvid kan uppkomma är att fordonet passerar på gatan upp till 100 gånger på en vecka. Lasten av lakvatten kommer att förvaras i tät tank godkänd för transport av vätska med pH 14. Någon risk för utströmning av vätska ska därför inte förekomma. Tankbilen kommer att drivas med en dieselmotor och därmed ge upphov till en viss mängd utsläpp i samband med att bränslet förbränns. Utsläppet kommer att ske till luften.

Reningsanläggningen i Borabo består av följande delar enligt beskrivning från Ragnsells, se även principskiss i bilaga 2.

En tank för koldioxid med kapacitet att härbärgera 12 ton. Tanken övervakas av gasleverantören på distans och fylls via tankbil. Förmodligen använder den bilen samma fordonsteknik som den tankbilsbolaget avser använda för att vid stopp i

reningsanläggningen transportera lakvatten till bruket. Därefter följer en luftdriven förångare med möjlighet att tillsätta förångningsenergi elektriskt vid kall väderlek. Vidare finns regleranordning för tillsättning av koldioxid. I lakvattendammen finns en pump för att skapa ett systemtryck för vatten på ca tre bar och för tillsats av koldioxid finns en inlösninganordning för att detta ska kunna ske under förhöjt tryck. Därefter följer en sedimenteringstank där utfällning förväntas sedimentera till viss del och sedan självtvättande sandfilter där ytterligare utfällning förväntas avskiljas och sist ett jonbytarfilter.

Det färdigbehandlade vattnet släpps sedan ut i en pumpbrunn med flödesmätare. I händelse av driftstörning i pumpbrunnens pumpar finns en nivåstyrd pump i beredskap för att automatiskt starta och pumpar då tillbaka vattnet till dammen.

När det gäller lakvattnets sammansättning finns det en omfattande analys från juni 2019, se bilaga 3. Det finns inte skäl att anta att vattnet skulle ha förändrats i någon omfattning sedan dess. Organiska ämnen och bekämpningsmedel, som ingick i analysen, påträffades inte i halter över de rapporteringsgränser som används förutom för perfluorerade ämnen (PFAS). De uppmätta halterna får dock betraktas som låga för lakvatten. Medianhalten för PFAS-föreningar ligger cirka en tiopotens högre i lakvatten från deponier i allmänhet.

33 olika PFAS-ämnen analyserades, varav 13 ämnen påträffades i lakvattendamm 2. Den totala halten PFAS i lakvattendamm 2 var 160 ng/l och av påträffade PFAS-ämnen utgör 10 föreningar 97 % av den analyserade PFAS-halten.

Enligt bedömningsgrunder för särskilda förorenande ämnen i inlandsytvatten i HVMFS 2019:25 är god status för poly-och perfluorerade ämnen som PFAS11 90 ng/l. Uppmätt halt i lakvattendamm 2 var för PFAS11 150 ng/l. En beräknad halt i utgående avloppsvatten från brukets anläggning (beaktat en reduktionsgrad på 50 % och flöden redovisade i texten ovan) blir då 2 ng/l. Med en spädfaktor 40 blir då halten 0,05 ng/l i recipienten Jakobs sjö.

Enligt Kemikalieinspektionen är det svårt att rena bort PFAS-föreningar i vatten och i mark. När det gäller rening av dricksvatten finns det metoder som kan

användas för att rena bort vissa PFAS-ämnen, till exempel genom rening med aktivt kol. Ämnena har en vattenlöslig (hydrofil) och en vattenavstötande (hydrofob) del och det gör att de gärna lägger sig som ett skikt, till exempel mellan vatten och ett organiskt lösningsmedel eller mellan vätska och en fast yta. Det är därför rimligt att anta att PFAS-ämnen till stor del kommer att lägga sig som ett skikt mot partikelytor och därmed anrikas i slammet liksom metaller i en biologisk avloppsvattenrening. Detta är dock ett förhållande som inte undersökts eftersom det inte förekommer någon sådan föroreningskälla i brukets verksamhet. Bolaget har enligt ovan räknat med en 50 %-ig reduktion över avloppsvattenreningen och när slammet förbränns i någon av samförbränningspannorna kommer det PFAS som då finns i slammet att destrueras genom att förbränningen sker i vid så pass hög temperatur som 850 C. Bolaget anser därmed att rening av lakvattnet bör, som backup till reningen vid Borabo, kunna ske i bolagets avloppsvattenrening. Vilken PFAS-reduktion som idag sker vid Borabo är inte känd.

INKOMNA YTTRANDEN

Nedan redovisas de yttranden som inkommit till domstolen i de delar som är relevanta för de tvistiga frågorna, givet och med beaktande av samt kompletterade med vad som anförts under och efter huvudförhandlingen.

Naturvårdsverket har i yttrande anfört bland annat följande.

Allmänt

För att tillståndet ska uppfylla 2 kap. miljöbalken anser Naturvårdsverket att sökandens förslag på villkor ska kompletteras med av verket yrkade villkor.

Naturvårdsverket anser att vissa frågor behöver utredas vidare och därför bör skjutas upp under en prövotid enligt 22 kap. 27 § miljöbalken, se yrkanden härom.

Tillståndet ska, enligt 22 kap. 25 § första stycket p. 9 miljöbalken, bl.a. innehålla de villkor som behövs med avseende på hushållningen med naturresurser. Enligt tredje stycket samma bestämmelse får tillståndsmyndigheten överlåta åt en tillsynsmyndighet att besluta villkor av mindre betydelse. Frågorna om villkor för övervakning samt begränsning av utsläpp av mikrokräp och plastflakor till

recipient, minimering av spridning av aska från lastbilstransporter, utsläpp av klor från klordioxidtillverkning, åtgärder att genomföra avseende energihushållning samt begränsning av smittspridning av legionellabakterier är sådana frågor av mindre betydelse som kan delegeras till tillsynsmyndigheten att avgöra.

Utsläpp till vatten

Utsläpp av TOC, SÄ_{GF/A}, kväve och fosfor

Naturvårdsverket har granskat data för bolagets utsläpp till vatten de senaste sju åren och kan konstatera att utsläppen ligger under övre BAT-AEL för samtliga parametrar. Dock ligger utsläppen en bit över undre BAT-AEL, och kan därmed enligt Naturvårdsverkets mening inte sägas ligga lågt vid jämförelsen, se exempel genom diagram för utsläpp av COD. Enligt Naturvårdsverkets mening bör verksamheten sträva efter att nå det nedre spannet av BAT-AEL.

Det framgår av ansökan att det inte ska tillkomma några nya reningsprocesser och inte heller någon ny typ av avloppsvatten, då TMP-linjen och papperstillverkningen blir kvar medan produktionen av RP-massa upphör. Bolaget har heller inte beskrivit det som att det finns skäl att befara några stora problem för avloppsvattenreningen i och med förändringen. Naturvårdsverket gör bedömningen att jämfört med ett beräknat avloppsflöde för tidigare tillståndsgiven produktion bör det kommande avloppsflödet bli klart lägre. Detta innebär att befintlig avloppsreningsanläggning bör ha förutsättningar att klara lägre utsläppsvärden än vad som beräknats för tidigare tillståndsgiven produktion, och som tidigare villkorsnivåer var anpassade för. Enligt Naturvårdsverkets mening saknas det därmed fog för så pass rymliga provisoriska föreskrifter som bolaget föreslår. De av Naturvårdsverket föreslagna provisoriska föreskrifterna är anpassade efter bolagets beräknade framtida utsläpp samt satta i relation till aktuella BAT-AEL.

Naturvårdsverket godtar att fastställande av villkor för utsläpp till vatten skjuts upp under en prövotid mot bakgrund av de från bolaget tillkommande uppgifterna om de förändringar som kommer att ske för ansökt verksamhet. Naturvårdsverket anser dock att bolagets föreslagna provisoriska föreskrift är alltför generöst tilltagen. Bolaget föreslår att de idag gällande villkoren rakt av ska gälla som provisoriska

föreskrifter, detta trots att dessa villkor sattes för en tre gånger så stor massa-respektive pappersproduktion som den nu ansökt.

Utsläpp till luft

Stoft

Naturvårdsverket vidhåller att för villkor avseende utsläpp av stoft från panna 2 och 4 får utsläppen som årsmedelvärde inte överstiga 15 mg/Nm³ tg vid 6 % O₂.

Vad gäller frågan om begränsningsvärdet ska vara validerat eller inte konstaterar Naturvårdsverket att praxis är att villkor i tillstånd enligt miljöbalken anges som de reella utsläppsvärden som ska innehållas vid kontrollmätning. Detta gäller också de BAT-AEL som föreskrivs i BAT-slutsatser, i detta fall de tillämpliga LCP BATC eller WI BATC. Det åligger verksamhetsutövaren att säkerställa att de värden som anges i tillståndet innehålls. Om det konstateras att uppmätta värden överskrider villkorsvärdena åligger det verksamhetsutövaren att vidta åtgärder. Det kan i ett sådant fall också bli fråga om att överträdelsen ska föranleda någon form av rättslig påföljd, och att i en sådan process överväganden behövs om med vilken säkerhet det i detta enskilda fall kan bevisas om villkoret överskridits eller inte. Dessa bevisfrågor ska däremot enligt Naturvårdsverkets mening inte byggas in och hanteras i tillståndsvillkor. Mätosäkerhet kan dessutom komma att förändras beroende på framtida förbättringar av mät- och analysmetoder vilket gör det ytterligare olämpligt att föreskriva en valideringsfaktor i tillståndsvillkor, särskilt då tillståndet ska gälla för obegränsad tid. Validering av mätvärden enligt förordningen om stora förbränningsanläggningar (2013:252), FSF, och förordningen om förbränning av avfall (2013:253), FFA, är tillkomna för hantering av utsläppsvärden på en generell nivå och kan inte överföras till villkor i tillstånd enligt miljöbalken.

Mot denna bakgrund ser Naturvårdsverket ingen anledning till att villkoret skulle avse ett validerat årsmedelvärde. Naturvårdsverket konstaterar också att de hittillsvarande utsläppsnivåerna dessutom understiger 15 mg/Nm³ med god marginal. Utifrån vad bolaget uppgett kommer utsläppen av stoft inte heller att öka i och med den sökta verksamheten.

Utsläpp av kväveoxider och ammoniak (NVU6 och NVP5)

Naturvårdsverket godtar bolagets yrkande om att frågan om utsläpp av kväveoxider ska skjutas upp under en prövotid. Naturvårdsverket anser dock att bolagets yrkande om provisorisk föreskrift bör skärpas. Det är viktigt att bolaget har utrymme att testa olika förbränningstekniska åtgärder men det bör enligt Naturvårdsverket kunna göras inom en ram på ett maximalt utsläpp om 190 ton/år. Bolagets historiska utsläpp är lägre än detta och eftersom energiproduktionen kommer vara lägre efter planerade ändringar av verksamheten finns det därutöver anledning att anta att de framtida utsläppen minskar. Enligt bolagets kompletterande uppgifter är det dessutom enbart utsläpp från panna 2 som kommer påverkas av den ändrade bränslesammansättningen.³ Det senare talar för att den framtida påverkan av ändrad bränslesammansättning borde bli begränsad. Naturvårdsverket anser även att den provisoriska föreskriften för utsläpp av kväveoxider bör innehålla ett haltvillkor. Ett haltvillkor innebär krav på låga utsläpp oavsett mängd bränsle som tillförs, vilket är särskilt viktigt när den framtida förbränningens omfattning är osäker.

Naturvårdsverket godtar att frågan om utsläpp till luft av ammoniak utreds under en prövotid, men anser att gränsvärdet i den provisoriska föreskriften bör sättas till 20 mg/Nm³ vid 6 % O₂. Naturvårdsverket anser att detta gränsvärde, trots att värdet inte är validerat, sett till verksamhetens tidigare utsläpp av ammoniak ger gott om utrymme för tester av olika körsätt. Naturvårdsverket ställer sig frågande till bolagets yrkande om provisorisk föreskrift på 20 mg/Nm³ vid 6 % O₂ som validerat årsmedelvärde. Bolaget har i sitt tidigare yrkande använt sig av en valideringsfaktor om 0,7 för ammoniak,⁴ vilket skulle innebära att som villkor för uppmätt värde skulle gälla 29 mg/Nm³ vid 6 % O₂. Som bolaget uppger finns ingen valideringsfaktor för ammoniak i FFA eller FSF, men bolaget anser sig kunna göra bedömningen att faktorn bör sättas till 0,7. Vad bolaget grundar detta på framgår inte. Som framgått i avsnitt 2.5.1. ovan anser Naturvårdsverket inte att en valideringsfaktor ska tillämpas för tillståndsvillkor. Som tydliggörs i figur 6 ligger bolagets yrkande långt över tidigare uppmätta utsläpp och är även betydligt högre än övre BAT-AEL enligt LCP BATC.

Utsläpp av stoft - validerat värde

Naturvårdsverket motsätter sig Bolagets yrkande om att villkor för stoftutsläppet från panna 2 och 4 ska vara att som validerat årsmedelvärde inte överstiga 15 mg/m³ norm torr gas vid 6 % O₂.

Ett validerat värde på 15 mg/Nm³ innebär att ett verkligt värde på 21 mg/Nm³ skulle tillåtas. De hittillsvarande utsläppen understiger dock ett verkligt värde på 15 mg/Nm³ med god marginal. Naturvårdsverket ser därför ingen anledning till att villkoret skulle gälla ett validerat årsmedelvärde, och yrkar i stället att årsmedelvärdet ska vara 15 mg/m³ norm torr gas vid 6% O₂, ej validerat värde. Det är inte heller praxis att miljöbalkstillstånd innehåller villkor med validerade värden.

Utsläpp av kväveoxider

Bolagets villkor för utsläpp av kväveoxider är idag formulerat som totala utsläpp i ton per år. Bolaget yrkade först på ett villkor om 190 ton kväveoxider per år. Detta motiverades med att Bolaget efter en utökad förbränning med anledning av idrifttagandet av kondens­turbinen beräknade att de årliga utsläppen skulle bli 150-160 ton kväveoxider per år. Bolaget har därefter justerat sitt yrkande till 220 ton per år. Naturvårdsverket anser att Bolagets ursprungliga yrkande ligger på en rimlig nivå och kan inte heller se att Bolaget har motiverat ökningen.

Det är även lämpligt att formulera villkor för utsläpp av kväveoxider i relation till förbränningen. Ett sådant villkor behöver inte ta höjd för maximerad produktion utan anpassas automatiskt till det faktiska rökgasutsläppet. Naturvårdsverkets villkorsförslag som innebär ett månadsmedelvärde om 220 mg/m³ norm torr gas vid 6% syre för panna 2 och panna 4 bör kunna innehållas sett till verksamhetens tidigare utsläpp. Naturvårdsverkets yrkande ligger inom den övre delen av intervallet för vad pannor som förbränner fast biomassa ska klara enligt BAT LCP. Vid utsläppsvillkor formulerade som koncentration tillåts utsläppen öka om omfattningen av förbränningen ökar. Villkoret behöver därför kombineras med en absolut gräns satt i ton/år för att kontrollera de totala utsläppen av kväveoxider. Villkoret som avser ton/år inkluderar även utsläppen från panna 3 och 5 vilka annars vore oreglerade

Energihushållning

Betydelsen av energihushållning för ett framtida hållbart samhälle har med tiden blivit än mer uppenbar. Vikten av energihushållning betonas i såväl 1 kap. 1 § miljöbalken som att det finns med som en särskild hänsynsregel i 2 kap. 5 §. Det är i förevarande fall fråga om en prövning av industriell verksamhet med stor energianvändning. Det är därmed av vikt att säkerställa att den sökta verksamheten bedrivs och att alla åtgärder vidtas på ett sådant sätt att råvaror och energi används så effektivt som möjligt och förbrukningen minimeras (Se prop. 1997/98:45, del 2, sid. 20).

Skogsindustrin står för ca 40 % av elanvändningen inom industrin, och inom skogsindustribranschen är mekanisk massa med hög förbrukning och låg egen elproduktion den mest elintensiva massatypen. I förevarande mål är det fråga om en verksamhet med hög energiförbrukning. Av samtliga svenska massa- och pappersbruk hade Hylte bruk år 2017 den sjunde högsta förbrukningen av elektricitet, 860 GWh per år. Med hänsyn taget till egen elproduktion hade Hylte bruk den femte högsta nettoförbrukningen av el, 783 GWh (Skogsindustrins miljödatabas). Förbrukningen av värme är relativt sett annan skogsindustri inte lika hög, men är ändå betydande. Produktion och användning av energi, och särskilt vad gäller elektricitet, är därmed en väsentlig fråga vid den nu aktuella tillståndsprövningen av Hylte bruk. I enlighet med praxis bör tillstånd till sådan större, energiintensiv processindustri som det nu är fråga om som utgångspunkt reglera energihushållning i särskilda villkor (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens deldom den 27 juni 2014 i mål nr M 7429-13 gällande Rönnskärsverken). Naturvårdsverket anser att bolagets villkorsförslag inte tillför något substantiellt utöver det som redan gäller generellt enligt gällande lagstiftning och inte är tillräckligt för att reglera frågan om energihushållning för bolagets verksamhet.

Behovet att reglera tillverkning av format papper

Tillverkningen i bolagets anläggningar av format papper är mycket elintensiv som i framtiden kan komma att väsentligt öka brukets totala elförbrukning samt att det är fråga om en ny teknik. Verket har anfört att det vid en kommande utökning av den nuvarande produktionen är av stor vikt att energieffektiva tekniker används. Det är

därmed miljömässigt motiverat att storleken på verksamheten ska regleras i tillståndet och bör begränsas till 20 000 ton/år.

Uppskjuten fråga - buller

Buller är ett hälsoproblem som kan orsaka irritation, trötthet, koncentrations-
svårigheter, sömnsvårigheter och i förlängningen ökad risk för ohälsa genom bland
annat högt blodtryck, andra hjärt- och kärlsjukdomar och ökad risk för diabetes.

Världshälsoorganisationen (WHO) har nyligen publicerat hälsobaserade riktvärden
för buller. (*WHO Environmental Noise Guidelines for the European Region* [2018])
Det bör påpekas att riktvärden för industribuller saknas i publikationen, inte för att
risk för ohälsa inte förekommer, utan för att det saknas tillräckligt
forskningsunderlag för att med tillräckligt god säkerhet bedöma omfattningen av
riskerna. En orsak till det är att industribuller till sin karaktär är betydligt mer
heterogent än exempelvis trafikbuller. Studier pekar på att industribuller upplevs
ungefär lika störande som vägtrafikbuller eller mer. (Miedema, H.M.E. and H. Vos.
Noise annoyance from stationary sources: Relationships with exposure metric day-
evening-night level [DENL] and their confidence interval. *J Acoust Soc Am*, 2004.
116[1]: p. 334-43). Om verksamheten alstrar slammer och impuls ljud, är risken för
störning högre.

WHO:s rapport slår fast att vid en exponering av vägtrafikbuller om L_{DEN} 53 dBA
(L_{DEN} är en dygnsekvivalent nivå där ljudnivån kvällstid och nattetid viktas upp
med 5 respektive 10 dB), är ca 10 % av en population mycket störd av bullret. Vid
 L_{DEN} 59 dBA är den relativa risken för hjärtinfarkt ökad med 5% jämfört med en
icke-buller-exponerad grupp. Vid vägtrafikbuller om 45 dBA ekvivalentnivå
nattetid upplever sig 3 % av en population vara mycket sömnstörd. Industribuller
och vägtrafikbuller är inte direkt jämförbara och det går därför inte att rakt av
använda dessa nivåer som bedömning av risk för ohälsa och störning från en
industriell verksamhet, men nivåerna ger ändå en tydlig indikation på när risk för
negativ hälsopåverkan föreligger.

Ljudnivåerna i det villkor bolaget föreslår motsvarar L_{DEN} 58 dBA. Nivåerna ligger därmed väl över de nivåer där minst 10% av en population upplever sig mycket bullerstörda av vägtrafikbuller och nära den nivå där man ser en 5-procentig ökning av risken för allvarlig hjärtsjukdom. Även förslaget på villkor nattetid överstiger WHO:s riktvärde som är satt för att motverka allvarlig sömnstörning.

Även om störning från vägtrafikbuller och industribuller inte är rakt av jämförbara anser Naturvårdsverket att en jämförelse med vägtrafikbuller är relevant i brist på störningsstudier från pappersindustri och liknade verksamheter. Naturvårdsverket vill påpeka att störningarna från bruket bör kunna anses något värre eftersom bolagets verksamhet pågår dygnet runt. Detta innebär att jämförelsen med vägtrafikbuller om något är en underskattning av den negativa påverkan.

Bolaget anför att det inte är möjligt att med rimliga åtgärder sänka ljudnivåerna från verksamheten men någon närmre utredning av åtgärder och kostnader presenteras inte. Naturvårdsverket anser därför att möjligheten att vidta bullerdämpande åtgärder bör utredas grundligt under en provotid. Åtgärderna som beaktas bör inte begränsas till dämpning av fasta källor utan även andra åtgärder bör utredas, såsom förändrade rutiner, transporter och bullerskärmar inom verksamhetsområdet och vid bostäders uteplats.

Då påtagligt lågfrekvent buller kan upplevas som extra störande och ofta dämpas dåligt genom en byggnads fasad bör lågfrekvent buller från verksamheten utredas särskilt. Med påtagligt lågfrekvent menas här buller där DBC-nivån överskrider dBA-nivån med 15 dB eller att man bedömer att det finns risk att Folkhälso-myndighetens riktvärden för lågfrekvent buller inomhus (FoHMFS 2014:13) kan komma att överskridas.

Det är tänkbart att det är omöjligt eller orimligt att dämpa buller från verksamheten så att Naturvårdsverkets riktvärden inte överskrids. Det innebär inte att man helt kan avstå att vidta åtgärder. Även om Naturvårdsverkets riktvärden bör vara den målnivå verksamheten strävar efter bör åtgärder för att nå andra målnivåer också redovisas, så att det blir tydligt hur långt ned i ljudnivå man kan nå med rimliga

åtgärder. Om riktvärden för buller utomhus inte kan innehållas bör bolaget även utreda risken för att riktvärden inomhus överskrids och vid behov föreslå bullerskyddsåtgärder på fastigheter.

Under tiden för utredningen anser Naturvårdsverket att det är rimligt att Bolagets nuvarande (samt yrkade) villkor gäller provisoriskt.

Naturvårdsverket vidhåller att ytterligare utredningar för att nå lägre bullernivåer är såväl motiverade som rimliga och vidhåller yrkad prøvotidsföreskrift, NVU4. Verket justerar dock förslaget på så sätt att tidpunkten för när utredningen ska ges in anges till två år från det att dom i målet vunnit laga kraft eller från den tidigare tidpunkt då tillståndet tas i anspråk. Detta för att tiden för ingivande ska anges på samma sätt som i de justerade prøvotidsföreskrifterna NVU1-2 och NVU5-6.

Bolaget har föreslagit att ett slutligt villkor för ekvivalent buller vid bostäder sätts till 50 dBA för dygnets alla timmar. Naturvårdsverket välkomnar detta förslag och har justerat ekvivalentnivåerna i tidigare yrkad provisorisk föreskrift, NVP3, i enlighet med bolagets förslag.

Som skäl för Naturvårdsverkets ståndpunkt avseende buller hänvisas till vad som anförts i tidigare yttrande daterat den 14 september 2020. Naturvårdsverket vill även framhålla att Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt så sent som i december förra året fastställde ett liknande utredningsvillkor för SSAB:s stålverksamhet i Oxelösund, se deldom den 16 december 2020 i mål M 662119.

Ekonomisk säkerhet

Att området där verksamheten bedrivs är förorenat från äldre verksamhet i bolagets regi bekräftas av den statusrapport som bolaget givit in i målet.

Bolaget har inte inkommit med något förslag på säkerhet utan anför att Bolaget, dvs. Stora Enso Paper AB, utgörs av de svenska pappersbruken inom Stora Enso-koncernen, vilka är Nymölla, Hylte och Kvarnsveden, vars omsättning ligger på drygt 8 miljarder kronor. Vidare att Bolagets rörelseresultatet 2018 var drygt 900

miljoner. Bolaget har också angett att en stor del av de föroreningar som finns inom verksamhetsområdet är så pass gamla att kostnaderna för avhjälpande, enligt Bolagets uppfattning, åligger staten.

Enligt förarbetet till 16 kap 3 § miljöbalken ska frågan om säkerhet prövas i samband med att tillstånd lämnas (se prop. 1997/98:45 s 205 del 2). Det är därefter upp till domstolen att bedöma om tillståndet ska göras beroende av att säkerhet ställs. En säkerhet ska omfatta kostnaderna för det avhjälpande som verksamheten kan föranleda.

Huvudsyftet med kravet på säkerhet är att samhället ska skyddas från risken att behöva stå kostnaden för avhjälpande i situationer där den ansvariga verksamhetsutövaren försatts i konkurs eller av någon annan anledning inte kan fullfölja sina skyldigheter (se Mark- och miljööverdomstolens dom i mål M 9916-15).

Någon ansvarsutredning avseende föroreningar inom aktuellt industriområde har inte getts in i målet. Det är inte möjligt att, så som bolaget gjort, slå fast att bolaget inte ansvarar för äldre föroreningar förrän en ansvarsutredning är genomförd.

Ansvaret för att genomföra en ansvarsutredning jämkas enligt praxis sällan utan åligger som utgångspunkt aktuell verksamhetsutövare, dvs bolaget. Bestämmelserna om verksamhetsutövaransvar i miljöbalkens 10 kap är vidare sådana att det är svårt att på förhand avgöra hur ansvarsfördelningen kommer att se ut i framtiden.

Exempelvis kan exploatering på mark med äldre föroreningar medföra ett verksamhetsutövaransvar.

Naturvårdsverket menar att det faktum att verksamheten idag är lönsam inte heller kan ges någon avgörande betydelse för om ekonomisk säkerhet ska ställas. En anledning till att ställa säkerhet är att man inte kan veta hur länge verksamheten kan komma att bedrivas eller hur lönsam den kommer att vara framöver. I förevarande mål kan härvid konstateras att aktuell prövning bland annat föranleds av kraftigt sviktande efterfrågan av bolagets produkt tidningspapper och att bolaget därför vill ställa om delar av produktionen.

Bolaget har motsatt sig att ett krav på ekonomisk säkerhet föreskrivs med hänvisning till att det inte finns risk för att bolaget inte skulle kunna bära framtida efterbehandlingskostnader. Som grund för detta har bolaget hänvisat till att den största delen av kostnaden för avhjälpande av föroreningarna inom verksamhetsområdet, enligt bolagets uppfattning, bör åligga staten samt att bolaget tillhör en stor och ekonomiskt trygg koncern. Naturvårdsverket menar att bolagets inställning inte är förenligt med gällande praxis avseende efterbehandlingsansvar.

Ansvarig verksamhetsutövare enligt 10 kap. 2 § miljöbalken är den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningen. Avgörande för bedömningen är vem eller vilka som kan anses ha haft den faktiska och rättsliga rådigheten över den förorenande verksamheten.

En grundläggande regel inom associationsrätten är att ägarna till ett aktiebolag eller en ekonomisk förening inte svarar personligen för bolagets eller föreningens förpliktelser. Det finns inte heller någon generell bestämmelse på miljörätts område om ansvarsgenombrott med innebörden att aktieägare personligen kan göras ansvariga för ett bolagets förpliktelser trots att de inte överträtt någon regel eller brutit i sina förpliktelser mot bolaget. Det finns mål där moderbolag ålagts ansvar för föroreningar orsakade av ett dotterbolag, men det har då krävt att moderbolaget genom stora koncernbidrag möjliggjort verksamheten i sådan utsträckning att moderbolaget, jämte dotterbolaget, kunnat anses bära ett verksamhetsutövaransvar för den förorenande verksamheten (se MÖD 2013:28, Proton Industries AB).

Efterbehandlingsansvaret är således knutet till verksamhetsutövaren och så länge ett moderbolag inte kan anses ha haft sådan faktisk och rättslig rådighet över den förorenande verksamheten att det jämte dotterbolaget kan anses bära ett solidariskt verksamhetsutövaransvar, så finns inga legala möjligheter att kräva att ett moderbolag, eller för den delen annat bolag inom samma koncern, ska bekosta nödvändiga efterbehandlingsåtgärder. Vad bolaget anfört om sin koncerntillhörighet ska således inte påverka bedömningen av om en ekonomisk säkerhet ska ställas i aktuellt mål.

Naturvårdsverket anser också att det finns flera anledningar att ifrågasätta bolagets slutsatser avseende omfattningen av bolagets ansvar för äldre föroreningar. För det första gäller enligt etablerad rättspraxis att även om en förorenande delverksamhet har avslutats före den 30 juni 1969 så kan den förorenande verksamheten anses ha fortsatt bedrivs även efter detta datum om delverksamheterna haft ett sådant tekniskt och miljömässigt samband att de tillsammans kan anses ha utgjort en verksamhet (se bl.a. MÖD 2010:17, Forsbacka bruk). Om den förorenande verksamheten fortsatt bedrivs efter den 30 juni 1969 kan således ett verksamhetsutövaransvar föreligga även för föroreningar från delverksamheter som avslutats dessförinnan. Vidare gäller att det inte är osannolikt att bolaget kan ha ådragit sig ett verksamhetsutövaransvar för de äldre föroreningarna genom att ha vidtagit exempelvis gräv- och schaktarbeten på verksamhetsområdet som kan ha bidragit till eller riskerat att sprida de äldre föroreningarna (se bl.a. Högsta Domstolens dom T 2052-10, Kustbostäder). Här är viktigt att notera att även markarbeten som genomförs för att avhjälpa en redan befintlig förorening kan medföra ett verksamhetsutövaransvar (se nämnda rättsfall från Högsta Domstolen). Avslutningsvis är det ostridigt att marken på området är förorenad och allt eftersom verksamheten fortskrider kan behov av markarbeten uppkomma. Det är därför svårt att redan idag fastslå exakt omfattning ett framtida ansvar.

Bolaget har uppskattat kostnaden för avhjälpandet till 23 300 000 kr. Även om det skulle vara korrekt så som bolaget anför, att huvuddelen av föroreningarna uppkommit före 1950, så anser Naturvårdsverket, i enlighet med vad som anförts ovan om ansvarets omfattning, att det finns starka skäl att ifrågasätta bolagets bedömning att endast 9 000 000 kr av dessa 23 300 000 kr kan komma att omfattas av bolagets ansvar. Bolaget har inte heller presenterat någon tillförlitlig utredning som stödjer bolagets bedömning.

Med beaktande av den betydande efterbehandlingskostnaden, den sviktande konjunktur och de neddragningar som föregått aktuell ansökan och det faktum att koncerntillhörighet som utgångspunkt inte utgör en legal trygghet för att efterbehandlingskostnaden kommer att kunna bäras av företaget vid en eventuell konkurs eller liknande, så anser Naturvårdsverket att en säkerhet bör ställas för

fortsatt verksamhet. Av skäl som anförts ovan anser Naturvårdsverket att bedömningen av säkerhetens storlek inte bör inskränkas till bolagets angivna 9 000 000 kr.

Länsstyrelsen Hallands län har i yttrande anfört bl.a. följande.

Utsläpp till vatten

Länsstyrelsen är tveksam till om bolagets föreslagna begränsningsvärden för utsläpp från avloppsreningsverket är anpassat för det mindre flödet som Nissans gamla åfåra utgör. Det förekommer perioder när avloppsvattnet inte kan släppas till Jakobs sjö och då utgör gamla åfåran recipient. Utsläppen kan pågå under längre, sammanhängande tid såsom det gjorde sommaren 2018. Belastningen i gamla åfåran blir betydligt högre än vad det blir nedströms Nissan via utsläpp i Jakobs sjö. Gamla åfåran bör således prövas som recipient för samtliga utsläpp som påverkar recipienten.

Även Hyltebruks avloppsreningsverk har sin utsläppspunkt via samma utloppsledning som Stora Enso, vilket innebär att det renade avloppsvattnet från det kommunala avloppsrenings-verket också måste släppas till Nissans gamla åfåra när vatten inte kan släppas till Jakobs sjö. Den sammanlagda belastningen blir således högre än vad som anges i handlingarna.

Bolaget har enbart tittat på påverkan på Jakobs sjö, inte om utsläpp sker i gamla åfåran. Påverkan av ammonium är troligen mer aktuell för Nissans gamla åfåra, särskilt sommartid med låga flöden och högre temperatur. Då ammonium är akuttoxiskt för vattenlevande organismer bör villkor föreskrivas.

När det gäller fosfor bör utsläppen begränsas ytterligare. I Medins rapport framgår att utsläpp från Stora Enso till huvudfåran sker huvudsakligen i vattenförekomsten Kilan-Rydöbruk med ett tydligt tillskott av transporterad mängd fosfor. Utsläppen från Stora Ensos anläggning står för cirka hälften av transportökningen av fosfor i Nissan. Motsvarande siffra för kväve är 23 %. I Medins rapport framgår att den ekologiska statusen i vattendraget för närvarande är god. Den sökta ändringen bör inte påverka recipienternas förmåga att bibehålla samt att uppnå satta miljö-

kvalitetsnormer, dock bör utsläpp av fosfor inte öka utan minimeras så långt det är möjligt. Bolaget anger att normal nivå för fosforutsläpp de senaste åren är 4-6 kg/d samt ungefär 2 ton per år. Länsstyrelsen anser att denna mängd inte får öka utan fosforutsläppen bör begränsas till högst 6 kg/d som årsmedelvärde.

Länsstyrelsen anser att det bör finnas begränsningsvärden för utsläpp av dagvatten till recipienten för att säkerställa en god funktion och hög tillgänglighet på oljeavskiljarna. Om det finns dagvattenutlopp som inte har oljeavskiljare bör det övervägas att ställa krav på installation av oljeavskiljare. För avskiljning av olja är föreslagna halter en normalt förekommande gränsnivå vid utsläpp direkt till recipient. När det gäller suspenderande ämnen så anser länsstyrelsen att 50 mg/l, utformat som årsmedelvärde är miljömässigt motiverat på den aktuella platsen. Det bör även uppmärksammas att den föreslagna provtagningsfrekvensen med minst fyra gånger per år ska fördelas över året, förläggas till tillfällen när det finns tillgång till vatten och vid behov kan utökas. Dagvatten från området där RT-flis till panna 4 lagras leds till gamla åfåran via oljeavskiljare. Här bör även andra ämnen såsom metaller omfattas av kontrollen.

Villkor för utsläpp till vatten bör sättas på en provotid. Länsstyrelsen anser dock att de provisoriska föreskrifter som bolaget föreslagit är alltför generösa. Som provisoriska föreskrifter under provotiden vidhåller Länsstyrelsen sitt yrkande.

Plastpartiklar och mikrokräp

Enligt IVL:s utlåtande har de undersökningar som gjorts på mikroplaster inte kunnat påvisa negativa effekter på vattenlevande organismer vid de koncentrationer som vanligtvis återfinns i miljön. De plastpartiklar som återfinns i recipienten hör inte hemma i naturen och utsläpp av plast ska undvikas och minimeras i största möjligaste mån även om skador inte har konstaterats i enlighet med försiktighetsprincipen. Krav bör ställas på att utsläpp av plastpartiklar i utgående vatten ska upphöra helt eller minimeras så långt det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. De föreslagna reningsteknikerna eller annan teknik som ger bättre avskiljning bör installeras snarast. Länsstyrelsen anser även att bolaget bör genomföra mätningar för att säkerställa resultat av de reningstekniker som införs.

När det gäller plastpartiklar instämmer länsstyrelsen i Naturvårdsverkets formulering av delegation.

Utsläpp till luft

När det gäller utsläpp till luft och att villkor för utsläpp av kväveoxider och ammoniak bör sättas under en provotid ansluter sig länsstyrelsen till Naturvårdsverkets förslag på provisoriska föreskrifter. Villkor eller provisoriska föreskrifter bör inte utformas som validerade värden såsom bolaget föreslår.

Avseende BAT 7 så anges för ammoniak till luft ett intervall på 3-10 mg/Nm³ som ett årsmedelvärde eller som ett medelvärde under provtagningsperioden. Enligt vad som framgår i ansökan körs pannorna på hög last och borde då inte omfattas av den högre gränsnivån på 15 mg/Nm³ som bolaget anger. För panna 2 ligger årsmedel högre än 10 mg/Nm³ och således krävs åtgärder på pannan för att klara utsläppsvärdena när slutsatserna börjar gälla. Avseende BAT 24, tabell 9, gällande utsläpp av NO_x så anger bolaget följande: BAT-AEL för NO_x som tillämpas för befintliga anläggningar 50-100 MW, bränsle med Ca >2000 mg/kg, 70-250 mg/Nm³ (årsmedel) 120-310 mg/Nm³ (dygnsmedel). De värden som bolaget hänvisar till gäller inte kalciumhaltigt bränsle utan det hänvisar till kalium- eller natriumhaltigt bränsle. De gränsvärde som skulle gälla för bolaget är 70-225 mg/Nm³ som årsmedelvärde och 120-275 mg/Nm³ som dygnsmedelvärde. Vad länsstyrelsen kan se så har både panna 2 och panna 4 överskridit dygnsmedelvärdet. Bolaget redovisar även värdena som validerade. Länsstyrelsen kan inte se att utsläppshalter ska redovisas som validerade värden enligt BAT-slutsatserna, vilket kan innebära att faktiska utsläppsnivåer är högre än vad bolaget angett. BAT-slutsatserna börjar dock inte gälla för bolaget förrän nya BAT-slutsatser för massa och papper beslutas. Men begränsningsvärden och tekniker ska vara vägledande vid tillståndsprövningar. Om nuvarande reningsteknik används kommer begränsningsvärdena för utsläpp till luft inte att innehållas enligt länsstyrelsens bedömning.

När det gäller tillämpningen av BAT-slutsatser för avfallsförbränning så är det Länsstyrelsens uppfattning att bolagets pannor inte omfattas av dessa.

Avseende dioxiner och furaner anser Länsstyrelsen att det är lämpligt med semikontinuerlig mätning under en provotid såsom Naturvårdsverket föreslagit i sitt yttrande 2020-09-14. Givet att båda pannorna kommer att användas för samförbränning. Under provotiden bör sex mätningar per år genomföras fram till dess att semikontinuerlig mätning har påbörjats, därefter bör minst fyra mätningar per år genomföras. Mätningarna ska vara jämnt fördelade under året. För att få ett tillräckligt underlag bör provotidsutredningen sträcka sig över två år från den tid som semikontinuerlig provtagare installerats.

Kemikalier och avfall

Kemikalier och flytande farligt avfall i små behållare såsom IBC, fat, dunkar eller liknande bör vara invallade eller förvaras i utrymme utan golvavlopp eller på motsvarande sätt. Detta för att spill och eventuellt läckage inte ska nå omgivande mark och vatten eller avlopp. Att ta hand om spill av kemikalier eller farligt avfall i avloppsreningsverket anser inte Länsstyrelsen är ett lämpligt förfaringsätt för omhändertagande.

För befintlig förvaring och hantering av kemiska produkter och flytande farligt avfall i större behållare avvaktar länsstyrelsen med att lämna synpunkter fram tills utredningen är inlämnad och redovisad.

Bolaget har angett att vid höga flöden i gamla åfåran, exempelvis vid 100-årsregn, skulle vatten kunna gå in bakvägen till försedimenteringen. Detta är en risk för att föroreningar sprids till recipienten. Dessutom hänvisar bolaget ett flertal gånger att försedimenteringen kan användas som invallning och uppsamlingsyta vid kemikalieutsläpp. Om ett kemikalieutsläpp sker i anslutning till ett 100-årsregn så är således risken för kemikalieläckage direkt till recipienten överhängande.

Länsstyrelsen anser att åtgärder bör genomföras så att vatten inte kan gå bakvägen till försedimenteringen.

Utifrån de redovisningar kring miljöriskbedömning och invallning som bolaget lämnat in anser Länsstyrelsen att villkor ska ställas i enlighet med Länsstyrelsens yrkande. Detta gäller även Länsstyrelsens förslag på förvaring av avfall till

förbränning. Bolaget bör även genomföra samtliga åtgärder som föreslagits i utredningarna kring miljöriskbedömning och invallning.

Avseende lagringsplats för väteperoxid anges att särskilda föreskrifter för lagring av väteperoxid gäller. Länsstyrelsen kan konstatera att lagring av väteperoxid inte sker i enlighet med föreskrifterna eftersom invallning bland annat saknas. Här anser Länsstyrelsen att krav ska ställas så att lagring sker i enlighet med SÄIFS 1999:2.

Olägenheter från askhantering

Länsstyrelsen anser att det behöver ställas krav på åtgärder för att förhindra att aska sprids till omgivningen, framför allt utmed transportvägarna mellan bolagets anläggning och deponin. Åtgärder bör genomföras så nära källan som möjligt, dvs redan vid askutmatningen. Utmatning av aska bör ske i ett slutet system, via slangar, direkt till slutna transportflak, exempelvis till bulkbil. Detta för att minimera spridning av aska vid utlastningsområdet och därmed även till Nissans gamla åfåra som rinner i direkt anslutning till utlastningsplatserna samt att förhindra att aska sprids i omgivningen utmed transportvägarna. Länsstyrelsen instämmer inte i bolagets bedömning att det endast är spill från hjulhus och underrede som sprids utmed vägarna. Vid transporter syns en plym av ånga och aska från lastbilarna. Det sker en spridning av aska som bland annat lägger sig i vägkanterna och i närboendes trädgårdar. Senast i mars i år skedde ett större läckage där aska läckte ut på vägen mellan anläggningen och deponin. Det är återkommande klagomål från närboende på aska som sprids från transporterna.

Släckvattenhantering

De åtgärdsförslag som framkommer i släckvattenutredningen bör genomföras. Villkor kring släckvattenhantering bör även ställas i enlighet med länsstyrelsens yrkande.

Förorenad mark

På fastigheten har industriell verksamhet bedrivits under lång tid. Det finns områden med kända föroreningar, men vid grävarbeten som genomförts har föroreningar påträffats även utanför dessa områden, vilket visar att bolaget inte har

kännedom om alla markföroreningar inom verksamhetsområdet. Grävnings- och schaktningsarbeten inom anläggningen bör därför föregås av en bedömning av om marken kan vara förorenad och tillsynsmyndigheten bör få möjlighet att ta ställning till behovet av miljötekniska markundersökningar samt efterbehandlingsåtgärder-/avhjälpandeåtgärder. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att reglera all grävning av betydelse så att undersökning görs före grävarbetet påbörjas.

När det gäller nedläggning av delar eller hela verksamheten bör det säkerställas att bolaget inte kvarlämnar avfall eller föroreningar. Eventuella åtgärder på grund av föroreningsskador, inklusive framtagande av provtagningsplaner och åtgärdsplaner vid en nedläggning bör tillsynsmyndigheten besluta om med stöd av 10 kap. miljöbalken.

Ekonomisk säkerhet

Länsstyrelsen anser även att det är av stor vikt att bolaget ställer en ekonomisk säkerhet om verksamheten går i konkurs eller på annat sätt upphör. Det är viktigt att det fastställs en ekonomisk säkerhet då det enbart är bolaget som funnits på platsen och orsakat de föroreningar som finns. Om anläggningen upphör ska inte samhället behöva belastas med att åtgärda de föroreningar som finns på området. Ekonomisk säkerhet bör alltså ställas.

Området där verksamheten bedrivs är kraftigt förorenat med diverse ämnen. Även om marken är kartlagd och många av föroreningarna är kända så finns det fortfarande områden där bolaget har mindre kännedom om eventuella föroreningar. Detta är också något som visar sig vid grävarbeten där föroreningar ibland upptäcks. Länsstyrelsen befarar att återställningskostnaderna kan bli så stora att verksamhetsutövaren vid en eventuell nedstängning kan ha svårigheter att sanera området. Även om bolaget tillhör en stor koncern med tillräckliga resurser är det inte någon garanti att koncernen går in och täcker upp för dessa kostnader vid en eventuell nedläggning.

Bolaget har räknat på kostnaderna och redovisar en summa på drygt 23 MSEK för undersökning och sanering, men redan nu har de gjort avdrag utifrån ansvar för

föreningarna. Hur ansvaret för bolagets föreningar kommer att se ut måste avgöras genom en ansvarsutredning när frågan blir aktuell. Men beloppet som ska ställas för en ekonomisk säkerhet bör vara tillräckligt betryggande för att undersökningar och saneringar ska kunna ske, oavsett hur fördelningen ser ut efter en ansvarsutredning. Länsstyrelsen anser att summan på 23 MSEK är lågt räknad för att återställa marken vid en eventuell nedläggning av verksamheten.

Kontrollprogram

En verksamhetsutövare ska fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten utifrån hälso- och miljösynpunkt. Resultatet ska dokumenteras. En del i egenkontrollen är att ha ett kontrollprogram. Det bör därför finnas ett fastställt kontrollprogram för verksamheten som fångar upp hur kontroll av villkor och andra relevanta lagkrav ska ske. Det bör i kontrollprogrammet även fastställas att periodisk besiktning sker av processer och reningsutrustning för att säkerställa att miljö- och hälsoeffekter blir så små som möjligt. Det är av stort värde att en branschkundig besiktningsman ser över anläggningen och lämnar förslag på saker som bör åtgärdas. Periodiska besiktningar ger en stor hjälp till både verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet för att upptäcka systemfel och brister som kan åtgärdas på kort och/eller lång sikt.

Även riskbedömningar av verksamheten bör göras regelbundet, både av delar av verksamhetens olika processer men även en övergripande riskbedömning av hela verksamheten. Detta bör ske med ett intervall om fem år där alla delar av relevans ses över. Länsstyrelsen anser att det främst är hantering och lagring av kemiska produkter och flytande farligt avfall samt hantering av bränsle till förbränning där det förekommer störst risker och därmed bör det regelbundet ske riskbedömningar av dessa områden som lämnas in till tillsynsmyndigheten.

Borabo - mottagning och rening av lakvatten

Länsstyrelsen anser att föreningar i första hand ska renas vid källan. Däremot är befintlig recipient till lakvattnet från deponin ett litet vattendrag som är känsligare för störningar i reningsprocessen än vad Nissan skulle vara.

Utsläpp av vissa metaller, såsom krom, kommer att öka enligt bolagets redovisning. Om det även förekommer PFAS, bromerade flamskyddsmedel eller andra föroreningar i lakvattnet är oklart.

Vid driftstörningar eller andra tillfällen när avloppsreningsanläggningen inte kan ta emot lakvatten behöver det säkerställas att det finns tillräckliga lagringsvolymerna för lakvattnet under en längre period. Vid säkerställande av tillräcklig lagringsvolym bör även regnmängderna från hundraårsregn räknas in.

Om domstolen anser att lakvatten bör hanteras och renas i bolagets avloppsreningsanläggning bör ytterligare villkor föreskrivas. Det bör finnas villkor som säkerställer att läckage och utsläpp till omgivningen inte sker. Det behöver finnas tillräcklig lagringskapacitet vid driftstörningar som gör att lakvattnet inte kan omhändertas i avloppsreningsverket under en längre period. Det behövs ytterligare parametrar som begränsas i det renade avloppsvattnet. Exempelvis bör utsläpp av krom, koppar och arsenik begränsas till högst 0,1 mg/l vardera, men även andra föroreningar kan vara nödvändiga att begränsa i det renade lakvattnet.

Starkt frätande lakvatten klassificeras som farligt avfall, vilket även borde gälla för lakvattnet från deponin. Det innebär att bolagets avloppsreningsverk kommer att behandla farligt avfall, vilket ställer stora krav på att reningen fungerar. Det får inte bara handla om ren utspädning av vattnet då farligt avfall inte får blandas eller spädas ut. Ett annat problem som Länsstyrelsen ser är att lakvatten från en deponi ska renas under många år framöver. Om Stora Ensos verksamhet läggs ner eller förändras drastiskt är risken stor att det inte finns någon reningsanläggning för att rena lakvattnet. Detta bör vägas in i tillåtligheten för föreslagen lakvattenreningen.

I dagsläget hanteras lakvattnet i en reningsanläggning placerad på Borabo deponi, där lakvattnet behandlas med koldioxid innan det släpps till recipienten.

Anläggningen installerades i slutet av februari 2020 och har varit i drift sedan dess. Anläggningen ser ut att fungera när det gäller pH-justering, däremot är det fortfarande en viss intrimningsperiod innan den fungerar fullt ut.

Det måste säkerställas att lakvatten, men även annat förorenat vatten, som ska behandlas i avloppsreningsverket verkligen genomgår en rening och att det sker en reducering av föroreningarna som förekommer i vattnet. Det får inte enbart röra sig om en utspädning.

Om domstolen anser att mottagning och rening av lakvatten är tillåtligt vid verksamheten, då bör detta tydligt regleras i tillståndet. Om mottagning och rening ska vara av tillfällig karaktär, som en back-up till befintlig rening på deponin, bör det endast ske vid enstaka tillfällen under kortare perioder. Att transportera lakvatten via lastbil får inte vara en varaktig lösning.

Länsstyrelsen har förståelse för att det finns behov av redundans i systemen så att lakvattnet kan renas och hanteras om det sker större driftstörningar vid deponin. Länsstyrelsen befarar dock att reningen i brukets avloppsreningsverk till största delen kommer att ske genom utspädning, inte reduktion av föroreningar. Länsstyrelsen har inte gjort någon bedömning eller jämförelse av vald reningstekniken vid Borabo deponi, men anläggningen visar att det finns tekniker och metoder för att rena lakvatten på ett tillfredsställande sätt.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i yttrande framfört bland annat följande.

Gällande de kanter eller alternativa lösningar som anges under rubriken Släckvattenutredning första punkten, förespråkar MSB fasta passiva barriärer över något som aktivt måste placeras ut. Eventuell problematik med halka och ansamlat vatten bör kunna hanteras med rutiner för att åtgärda detta.

I övrigt anser MSB att åtgärderna är relevanta och har inget ytterligare att tillägga.

Nissans vattenråd har i yttrande anfört bland annat följande.

Vattenrådet har inga synpunkter på minskad produktion av vissa volymer i förhållande till tidigare tillstånd och ser också positivt på bolagets produktion av mer miljövänliga alternativa produkter.

Hantering av mikroplastpartiklar

Bolaget bör ha ett villkor alternativt en handlingsplan för hanteringen av den stora mängden mikroplastpartiklar som efter processen hamnar i Jacobs sjö och riskerar att spridas vidare via Nissan och slutligen ut i havet. Bolaget beskriver två åtgärder som skulle kunna minska problemen men det framgår inte när eller om åtgärderna ska vidtas. När åtgärder har genomförts bör kontrollen av mikropartiklar efter utloppspumparna samt i utgående vatten från Jacobs sjö ingå i kontrollprogrammet för verksamheten.

Kylvattentorn

Med toppar på uttag av kylvatten från regleringsdammen på upp till 120 960 m³/dygn bör installation av kylvattentorn övervägas redan nu för att minska risken för temperaturpåverkan på recipienten, tex vid lågvattenflöden.

Månadsmedelvärden

Vattenrådet anser att borttagande av månadsmedelvärden i villkoren riskerar att leda till en sämre kontroll av utsläpp till Nissan.

Dagvatten från lagring av RT-flis till panna 4

Dagvatten från lagring av RT-flis till panna 4 leds via oljeavskiljare till gamla å-fåran. Vattenrådet anser att provtagning av relevanta parametrar i detta vatten före utsläpp till å-fåran bör utföras.

Risk vid översvämning

Vid en eventuell översvämning av Nissan har störst risk identifierats för parkeringen vid huvudkontoret. Verksamhetsområdet har sedan många år kvarvarande föroreningar även om mindre delar sanerats i omgångar. Vid extrema vädersituationer befarar vattenrådet att en konsekvens kan bli läckage till Nissan av diverse ämnen som finns i marken sedan gammalt. Bolaget bör ha en plan alternativt avsätta medel för utredningar och eventuella åtgärder för saneringar av äldre föroreningar för att minska risken vid extrema vädersituationer.

Nissans status

Vattenrådet förutsätter att det i kommande beslut och slutliga villkor tas största möjliga hänsyn till recipientens (Nissan) förutsättningar att ta emot det behandlade processavloppsvattnet (lakvattnet) från deponiverksamheten. Det slutliga ställningstagandet beträffande avledandet av renat lakvatten till recipient måste säkerställa att Nissans status inte försämras ytterligare från hur det ser ut idag samt att bolagets avloppsreningsanläggning klarar den ytterligare belastning som lakvattenreningen kommer att innebära.

Ovanstående gäller naturligtvis sammantaget för alla utökningar av olika processer utöver avloppsreningen som gemensamt bidrar till en risk för ökade utsläpp av olika ämnen till recipienten, till exempel utökning av TMP-anläggning, tillverkningen av klordioxid, drift av kompositanläggning samt förbränning och rökgasrening (skrubbersystemen).

Bolaget anger att lakvattenflöden från olika delar av processen kommer exkluderas vid redovisning av BAT5. Även om respektive anläggningsdel i vissa fall inte har stor påverkan på det stora hela så bidrar alla delar gemensamt till ökade utsläpp och därmed ökad påverkan på recipienten. Vattenrådet har svårt att få en samlad bild över nuläget gällande utsläpp till recipient jämfört med vad den totala belastningen kommer att bli, d.v.s. ökningen efter genomförd utökning av verksamheten.

Nissan har historiskt varit kraftigt påverkad både vad gäller den ekologiska, kemiska och morfologiska statusen och vattenrådet vill poängtera att det är av yttersta vikt att även i framtida och utökad verksamhet jobba för fortsatta förbättringar av vattenkvalitet.

Borabo-deponin

Pilotförsöket med lakvatten har genomförts med vatten från damm 2 på Borabo-deponin men de högsta halterna PFAS-ämnen påträffades företrädesvis i damm 1 enligt lakvattenkaraktäriseringen. Vattenrådet ifrågasätter reningen av lakvatten från damm 1 med tanke på PFAS-halterna.

Mot bakgrund av att bolagets avloppsvatten kommer att innehålla behandlat lakvatten från Borabo-deponin bör analyser av ytterligare parametrar i avloppsreningsverkets utgående vatten ingå i kontrollprogrammet. Det kan till exempel vara PFAS-ämnen samt andra parametrar som kan vara aktuella, åtminstone under en övergångsperiod.

Det är också svårt att veta vad de höga halterna av koppar, krom, arsenik och aluminium i lakvattnet från damm 2 kommer innebära på sikt då analysen i lakvattenkaraktäriseringen inte är jämförbar med Havs- och vattenmyndighetens föreskrift om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten (HVMFS 2013:19).

Vattenrådet ifrågasätter vidare vad som händer med reningen av lakvattnet om bruket i framtiden mot förmodan skulle avsluta sin verksamhet.

DOMSKÄL

Allmänt

Den prövning som görs i målet avser en prövning enligt miljöbalken av fortsatt och ändrad verksamhet vid ett *integrerat massa- och pappersbruk* (termomekanisk massa), med tillhörande *pannanläggningar för samförbränning av avfall*. Dessutom omfattar prövningen tidsbegränsat tillstånd till drift av en *ångdriven kondensator* för elproduktion. Vidare omfattar prövningen tillverkning i nya processer för *kompositgranulat* och *extruderade* produkter av dessa samt för *formade pappersprodukter*. Slutligen omfattar prövningen *behandling av lakvatten* från närliggande deponi, innehållande hushållsavfall och aska från brukets energianläggningar. Tillverkning av papper och massa och samförbränning av avfall har förekommit vid bruket sedan länge, medan drift av kondensator påbörjas inom kort samt övriga verksamheter tillståndsprövas för första gången i förevarande mål.

Miljömålen

Vid tillståndsprövningen tillämpas en rad bestämmelser som återfinns i olika kapitel i balken. Som ingångsvärden vid tillämpning av dessa bestämmelser gäller den

precisering av balkens mål som framgår av 1 kap i balken. Enligt 1 kap. 1 § andra stycket 1-5 ska balken tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Till precisering och ledning för hur behovet av skydd och bevarande ska tillgodoses har riksdagen fastställt 16 miljökvalitetsmål med preciseringar och etappmål samt ett övergripande generationsmål (se bla. prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183, prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48, prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, rskr. 2008/09:300, prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377, prop. 2013/14:39, prop. 2016/17:146, bet. 2016/17:MJU24 och rskr. 2016/17:320).

Miljömålen ska tjäna som vägledning i enskilda prövningar vid avgörandet av vilka miljöstörningar som bör föranleda hänsynstaganden i form av begränsningar, försiktighetsmått och skyddsåtgärder m.m. Avvägningar mellan behovet av skyddsåtgärder m.m. och hänsyn till vad som är tekniskt möjligt och rimligt att uppfylla samt vägningen mellan nyttan av skyddsåtgärderna och kostnaderna för dem ska i varje enskilt fall göras enligt hänsynsreglerna i balkens andra kapitel.

Tillståndsprövningen i det här målet berör framför allt följande miljökvalitetsmål:

- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- God bebyggd miljö

samt Generationsmålet fokus ”Andelen förnybar energi ökar och energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön”.

Inför den avvägning som ska ske enligt 2 kap.7 § miljöbalken och mot bakgrund av vad som anförts och i övrigt framkommit i målet finner mark- och miljödomstolen anledning att särskilt behandla frågor rörande

- tillåten produktion av format papper (tillståndets omfattning)
- ställande av villkor och utformningen av dessa
- vissa uppskjutna frågor
- utformningen av provotidsföreskrifter
- frågor om delegation
- ställande av ekonomisk säkerhet
- tillåtligheten vad gäller lakvattenbehandling vid bolagets reningsverk
- verkställighet

Ovannämnda frågor berör på olika sätt de mål och strategier som har nämnts i det föregående. De delar av verksamheten, inklusive försiktighetsmått, som inte behandlas i dessa domskäl har av domstolen betraktats som okontroversiella i målet, dvs. de omfattas inte av skilda uppfattningar mellan dem som yttrat sig i målet och föranleder inte heller särskilda överväganden av mark- och miljödomstolen.

Specifik miljöbedömning

Bolaget har gett in en miljökonsekvensbeskrivning. Mark- och miljödomstolen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken så att den specifika miljöbedömningen kan slutföras. Genom denna dom slutför domstolen miljöbedömningen enligt vad som anges i 6 kap. 43 § miljöbalken.

Industriutsläppsverksamheter m.m.

Industriutsläppsdirektivet anger begränsningsvärden för bland annat tillverkning av massa och papper samt stora och medelstora förbränningsanläggningar, och avfallsförbränningsanläggningar.

Syftet med direktivet är att fastställa bestämmelser om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar som härrör från industriella verksamheter. Det innehåller också bestämmelser som syftar till att förebygga eller, när det visar sig vara omöjligt, minska utsläppen till luft, vatten och mark och förebygga uppkomst av avfall, så att en hög skyddsnivå kan uppnås för miljön som helhet. Det görs

bland annat genom att vägledande dokument (BREF, BAT-referensdokument) för de olika anläggningstyperna som täcks av direktivet. BREF- dokumenten är framförhandlade dokument som utfärdas av EU-kommissionen. Målet är att uppdatera dokumenten vart åttonde år med nya krav för olika industrisektorer.

BREF-dokumentet fastställer vad som är *bästa tillgängliga teknik* (BAT) för reducering av miljöpåverkan från produktionen inom en industrisektor. Dokumentet identifierar den miljöprestanda som kan uppnås om man använder bästa tillgängliga teknik. Ett BREF-dokuments olika kapitel leder också fram till slutsatser om vad som utgör bästa tillgängliga teknik, BAT-slutsatser. Med BAT avses en teknisk nivå som fastställts efter förhandlingar inom ramen för ett kommittéförfarande enligt direktivets kapitel VII.

BREF-dokumentet innehåller alltså så kallade BAT-slutsatser, vilka antas formellt av EU, med olika krav på t.ex. utsläppsvärden. BAT-slutsatserna är bindande lagstiftningsdokument som anger de utsläppsvärden som ska användas för att fastställa villkoren i tillstånden. Värdena anges oftast som ett intervall och gäller för en bransch eller en tillverkningsprocess. Värdena ska uppnås fyra år efter offentliggörandet. BAT-slutsatser ska användas som referens vid tillståndsprövning och gäller direkt efter det att slutsatserna har offentliggjorts. Någon fyraårsperiod efter BAT-slutsatsernas offentliggörande ska alltså inte inväntas.

BAT-AEL (*Associated Emission Levels*) är bindande utsläppsvärden som används för att fastställa villkor i IED-tillståndet. Nivåerna uttrycks normalt som intervall och presenteras ofta i en tabell. BAT-AEL har i Sverige införts som generell bindande regler i IED-förordningen.

Enligt industriutsläppsdirektivet får medlemsstaterna uppdatera kraven genom att införa generella föreskrifter och det är sådana som Sverige använder sig av. Generella föreskrifter som genomför BAT-slutsatserna finns i industriutsläppsförordningen. Kravet att använda bästa möjliga teknik enligt 2 kap. miljöbalken gäller dock parallellt och kan i det enskilda fallet vara strängare än en BAT-slutsats, eftersom även den svenska teknikutvecklingen ska beaktas.

Detta medför att miljöfarlig verksamhet i dagsläget har flera system att förhålla sig till:

1. den ”vanliga” tillståndsprövningen, som tar fram villkor som alltid gäller, både under normala och onormala driftsförhållanden. Villkoren är anpassade för en specifik anläggning på en specifik plats med dess förutsättningar. Den här delen regleras i första hand genom 2 kap. miljöbalken där utgångspunkten är bästa *möjliga* teknik (BMT).
2. Industriutsläppsdirektivets BAT-slutsatser, som alltså utgår från bästa *tillgängliga* teknik (direktivets kapitel II), vilkas värden är framtagna för att gälla för alla anläggningar, oavsett lokalisering i EU. BAT-slutsatserna gäller under normala driftsförhållanden. BAT-slutsatserna är implementerade genom industriutsläppsförordningen (2013:250).
3. Övriga tekniska minimikrav i IED (direktivets kapitel III-VI). Dessa är implementerade genom förordningen om förbränning av avfall (2013:253), förordningen om medelstora förbränningsanläggningar (2018:471), förordningen om stora förbränningsanläggningar (2013:252), förordningen om användning av organiska lösningsmedel (2013:254) samt förordningen om produktion av titandioxid (2013:255).

Av 22 kap 25 § 1 st. 6 a miljöbalken följer att ett tillstånd för industriutsläppsverksamhet ska innehålla bestämmelser om de villkor om utsläpp, begränsningsvärden, och bästa möjliga teknik som behövs för att anpassa tillämpningen av sådana föreskrifter om försiktighetsmått som har meddelats med stöd av miljöbalken, om föreskrifterna medger eller förutsätter en sådan anpassning.

Enligt 1 kap 13 § industriutsläppsförordningen (2013:250) ska, vid prövning av tillståndsvillkor, en sådan anpassning göras genom att prövningsmyndigheten som referens för sin bedömning använder de utsläppsvärden och de beskrivningar av andra försiktighetsmått som finns i de slutsatser om bästa tillgängliga teknik som avses i 2 kap. och i andra hand beskrivningar av försiktighetsmått i gällande BAT-referensdokument.

Nu aktuell verksamhet omfattar flera industriutsläppsverksamheter, med tillverkning av massa, papper och pappersvaror (21.10-i) som huvudverksamhet, vilken omfattas av BAT-slutsatser för massa och papper¹. Därutöver omfattas pannorna P2 och P4 av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar². Eftersom panna 2 och 4 är avsedda att användas för förbränning av i huvudsak avfall kan det finnas skäl att också överväga de krav som följer av BAT-slutsatser för avfallsförbränning³. Den behandling av lakvatten från Borabo-deponin som bolaget yrkat tillstånd till utgör sådan behandling av avfall som omfattas av BAT-slutsatser för avfallsbehandling⁴, vilka blir fullt ut tillämpliga den 10 augusti 2022.

Parallellt med nämnda verksamhetsspecifika BAT-slutsatser kan ytterligare horisontella referensdokument (avseende utsläpp från lagring, industriella kylsystem, energieffektivitet samt ekonomiska och mediaöverskridande effekter) vara tillämpliga på verksamheten.

Utöver vad som angetts ovan om tillämpliga BAT-slutsatser omfattas avfallsförbränningsanläggningarna P2 och P4 av förordning (2013:253) om avfallsförbränning och pannorna P3 och P5 av förordning 2018:471 om medelstora förbränningsanläggningar. Bestämmelser om begränsningsvärden för utsläpp till luft som anges i 25 § sistnämnda förordning träder i kraft den 1 januari 2025.

BAT-slutsatser för massa och papper

BAT-slutsatser för integrerade massa-, pappers- och kartongbruk med mekanisk massatillverkning anger BAT-associerade utsläppsvärden (BAT-AEL) för organisk

¹ Kommissionens genomförandebeslut av den 26 september 2014 om fastställande av BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU

² Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/1442 av den 31 juli 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU

³ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/2010 av den 12 november 2019 om fastställande av BAT-slutsatser för avfallsförbränning, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU

⁴ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1147 av den 10 augusti 2018 om fastställande av BAT-slutsatser för avfallsbehandling, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU

substans (COD), suspenderade ämnen samt närsalterna kväve och fosfor.

BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar

Utsläppsgränsvärden för finns för utsläpp till luft från stora förbränningsanläggningar av svaveldioxid, kväveoxider, kolmonoxid och stoft.

För stora förbränningsanläggningar finns också angivet BAT-AEL för utsläpp till vatten från rökgasrening till recipient avseende organisk substans (TOC eller COD), suspenderat material, fluorid, sulfat, sulfid och sulfit samt ett antal metaller och halvmetaller.

BAT-slutsatser för avfallsförbränningsanläggningar

BAT-slutsatserna för avfallsförbränning är inte tillämpliga för bolagets samförbränning i P2 och P4, men de slutsatser om BAT-AEL som redovisas kan användas som referens vid bedömningen av utsläppsnivåer.

Utöver de ämnen som anges för stora förbränningsanläggningar finns för samförbränning BAT-AEL för väteklorid, vätefluorid, flyktiga organiska kolföreningar, dioxiner och furaner samt dioxinlika PCB:er.

På motsvarande sätt som för stora förbränningsanläggningar finns här BAT-AEL för totalt organiskt kol, totalt suspenderat material, dioxiner och furaner utöver för de ämnen som regleras för stora förbränningsanläggningar.

BAT-slutsatser för avfallsbehandling

BAT-slutsatserna för avfallsbehandling är tillämpliga på bolagets behandling av lakvatten under förutsättning att tillförseln av lakvatten (som förutsätts utgöra farligt avfall) till anläggningen överstiger 10 ton per dygn. BAT-AEL i slutsatserna som träffar yrkad hantering avser indirekt utsläpp av olja (HOI), fri cyanid, AOX, samt ett antal metaller och arsenik.

Förordningen om förbränning av avfall, förordningen om medelstora förbränningsanläggningar, förordningen om stora förbränningsanläggningar

Nämnda förordningar reglerar utsläpp av i huvudsak samma ämnen som motsvarande BAT-slutsats, men regleringen avser all drift. De värden som anges i nämnda förordningar är regelmässigt avsevärt högre än dem som anges i BAT-slutsatserna.

Rimlighetsbedömningen i 2 kap. 7 § miljöbalken

Vid bedömning av utsläppsnivåer som kan uppnås och som ska vara utgångspunkten för rimlighetsbedömning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken ska därför utsläppsvärden i resp. relevant BAT-slutsats tillämpas. När det gäller vad som kan godtas i fråga om utsläpp från samförbränningspannorna bör utgångspunkten vara de värden som anges som BAT-AEL för avfallsförbränning.

Tillåtlighet m.m.

Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken så att den specifika miljöbedömningen kan slutföras.

Invändning mot tillåtligheten har rests endast i fråga om mottagande och behandling av orenat lakvatten från Borabo. Domstolen finner på skäl som utvecklats nedan att yrkad lakvattenrening på redovisat underlag inte är tillåtlig.

I övrigt finner domstolen, likt remissmyndigheterna, att verksamheten, med de i denna dom beslutade villkoren, uppfyller tillämpliga BAT-slutsatser och generella föreskrifter samt att tillstånd kan ges till den verksamhet som ansökan avser, dock med undantag för vad som anges nedan i fråga om tillverkning av formade pappersprodukter.

Tillståndets omfattning

Bolagets ansökan omfattar tillverkning av formade pappersprodukter, till en mängd som motsvarar hela den produktion av TMP som bolaget yrkat, 300 000 ton per år.

Bolaget har emellertid, efter yrkande från Naturvårdsverket, medgivit att tillverkningen av format papper begränsas till 20 000 ton per år. Tillverkningen av format papper är påtagligt elenergiintensiv jämförd med övriga produktionsprocesser i bruket. Vid produktion av format papper på i första hand ansökt nivå skulle elenergiförbrukningen med nu tillämpad teknik bli mer än tre gånger så hög som hela den yrkade TMP-tillverkningen. Bolaget har påpekat att förbrukningsuppgifterna avseende tillverkningen av format papper grundas på uppgifter från den tillverkning som hittills skett i mindre skala och att det är sannolikt att energiförbrukningen kommer att bli avsevärt lägre vid en mer storskalig produktion.

Mark- och miljödomstolen delar Naturvårdsverkets bedömning att tillverkningen av format papper är så energiintensiv att ett tillstånd till produktion på den nivå bolaget yrkat ska föregås av en noggrann prövning av förutsättningarna för att minimera energiförbrukningen i processerna. Det underlag som redovisats i målet är inte tillräckligt för att konstatera att en tillverkning på ansökt nivå motsvarar kraven i 2 kap. miljöbalken. Tillståndet i denna del ska därför begränsas i enlighet med vad bolaget yrkat i andra hand.

Bolaget har föreslagit att domstolen ska överlåta rätten till tillsynsmyndigheten att meddela villkor för hantering av andra slag av icke farligt avfall än de som enligt tillståndet får förbrännas i bolagets panna 2 och 4. Domstolen konstaterar att bolagets yrkande avseende tillstånd och villkor inte inrymmer någon möjlighet att ta in och förbränna andra avfallstyper är dem som preciseras i domslutet. En överlåtelse i enlighet med bolagets förslag skulle således sakna verkan. Bedömning av huruvida nya avfallstyper ska omfattas av tillståndet får göras inom ramen för tillsynen gentemot miljöprövningsförordningens (2013:251) bestämmelser om ändring av verksamhet.

Villkor

Villkorskommentarerna i det följande refererar till villkorsnumreringen i domslutet.

Villkor 3. Det renade avloppsvattnets pH-värde.

Domstolen noterar att villkoret som reglerar tillåtna pH-värden i utgående avloppsvatten endast begränsar utsläpp av alltför surt avloppsvatten. Också höga pH-värden är skadliga för vattenlevande organismer varför villkoret ska ges den utformning som framgår av domslutet.

Villkor 6. Utsläpp av dagvatten

Länsstyrelsen har föreslagit att villkorsefterlevnad ska kontrolleras minst fyra gånger per år. Domstolen konstaterar att begränsningsvärdena ska avse årsmedelvärden, vilka knappast meningsfullt kan följas upp med mindre än fyra kontrolltillfällen per år. Tillsynsmyndigheten bör emellertid ges möjlighet att inom ramen för kontrollprogrammet medge att kontroll utförs vid minst två tillfällen per år, förutsatt att bolaget kan visa att utsläppen är stabilt är låga och att tillräckliga och väl dokumenterade drifts- och underhållsrutiner vad gäller bl.a. oljeavskiljarna finns och följs. När det gäller övrig kontroll av utsläpp med dagvatten ska den också omfatta utsläpp av plastpartiklar för att ge underlag till villkorsdelegation D1.

Villkor 7. Utsläpp av stoft från pannorna 2 och 4.

Bolaget har yrkat att i villkoret föreslaget begränsningsvärde för stoft ska avse validerade värden i enlighet med vad som anges i 51 § 2 st, 4 förordningen (2013:253) om förbränning av avfall, vilket skulle innebära att stofthalten skulle medges uppgå till drygt 21 mg/Nm³ vid 6 % O₂. Bolaget har anfört att värdena då, vid en bedömning av villkorsefterlevnad, möjligen i samband med lagföring av överträdelse, skulle ge större säkerhet eftersom marginal för mätosäkerheter m.m. redan inbegripits i begränsningsvärdet. Domstolen erinrar om att ett begränsningsvärde i villkor inte endast ska ligga till grund för ev. lagföringsåtgärd utan också ska föranleda tillsynsmyndighetens agerande för att åstadkomma rättelse. Att, till skillnad från övriga begränsningsvärden i tillståndsbeslut, uttrycka just aktuellt stoftvärde som validerat värde är enligt domstolens uppfattning endast ägnat att öka osäkerheten kring vilket värde som faktiskt gäller.

Mot bakgrund av att det nu är fråga om samförbränning av avfall med risk för utsläpp till luft av mer problematiska föroreningar än vid förbränning av normala bränslen finns skäl att begränsa utsläppen mer än vad som reglerats genom generella föreskrifter för stora förbränningsanläggningar. I målet har framkommit att utsläppen, räknade som årsmedelvärden, under de senaste åtta åren aldrig överskridit den undre BAT-associerade utsläppsnivån, 2 mg/Nm³ (6 % O₂). Det har inte heller framkommit skäl till att de av myndigheterna strängare begränsningsvärden (utan validering) skulle vara oskäligt betungande för bolaget. Domstolen finner för egen del att det är både motiverat och skäligt att ange ett strängare begränsningsvärde än vad som föreslagits, varvid bör bestämmas ett värde som mer återspeglar utsläppskraven som gäller enligt BAT 25 (tabell 3) för avfallsförbränning 10 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂-halt, angivet som årsmedelvärde.

Villkor 13. Substitutionsprincipen

Länsstyrelsen har påpekat att bolagets förslag till villkor 14 med krav på ett aktivt arbete för att ersätta miljöfarliga kemikalier mot mindre miljöfarliga är överflödigt med hänvisning till att kravet följer av 2 kap 4 § miljöbalken. Domstolen anmärker följande. Vad som meddelats i ett tillståndsbeslut utgör en precisering för den tillståndsprövade anläggningen vad som ska gälla för den tillståndsprövade verksamheten. Frågor som varit föremål för domstolens bedömning och som i något avseende inbegripits i vad som prövats kommer därigenom att omfattas av tillståndets rättskraft, enligt 24 kap. 1 § miljöbalken. Detta innebär att sådana frågor, som huvudregel, inte kan bli föremål för tillsynsförelägganden så länge som verksamhetsutövaren inte går utanför tillståndets ram och dess villkor och föreskrifter. Bolaget har redovisat hur arbetet med val och utbyte av kemikalier bedrivs i verksamheten och har dessutom föreslagit ett villkor för detta arbete. Att såsom länsstyrelsen föreslår nu lämna frågan oreglerad vore ägnat att skapa osäkerhet kring kemikalieutbytesfrågan och möjligheterna till tillsynsningripanden, om det skulle behövas. Mot ovanstående bakgrund och mot bakgrund av att bolaget självt föreslagit nämnda villkor saknar domstolen anledning att inte reglera frågan i tillståndsvillkor.

Villkor 14 – 20 om hantering och förvaring av kemikalier och avfall samt skyddsanordningar och släckvatten

Det nu aktuella tillståndet kommer till sin huvuddel att gälla utan tidsbegränsning. De villkor som meddelas måste därför utformas så att de är åtgärdsdrivande även framgent; långt efter det att de specifika åtgärder bolaget nu åtagit sig mot bakgrund av miljörisk-, invallnings- och släckvattenutredningar har genomförts. Fortlöpande uppsikt över dessa frågor kommer att behövas mot bakgrund av förändrade förhållanden i verksamheten och dess omgivning vilka kan påkalla nya bedömningar och åtgärder.

Länsstyrelsen har yrkat att något mer precisa och i något fall mer ingripande villkor än vad som föreslagits av bolaget ska meddelas gällande hantering och förvaring av kemikalier och avfall samt gällande skyddsanordningar mot ofrivilliga utsläpp eller spill av dessa. Länsstyrelsens förslag, när det gäller krav på befintlig förvaring i små behållare, går längre än bolagets förslag, är befogat och inte kan anses alltför betungande. Detsamma gäller länsstyrelsens förslag vad avser skyddsanordningar m.m. Domstolen som bedömer att förslagen i övrigt från bolaget resp. länsstyrelsen i huvudsak är likartade och att villkoren ska ges den utformning som framgår av domslutet. För att villkoren inte ska vara obefogat stränga eller omöjliga att uppfylla i varje detalj ska tillsynsmyndigheten ges möjlighet att medge undantag, förutsatt att motsvarande skyddsnivå kan nås på annat sätt, samt, om det är nödvändigt, medge upp till ett års tidsfrist för att uppfylla förvaringskraven i villkor 17.

Med anledning av yttrande från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har bolaget redovisat att fasta passiva barriärer anlagts på körytor m.m. inom industriområdet intill Nissan, men inte generellt i övrigt inom området. Domstolen bedömer att särskild reglering i frågan inte behövs.

Vad bolaget anfört och åtagit sig i fråga om släckvattenhantering gör inte det av länsstyrelsen föreslagna villkoret obefogat.

Villkor 22-23 om förorenad mark och avveckling

Länsstyrelsen har yrkat att villkor meddelas som gör bolaget skyldigt att ta fram den utredning som krävs för att klarlägga behovet av ev. skyddsåtgärder och försiktighetsmått vid gräv- och schaktarbeten; i synnerhet om marken som berörs av arbetena är förorenad. Vidare föreslår länsstyrelsen att villkor meddelas som syftar till att klarlägga behovet av avhjälpandeåtgärder i samband med total eller partiell nedläggning av verksamheten eller andra händelser som påkallar utredning i fråga om avhjälpande enligt 10 kap. miljöbalken.

Behovet av tidig information och undersökningar som kan behövas i samband med grävarbeten, ombyggnader eller en eventuell nedläggning av hela eller delar verksamheten tillgodoses inte fullt ut av 2 kap. 8 § och 10 kap. miljöbalken innan föroreningskada kunnat konstateras. Det kan vara fråga om åtgärder som innebär att förorenad mark exponeras så att föroreningar riskerar att spridas eller så att avhjälpandeåtgärder i befintliga kan bli möjliga att vidta. Uppförande av olika anläggningar kan vidare leda till att framtida avhjälpandeåtgärder försvåras. Det bör därför meddelas villkor i huvudsak på sätt föreslaget av länsstyrelsen. Den tid inom vilken undersökningsprogram avseende planerade gräv- och schaktarbeten ska ges in till tillsynsmyndigheten bör emellertid kunna anpassas till förhållanden i det enskilda fallet. I vissa fall kan det vara fråga om omfattande arbeten som kräver mer omfattande utredningar och längre tids planering medan andra åtgärder kan vara enkla och därför möjliga att bedöma på kortare tid. Om bolaget skulle komma in alltför sent med en anmälan om åtgärder som väcker behov av mer omfattande utredning får tillsynsmyndigheten, om det behövs, förbjuda åtgärden till dess att nödvändig utredning genomförts och behovet av försiktighetsmått m.m. hunnit bedömas. Villkoren ska mot denna bakgrund ges den utformning som framgår av domslutet.

Villkor 24 om kontrollfrågor

Mark- och miljödomstolen har inte, utöver vad som framgår av villkoren ovan, i detalj tagit ställning till den kontroll av verksamhet och utsläpp som kan komma att erfordras vid verksamheten. Villkor för kontroll, i enlighet med 22 kap. 25 § första stycket 3 p. miljöbalken, är frågor av sådan karaktär att tillsynsmyndigheten är bäst

lämpad att besluta om dem. Tillsynsmyndigheten bör därför, genom delegation enligt 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, ges rätten att fastställa villkor om besiktning och kontroll, såsom utsläppskontroll med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Kontrollens syfte ska vara att följa parametrar av betydelse för efterlevnaden av detta tillstånd och andra tillämpliga regler enligt miljöbalken för utsläpp och miljöpåverkan samt att följa upp de effekter och konsekvenser av verksamheten som beskrivits i miljökonsekvensbeskrivningen. Som underlag härför bör bolaget åläggas att inge ett förslag till reviderat kontrollprogram i enlighet med villkor.

Delegation

Av skäl som redovisas ovan finner domstolen att rätten att meddela villkor avseende kontroll ska överlåtas till tillsynsmyndigheten. Vidare bedömer domstolen, på skäl redovisade ovan, att det av bolaget föreslagna delegationsvillkoret avseende nya avfallstyper inte kan meddelas.

I övrigt råder delade meningar i fråga om delegation D1. avseende plastpartiklar samt delegation D7. för askhantering.

I fråga om utsläpp av plastpartiklar från verksamheten har domstolen förståelse för att bolaget inte ska behöva belastas med villkor avseende plasticskräp från andra verksamheter än dess egen. Domstolen konstaterar emellertid att bolagets hantering av avfall inom området samt de nya tillverkningsprocesserna som omfattar platspolymerråvaror kan föranleda behov av åtgärder för att minimera spridningen av sådana till omgivningen. Sådana villkor ska inte begränsas till endast tillverkningsprocesser i snäv bemärkelse utan ska också kunna avse renhållning inom industriområdet och, om det behövs, reningsåtgärder för att begränsa utsläpp via dagvattnet.

Domstolen finner, mot bakgrund av vad länsstyrelsen anfört, det befogat att överlåta rätten att meddela villkor gällande bolagets askhantering i syfte att begränsa störningar från denna, såväl i industriområdets nära omgivningar som utmed transportvägar m.m. till anläggning för bortskaffande eller återvinning.

Uppskjutna frågor och prövotidsföreskrifter

Parterna är eniga om att frågor om slutliga villkor för utsläpp till luft av stoft från komposit- och extruderingsanläggningen, av dioxiner, kväveoxider och ammoniak från samförbränning av avfall ska avgöras först efter en prövotid under vilken beslut om fortsatt drift vid samförbränningspannor samt vissa utredningar ska utföras. Vidare är parterna överens om att också frågor om energihushållning samt utsläpp till vatten ska skjutas upp att avgöras efter vissa prövotidsutredningar. Parterna är också överens i fråga om tidpunkter för när redovisning ovannämnda utredningar ska ges in.

Buller (UI samt P1)

Bolaget har motsatt sig Naturvårdsverkets yrkande om att skjuta upp också fråga om slutliga villkor för buller med hänvisning till att verksamhetens sedan länge etablerade plats mitt i en bruksort gör det omöjligt att klara Naturvårdsverkets riktlinjer för industribuller. De förändringar av verksamheten som omfattas av ansökan kommer inte heller att förbättra förutsättningarna för att minska bullerspridningen.

Naturvårdsverket har, med anledning av bullersituationen i brukets omgivning pekats på behov och möjligheter att vidta åtgärder avseende både emissioner och immissioner.

Domstolen bedömer att bullersituationen är sådan i brukets omgivning att det finns skäl att närmare utreda förutsättningarna att förbättra boende- och vistelsemiljöer i brukets närhet. Det faktum att bullret i någon mening kan betraktas som "ortsvanligt" utgör inte skäl att avstå från att överväga vilka ytterligare bullerbegränsande åtgärder som står till buds. Buller kan inte endast ses som en störning av subjektiv karaktär eftersom buller, särskilt nattetid, utöver psykisk ohälsa, kan leda till fysiologiska skador av bestående karaktär. Fortsatt utredning om förutsättningar att minska omgivningens utsatthet för buller från verksamheten är därför befogad.

I första hand ska övervägas åtgärder vid källan, men på skäl anförda av bolaget, finns anledning att anta att sådana åtgärder inte är tillräckliga för att nå god miljö kvalitet vad avser buller. Därför måste, enligt domstolens bedömning, också åtgärder på byggnader och anläggningar för boende och störningskänsliga verksamheter övervägas. Den utredningsföreskrift som Naturvårdsverkets föreslagit ska därför meddelas. Under prövotiden och till dess annat beslutas ska gälla vad bolaget föreslagit som slutligt villkor för buller.

Utsläpp till luft (U2 – U4 samt P2-P4)

Mark- och miljödomstolen finner att det förslag till provisorisk föreskrift (P3) som Naturvårdsverket föreslagit i fråga om kontroll av dioxiner och furaner under prövotiden bäst tillgodoser behovet av ett tillförlitligt bedömningsunderlag för den bedömning som ska göras inför fastställande av slutligt villkor. Utformningen säkerställer vidare att mätning sker utspritt under olika delar av året vilket ökar sannolikheten för att mätningarna blir representativa för olika tänkbara driftförhållanden. När det gäller provisorisk föreskrift för utsläpp av kväveoxider till luft bedömer domstolen att Naturvårdsverkets förslag till begränsningsvärde bättre ansluter till de faktiska utsläpp som förekommit vid bruket. De ansökta produktionsförändringarna ger inte heller anledning till att medge ökade marginaler för dessa utsläpp.

Utsläpp till vatten (U6 samt P5)

Domstolen bedömer att fråga om vilka villkor som slutligen ska meddelas för utsläpp till vatten från verksamheten bör skjutas upp att avgöras efter en tid under vilken körsätt för reningsanläggningen bestäms och trimmas in samt erfarenheter erhålls av vilka reningsresultat som kan nås. Domstolen bedömer vidare att planerade förändringar kan komma att medföra att det renade processavloppsvattnet får delvis andra miljöegenskaper och leda till oönskade konsekvenser för recipienten och dess organismer. Det kan vara fråga om svårnedbrytbara eller bioackumulerbara ämnen eller blandningar av ämnen med akut eller kroniskt toxisk verkan. Någon utredning i frågan har inte presenterats i målet och fråga om behovet av karakterisering av industriutsläppet (KIU) har inte väckts av någondera part.

Domstolen anser att en KIU mot bakgrund av planerade förändringar, skulle kunna ge information som bör inverka på valet av körsätt och av kemikalier i produktion och reningsanläggningar. Den skulle också kunna ge information om behovet av eventuella ytterligare åtgärder för att minska påverkan på vattenlevande organismer i recipienten. Frågan om huruvida en KIU bör genomföras under provotidsutredningarna och om dess innehåll är sådant som bör övervägas under det samråd mellan bolaget och tillsynsmyndigheten som ska föregå utredningsarbetet.

Parterna är oense i fråga om vilka begränsningsvärden som ska gälla för utsläpp till vatten under provotiden (P5). Vad som framkommit i målet ger inte stöd för att medge högre utsläpp av suspenderade ämnen (SÄ) och närsalterna totalkväve (N-tot) och totalfosfor (P-tot) än dem som Naturvårdsverket yrkat. Begränsningsvärden på dessa nivåer säkerställer dessutom att de BAT-associerade utsläppsvärden som gäller för verksamheten uppfylls vid alla produktionsförhållanden. Också när det gäller månadsmedelvärden finner domstolen att bolaget inte torde ha några större problem att klara de begränsningsvärden som Naturvårdsverket föreslagit. Av skäl framförda av länsstyrelsen är strängare månadsmedelvärdesbaserade begränsningsvärden än vad bolaget och Naturvårdsverket är överens om för total-fosfor motiverade. Domstolen har förståelse för att den förändrade produktionen (mer TMP och upphörd returfiber) kan leda till något högre specifika utsläpp och bedömer därför att länsstyrelsens förslag till begränsningsvärde för TOC är för strängt. Domstolen bedömer emellertid, när det gäller fosfor, att marginalerna gentemot faktiska utsläpp de senaste åren medger tillräckligt utrymme också för aktuella produktionsförändringar.

Förutsättningarna att möta oförutsedda utsläppstoppar under enstaka månad torde vara goda genom att reningsanläggningen efter flera produktionsminskningar under senare tid är väl dimensionerad och därtill kan kompletteras med kemisk fällning.

Tillåtligheten vad gäller lakvattenbehandling vid bolagets reningsverk

Länsstyrelsen har motsatt sig bolagets yrkande att få ta emot och i det egna processavloppsreningsverket behandla lakvatten från avfallsdeponin i Borabo. Yrkandet är avgränsat till att endast gälla tider då reningsanläggningen vid Borabo

inte fungerar tillfredsställande. Bolaget har jämfört konsekvenserna av yrkat alternativ med att lakvatten släpps ut orenat i närmaste recipient, bäcken Skvallran med utlopp i Nissan vid Rydöbruk, via Högshultabäcken och Klubbån.

Jämförelsen med att släppa ut lakvatten utan föregående rening saknar relevans för den bedömning domstolen har att göra. Detta inte minst därför att tillståndet för deponin, enligt uppgift från länsstyrelsen under huvudförhandlingen, inte medger att utsläpp av orenade lakvatten får ske.

Domstolen konstaterar att, såvitt framkommit i målet, lakvattnet från deponin kommer att utgöra farligt avfall (kod 19 07 02* enligt bilaga 3 till avfallsförordningen [2020:614]) då bolaget tar emot det för behandling. Enligt 4 kap. 10 §, punkten 3, samma förordning får farligt avfall inte blandas eller spädas ut med andra ämnen eller material. Enligt 4 kap. 12 § ska bestämmelsen i 10 § inte tillämpas i fråga om blandning som görs om hanteringen omfattas av tillstånd till miljöfarlig verksamhet, om kraven om miljöhänsyn i 15 kap. 11 § miljöbalken är uppfyllda och om den görs med användning av bästa möjliga teknik i enlighet med 2 kap. miljöbalken.

För att kunna bedöma om kriterierna enligt 4 kap. 12 § avfallsförordningen är uppfyllda måste domstolen ha tillgång till underlag som visar, inte bara om viss reningsnivå kan uppnås och konsekvenserna av de kvarvarande utsläppen, utan också om bolagets reningsanläggning motsvarar nivån bästa möjliga teknik för rening av lakvattnet, eller åtminstone teknik likvärdig med vad andra anläggningar för lakvattenbehandling kan erbjuda. Vid bedömningen av bolagets anläggning jämförd med bästa tillgängliga teknik ska en rimlighetsavvägning göras. Domstolen noterar att bolaget har valt att inte avgränsa mängden lakvatten som ska få tas emot på annat sätt än allt vatten som uppstår då en godtagbar rening inte kan upprätthållas vid den lokala reningsanläggningen vid Borabo. Bolaget har under huvudförhandlingen uppgett att det kan vara fråga om långa tider som orenat lakvatten måste bortskaffas; månader och upp till år.

Under sådana omständigheter anser mark- och miljödomstolen att bolaget måste kunna visa att den teknik som avses nyttjas för lakvattenbehandlingen uppfyller miljöbalkens krav om att i yrkesmässig verksamhet använda bästa möjliga teknik. Enligt domstolens bedömning är det inte tillräckligt att kunna visa att utsläppen från en lakvattenbehandling i bolagets regi skulle få mindre miljökonsekvenser än ett utsläpp av orenat lakvatten i deponins primärrecipient, bäcken Skvallran. Lakvattenrening bedrivs på ett flertal platser i anläggningar med olika kombinationer av reningstekniska steg, specialdesignade för att rena specifika lakvatten. En rening i bolagets processavloppsreningsverk måste kunna visas uppnå reningseffekt på minst samma nivå för relevanta ämnen som sådana anläggningar.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det underlag som bolaget redovisat i målet inte är tillräckligt för att visa att rening i det egna processavloppsreningsverket motsvarar vad som klaras i anläggningar som tillämpas bästa möjliga teknik. Yrkandet ska därför avslås.

Ekonomisk säkerhet

Av 16 kap. 3 § miljöbalken framgår att tillstånd, för sin giltighet, får göras beroende av att verksamhetsutövaren ställer säkerhet för kostnaderna för det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. Bestämmelsen i 16 kap. 3 § miljöbalken innefattar i sig inget obligatoriskt krav på ställande av säkerhet.

Av förarbetena framgår att det finns starka skäl för att meddela villkor om säkerhet om det kan förutses att den aktuella verksamheten kommer att avslutas inom viss tid och att det då finns behov av efterbehandling. Det kan också finnas skäl att meddela villkor om säkerhet för fall då det kan ställas krav på en verksamhet att fortlöpande frakta bort avfall (prop. 1997/98: 45 del 2 s. 205). Av propositionen (prop. 2006/07:95 s. 135) som föregick lagändringen i SFS 2007:660 framgår att med begreppet "avhjälpande av en miljöskada" avses utredning, efterbehandling och andra åtgärder för att avhjälpa en miljöskada (10 kap. 1 § tredje stycket). Det är alltså möjligt för tillståndsmyndigheten att begära säkerhet även för utredningskostnader.

Bestämmelsen är inte begränsad till föroreningsskador och allvarliga miljöskador enligt 10 kap. utan innebär också en möjlighet att ställa krav på säkerhet för att avhjälpa andra miljöskador. Huvudsyftet med kraven på att ställa säkerheter är att skydda samhället från risken att behöva svara för kostnader för efterbehandling bör säkerheten uppnå detta syfte. En säkerhet bör därutöver inte vara större än vad som behövs och inte heller administrativt kostsam. En utgångspunkt bör vara att så mycket kapital som möjligt tillåts vara kvar hos verksamhetsutövaren. Ambitionen bör därför vara att till en rimlig kostnad för verksamhetsutövaren minimera risken för att samhället får bära avhjälpandekostnaden. (Prop. 2006/07:95 s. 135).

Det är ostridigt att det kan föreligga ett efterbehandlingsbehov vid den aktuella verksamhetens avslutande. Det är också ostridigt att efterbehandlingen kommer att medföra betydande kostnader. Vid bedömningen av om säkerhet ska krävas ska det emellertid också beaktas huruvida det kan förutses att verksamheten kommer att upphöra inom viss tid och utan att bolaget tar sitt efterbehandlingsansvar.

Det finns inget i handlingarna som tyder på att verksamheten kommer att upphöra inom viss tid. Verksamheten bedrivs av Stora Enso som är ett börsnoterat företag vars omsättning 2020 uppgick till 8.6 miljarder EUR. Mark- och miljödomstolen bedömer sannolikheten för att verksamheten vid Stora Ensos anläggning i Hyltebruk ska upphöra utan att bolaget tar sitt efterbehandlingsansvar som liten.

Vid en sammanvägning av verksamhetens långsiktiga karaktär och nuvarande ägarförhållanden finner Mark- och miljööverdomstolen inte att det finns skäl att i nuläget ställa krav på ekonomisk säkerhet för efterbehandling.

Verkställighet

Av 22 kap. 28 § miljöbalken följer att verkställighetsförordnande får meddelas endast när det finns skäl till det. Som ett exempel anges i miljöbalkspropositionen (prop. 1997/98:45 II s. 247) att arbeten måste utföras före en snabbt annalkande vinter. Utgångspunkten är dock att ett ianspråktagande får ske först när tillståndsbeslutet har vunnit laga kraft.

Enligt praxis får det därför läggas på verksamhetsutövaren att påvisa konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande samt ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följden av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. Det måste också krävas att verksamhetsutövarens intresse med viss marginal väger tyngre än de intressen som talar för att ett lagakraftvunnet avgörande bör föreligga innan tillståndet får tas i anspråk. (NJA 2012 s. 623).

I målet har bolaget yrkat att dom i målet ska gälla med omedelbar verkan utan hinder av att den inte vunnit laga kraft, dock utan att ange något skäl härför. Mark- och miljödomstolen avslår därför yrkandet om verkställighet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 5 (MMD-01)

Överklagande senast den 15 december 2021.

Christina Olsen Lundh

Joen Morales

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Christina Olsen Lundh ordförande, och tekniska rådet Joen Morales samt de särskilda ledamöterna Roland Löfblad och Ola Broberg.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PARTER.....	1
SAKEN.....	1
DOMSLUT	1
Slutliga villkor.....	3
Delegerade villkor	8
Prövotider.....	8
Provisoriska föreskrifter	12
Specifik miljöbedömning.....	3
Yrkanden som avslås.....	13
BAKGRUND.....	14
Befintliga tillstånd	14
YRKANDEN MM	19
Stora Enso Paper AB, Hylte Mill har yrkat	19
Naturvårdsverkets inställning och yrkanden.....	34
Länsstyrelsens inställning och yrkanden	39
Myndighetens för samhällsskydd och beredskap inställning och yrkanden.....	42
Sökandens inställning till parternas yrkanden	42
ANSÖKAN.....	45
Befintlig verksamhet och utveckling av denna	45
Lakvatten från Borabo	61
INKOMNA YTTRANDEN.....	66
Naturvårdsverket.	66
Länsstyrelsen Hallands län	78
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	86
Nissans vattenråd.....	86

DOMSKÄL.....	89
Allmänt	89
Miljömålen.....	89
Specifik miljöbedömning.....	91
Industriutsläppsverksamheter m.m.	91
Tillåtlighet m.m.	96
Tillståndets omfattning	96
Villkor.....	97
Delegation	102
Uppskjutna frågor och prøvotidsföreskrifter	103
Tillåtligheten vad gäller lakvattenbehandling vid bolagets reningsverk	105
Ekonomisk säkerhet	107
Verkställighet	108

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se